

Adroddiad Amgylcheddol

Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd drafft Dyfrdwy

Rhif Diw. 1.0

Hydref 2014

Cyhoeddwyd gan:
Cyfoeth Naturiol Cymru
Tŷ Cambria
29 Heol Casnewydd
Caerdydd
CF24 0TP

0300 065 3000 (Llun-Gwe, 8am - 6pm)

ymholiadau@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk
www.cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

© Cyfoeth Naturiol Cymru

Cedwir pob hawl. Gellir atgynhyrchu'r ddogfen hon gyda chaniatâd ymlaen llaw
Cyfoeth Naturiol Cymru

Ein diben yw sicrhau bod adnoddau naturiol Cymru'n cael eu cynnal, eu gwella a'u defnyddio'n gynaliadwy, nawr ac yn y dyfodol.

Byddwn yn gweithio dros gymunedau Cymru er mwyn diogelu pobl a'u cartrefi cymaint â phosibl rhag digwyddiadau amgylcheddol fel llifogydd a llygredd. Byddwn yn rhoi cyfleoedd iddynt ddysgu am adnoddau naturiol Cymru, eu defnyddio a chael budd ohonynt.

Byddwn yn gweithio er budd economi Cymru ac yn sicrhau y gellir defnyddio adnoddau naturiol yn gynaliadwy er mwyn cefnogi swyddi a menter. Byddwn yn helpu busnesau a datblygwyr i ddeall ac ystyried cyfyngiadau amgylcheddol pan fyddant yn gwneud penderfyniadau pwysig.

Byddwn yn gweithio i gynnal a gwella ansawdd yr amgylchedd i bawb. Byddwn yn gweithio tuag at wneud yr amgylchedd ac adnoddau naturiol yn fwy gwydn i newid yn yr hinsawdd a phwysau eraill.

Asiantaeth yr Amgylchedd

Asiantaeth yr Amgylchedd ydym ni. Rydym yn diogelu ac yn gwella'r amgylchedd ac yn ei wneud yn lle gwell i bobl a bywyd gwyllt.

Rydym yn gweithredu lle mae newid amgylcheddol yn cael yr effaith fwyaf ar fywydau pobl. Rydym yn lleihau'r risgiau i bobl ac eiddo sy'n gysylltiedig â llifogydd; yn sicrhau bod digon o ddŵr i bobl a bywyd gwyllt; yn diogelu ac yn gwella ansawdd aer, tir a dŵr ac yn cymhwyso'r safonau amgylcheddol y gall diwydiant weithredu yn unol â hwy.

Mae gweithredu i leihau newid yn yr hinsawdd a helpu pobl a bywyd gwyllt i addasu i'w ganlyniadau wrth wraidd popeth a wnawn.

Ni allwn wneud hyn ar ein pennau ein hunain. Rydym yn gweithio'n agos gydag amrywiaeth eang o bartneriaid gan gynnwys y llywodraeth, busnesau, awdurdodau lleol, asiantaethau eraill, grwpiau cymdeithas sifil a'r cymunedau a wasanaethir gennym.

Crynodeb Annhechnegol

Mae cynlluniau rheoli perygl llifogydd yn tynnu sylw at y bygythiadau a'r peryglon sy'n gysylltiedig ag afonydd, y môr, dŵr wyneb, dŵr daear a chronfeydd dŵr ac yn nodi sut y bydd awdurdodau rheoli perygl llifogydd yn cydweithio â chymunedau i reoli'r perygl o lifogydd. Mae'r cynlluniau hyn yn ofynnol o dan Gyfarwyddeb Llifogydd yr Undeb Ewropeaidd a Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009.

Yn ystod y cylch cyntaf hwn o gamau i weithredu'r rheoliadau, mae'n rhaid i Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd baratoi cynlluniau rheoli perygl llifogydd ar gyfer Cymru a Lloegr gyfan sy'n ymdrin â llifogydd o brif afonydd, y môr a chronfeydd dŵr. Rhaid i'r awdurdodau llifogydd lleol arweiniol baratoi cynlluniau rheoli perygl llifogydd mewn ardaloedd lle ceir perygl o lifogydd, fodd bynnag, nid oes unrhyw un yn ABA Dyfrdwy. Rhaid adolygu ac ailgyhoeddi'r cynlluniau rheoli perygl llifogydd bob chwe blynedd er mwyn disgrifio cynnydd.

Caiff cynllun rheoli perygl llifogydd Dyfrdwy ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2015 a bydd yn berthnasol i'r cyfnod rhwng 2015 a 2021. Cynhelir ymgynghoriad ar y cynllun drafft rhwng 10 Hydref 2014 a 31 Ionawr 2015. Mae'n disgrifio'r perygl o lifogydd yn yr ardal basn afon ac yn nodi'r mesurau sydd ar waith ar hyn o bryd i reoli'r perygl o lifogydd, ynghyd â mesurau newydd a gynigir.

Ardal basn afon Dyfrdwy

Mae dros 500,000 o bobl yn byw yn Ardal Basn Afon Dyfrdwy, sy'n 2,251 cilometr sgwâr ac yn cynnwys Gogledd-ddwyrain Cymru, Swydd Gaer, Swydd Amwythig a'r Wirral. Un basn afon sydd yn yr ardal, sef Afon Dyfrdwy, ei hisafonydd a'i haber. Mae gan yr ardal dirwedd amrywiol, o fynyddoedd a llynnoedd

Parc Cenedlaethol Eryri yn rhan uchaf y basn, Dyffryn Llangollen yn y canol, i wastadeddau agored Swydd Gaer a gwastadeddau llaid Aber Dyfrdwy yn rhan isaf y basn. Mae Afon Dyfrdwy a Llyn Tegid wedi'u dynodi'n Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) o dan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd. Mae aber Dyfrdwy yn Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) ac yn ACA. Caer a Wrecsam yw'r ddwy brif ganolfan drefol, ond defnyddir y tir yn bennaf at ddibenion amaethyddiaeth a choedwigaeth. Mae afon Dyfrdwy yn cyflenwi dŵr yfed i bron i

dair miliwn o bobl, gan gynnwys llawer o bobl yng Ngogledd-orllewin Lloegr. Defnyddir y cronfeydd dŵr hefyd i addasu'r ymateb i lifogydd a lleihau amllder llifogydd ar y Dyfrdwy rhwng Bala a Chaer.

Asesiad amgylcheddol strategol

Gall cynllun rheoli perygl llifogydd drafft Dyfrdwy effeithio ar bobl a'r amgylchedd. Mae'n ofynnol o dan y gyfraith i gynnal asesiad amgylcheddol strategol (AAS) o'r math hwn o gynllun er mwyn nodi'r effeithiau hynny, argymhell sut y gellir ymdrin â nhw ac ystyried ffyrdd gwahanol o ddatblygu'r cynllun.

Isod, ceir crynodeb o effeithiau tebygol y cynllun ar yr amgylchedd ehangach, unrhyw fesurau lliniaru sydd eu hangen er mwyn rheoli'r effeithiau negyddol a chyfleoedd i sicrhau manteision amgylcheddol:

Aseswyd y gallai'r cynllun rheoli basn afon (CRhBA) gael effaith ar y gwasanaethau ecosystem canlynol:

Gwasanaethau darparu

- **Bwyd (e.e. cnydau, ffrwythau, pysgod):** [effaith negyddol fach](#) yn lleol oherwydd gallai tir amaethyddol gael ei ddefnyddio er mwyn adeiladu a/neu aildrefnu amddiffynfeydd. Rhaid pwysu a mesur yr effaith hon yn erbyn y manteision y gellid eu sicrhau pan fo mesurau i reoli'r perygl o lifogydd yn amddiffyn tir amaethyddol. Gall mesurau amddiffyn gael effaith negyddol ar gynefinoedd pysgodfeydd. Fodd bynnag, bydd yn rhaid i bob cynllun rheoli perygl llifogydd gydymffurfio â rheoliadau Ewropeaidd i sicrhau hynt pysgod a llysywod. Chwilir am gyfleoedd i gynlluniau wella cynefinoedd a llwybrau pysgod, yn unol ag argymhellion CRhBA.

Gwasanaethau rheoleiddio

- **Rheoleiddio Dŵr (e.e. llifogydd):** [effaith gadarnhaol fach](#) ar draws yr ABA, a fyddai o bwys lleol yn y cymunedau penodol lle cymerir camau i leihau'r perygl o lifogydd i bobl ac eiddo.

Gwasanaethau diwylliannol

- **Treftadaeth Ddiwylliannol:** [effaith negyddol fach](#) am y gall mesurau darfu ar archeoleg gladdedig nas gwyddys amdani ac effeithio ar nodweddion hysbys o'r dreftadaeth ddiwylliannol a thirweddau. Asesiad rhagofalus yw hwn o gofio bod cryn ansicrwydd ynglŷn â chynllun y mesurau. Er mwyn gwarchod a gwella'r amgylchedd hanesyddol, bydd hi'n bwysig bod unrhyw gynlluniau unigol yn nodi, cyn gynted â

phosibl, unrhyw asedau treftadaeth sydd wedi'u dynodi neu sydd heb eu dynodi, gan gynnwys y risg o archeoleg gladdedig nas gwyddys amdani, er mwyn nodi unrhyw effeithiau andwyol posibl yn ogystal â chyfleoedd gwella; penderfynu a ddylid gweithredu yn sgil arwyddocâd yr asedau treftadaeth a'r effeithiau tebygol; llywio opsiynau'r cynllun a'r dyluniadau manwl; a llunio strategaeth liniaru briodol. Mae angen pwysu a mesur yr effaith hefyd yn erbyn y diogelwch y mae mesurau sydd ar waith eisoes, mesurau y cytunwyd arnynt a mesurau arfaethedig yn ei gynnig i asedau treftadaeth ddiwylliannol.

- **Hamdden a Thwristiaeth (gan gynnwys manau glas a gwyrdd hygyrch):** [effaith negyddol fach](#) ar hamdden a thwristiaeth yn lleol, oherwydd gall cynlluniau lliniaru llifogydd arwain at golli tir hamdden neu dir amwynder, amharu ar hawliau tramwy cyhoeddus a newid lefelau dŵr a allai effeithio ar weithgareddau dŵr. Gellir lliniaru hyn drwy gynnwys buddiannau perthnasol yn gynnar yn y prosiect er mwyn nodi effeithiau posibl a chytuno ar gamau lliniaru sy'n benodol i'r cynllun. Chwilir am gyfleoedd i gynlluniau wella mynediad cyhoeddus, adnoddau dehongli a rhwydweithiau llwybrau troed a beicio, a gwella tir hamdden a thir amwynder.
- **Gwerth Esthetig (e.e. tirwedd, morlun, tawelwch):** [effaith negyddol fach](#) yn lleol yn dibynnu ar leoliad y cynlluniau rheoli perygl llifogydd, y math o gynlluniau dan sylw a'u dyluniad. Bydd y camau a gymerir i liniaru effeithiau negyddol posibl yn cynnwys ymgynghori'n gynnar yn y prosiect â buddiannau perthnasol o ran y dirwedd ac, os oes angen, cynnal asesiadau o effeithiau gweledol a'r effaith ar y dirwedd er mwyn helpu i ddylunio'r cynllun a lliniaru'r effaith.

Gwasanaethau ategol

- **Darparu Cynefinoedd:** [effaith negyddol fach](#). Caiff mesurau sydd ar waith eisoes a mesurau y cytunwyd arnynt o dan Strategaeth Llanw drafft afon Dyfrdwy eu hategu gan brosiectau darparu cynefinoedd cydadferol o dan y Rhaglen Creu Cynefinoedd Genedlaethol. Gall mesurau arfaethedig gael effaith leol yn dibynnu ar leoliad y cynlluniau rheoli perygl llifogydd, y math o gynlluniau dan sylw a'u dyluniad. Bydd y camau a gymerir i liniaru effeithiau negyddol posibl ar gynefinoedd a rhywogaethau yn cynnwys ymgynghori'n gynnar â buddiannau ym maes cadwraeth natur er mwyn nodi ac asesu unrhyw effeithiau posibl ar lefel prosiect (gan gynnwys safleoedd y dynodwyd eu bod o ddiddordeb o ran cadwraeth natur a rhywogaethau a warchodir) a chytuno ar gamau lliniaru sy'n benodol i'r cynllun. Drwy ymgynghori'n gynnar â

buddiannau ym maes cadwraeth natur, bydd modd nodi cyfleoedd i greu cynefinoedd, gan wella amrywiaeth cynefinoedd a chyflwr a chysylltedd safleoedd, a nodi cyfleoedd i wella llwybrau pysgod a llwyswod a chynefinoedd eraill ar gyfer rhywogaethau a warchodir.

Yn gyffredinol, rhagwelir y caiff cynllun rheoli perygl llifogydd drafft Dyfrdwy effaith gadarnhaol ar reoleiddio dŵr, gan ei fod yn cynnig mesurau i reoli'r perygl o lifogydd i'r cymunedau hynny sy'n wynebu'r perygl mwyaf. Gellir lleihau'r effeithiau negyddol a nodwyd ar lefel prosiectau drwy ymgysylltu â rhanddeiliaid, gwaith dylunio amgylcheddol da a chymorth y Rhaglen Creu Cynefinoedd Genedlaethol. Nodwyd cysylltiadau a gwrthdaro posibl â CRhBA Dyfrdwy hefyd er mwyn helpu i weithredu mesurau'r CRhPLI.

Er mwyn cadarnhau bod hyn yn digwydd, bydd Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd yn monitro effeithiau'r cynllun ar yr amgylchedd. Bydd hyn yn digwydd yn bennaf drwy'r cynllun rheoli basn afon a fydd yn arwain at adroddiad blynyddol ar agweddau amrywiol ar ansawdd dŵr. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd hefyd yn defnyddio gwybodaeth sydd ar gael yn hawdd a gwybodaeth a gesglir yn rheolaidd gan ffynonellau presennol er mwyn monitro newidiadau sy'n gysylltiedig â'r effeithiau amgylcheddol eraill a ragwelir. Fel hyn, gall Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd benderfynu a oes angen rheoli effeithiau amgylcheddol ehangach cynllun rheoli perygl llifogydd Dyfrdwy.

Cyhoeddwyd yr adroddiad amgylcheddol hwn gyda'r diweddariad drafft i gynllun rheoli basn afon Dyfrdwy ar 10 Hydref 2014 a bydd yr ymgynghoriad yn para am tri chwe mis. Daw'r ymgynghoriad i ben ar 31 Ionawr 2015. Croesawn eich barn ac rydym wedi cynnwys rhai cwestiynau ymgynghori penodol isod:

1. Ydych chi'n cytuno â chasgliadau'r asesiad amgylcheddol? (ydw / nac ydw)

a. Os nad ydych, eglurwch pam.

2. Ydych chi'n meddwl y dylai'r asesiad hwn roi sylw i unrhyw effeithiau amgylcheddol arwyddocaol eraill sy'n gysylltiedig â'r cynllun drafft? (ydw / nac ydw).

b. Os felly, disgrifiwch yr effeithiau hyn.

3. Fel rhan o'r adroddiad amgylcheddol, rydym wedi nodi mesurau i liniaru unrhyw effeithiau negyddol arwyddocaol ar yr amgylchedd, yn ogystal â chyfleoedd i effeithio mewn ffordd gadarnhaol ar yr amgylchedd.

-
- c. A oes unrhyw fesurau lliniaru eraill neu gyfleoedd eraill i wella'r amgylchedd y dylem eu hystyried ar gyfer y cynllun? (oes / nac oes)**
- d. Os felly, rhowch fanylion.**

Sut i ymateb

Byddai'n well gan Cyfoeth Naturiol Cymru pe baech yn ymateb i'r ymgynghoriad hwn drwy e-bost:

Flood.risk.management.plan@naturalresourceswales.gov.uk

Bydd hyn yn eich galluogi i wneud eich sylwadau'n fwy effeithiol ac, ar yr un pryd, bydd yn ein helpu i gasglu a chrynhai ymatebion yn gyflym ac yn gywir. Fodd bynnag, os hoffech ymateb mewn ffordd arall, cysylltwch â chanolfan cyswllt cwsmeriaid CNC ar 0300 0653000.

Dylid dychwelyd ymatebion ysgrifenedig erbyn 31 Ionawr 2015 at:

Rachel Siôn

Cyfoeth Naturiol Cymru

29 Heol Casnewydd

Caerdydd

CF24 0TP

Cynnwys

Sut i ymateb	8
1. Cyflwyniad	10
Diben yr adroddiad amgylcheddol	14
Deall yr adroddiad hwn.....	14
2. Cynnal yr asesiad	17
Dull gweithredu'r Asesiad Amgylcheddol Strategol	17
Y dull gwasanaethau ecosystem a'r AAS	18
Cwmpas yr asesiad	20
Asesu arwyddocâd	23
Opsiynau amgen a ystyriwyd	24
3. Cyd-destun amgylcheddol y cynllun	27
Ardal Basn Afon Dyfrdwy	27
Adolygiad o gynlluniau a pholisïau perthnasol yn Ardal Basn Afon Dyfrdwy	30
4. Effeithiau arwyddocaol Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Dyfrdwy	34
Trosolwg o effeithiau Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Dyfrdwy	34
Effeithiau arwyddocaol Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd wedi'i ddiweddararu Dyfrdwy.....	36
Asesu'r effeithiau ar wasanaethau ategol.....	61
Effeithiau Anuniongyrchol a Chronnol	62
Crynodeb o'r effeithiau	62
5. Monitro effeithiau'r cynllun	71
6. Beth sy'n digwydd nawr?	73
Sut i ymateb	73
Y camau nesaf.....	74
Atodiad A: Cynlluniau, polisïau a rhaglenni a adolygwyd ar gyfer yr AAS	75

1. Cyflwyniad

Mae'r Adroddiad Amgylcheddol yn rhoi manylion am ganlyniad yr Asesiad Amgylcheddol Strategol o'r diweddariad drafft i Gynllun Rheoli Perygl Llifogydd (CRhPLI) Dyfrdwy. Defnyddir yr Asesiad Amgylcheddol Strategol i ystyried yr effeithiau tebygol ar yr amgylchedd ehangach wrth ddatblygu'r cynllun.

Cynlluniau rheoli perygl llifogydd drafft

Mae'r Gyfarwydeb Llifogydd Ewropeaidd yn nodi gofynion i reoli'r perygl o lifogydd o bob ffynhonnell er mwyn lleihau effaith llifogydd ar iechyd pobl, gweithgarwch economaidd a'r amgylchedd. Cafodd y Gyfarwydeb Llifogydd Ewropeaidd ei hymgorffori yng nghyfraith Cymru a Lloegr gan Reoliadau Perygl Llifogydd 2009 ac mae pedwar prif gam i gyflawni gofynion y rheoliadau. Cynhelir pob un o'r camau hyn ar ffurf cylch chwe blynedd:

1. Paratoi adroddiad asesu rhagarweiniol ar y perygl o lifogydd sy'n rhoi manylion llifogydd yn y gorffennol a chanlyniadau posibl llifogydd yn y dyfodol. Cwblhawyd y cam hwn ym mis Rhagfyr 2011.
2. Nodi ardaloedd lle ceir perygl sylweddol o lifogydd dŵr wyneb. Cwblhawyd y cam hwn ym mis Rhagfyr 2011.
3. Paratoi mapiau bygythiadau llifogydd sy'n dangos maint y llifogydd a mapiau o beryglon a chyflymder/dyfnnder llifogydd sy'n dangos y canlyniadau i ardaloedd lle ceir perygl o lifogydd. Cwblhawyd y cam hwn ym mis Rhagfyr 2013.
4. Datblygu cynlluniau rheoli perygl llifogydd (CRhPLI). Rydym wrthi'n ymgynghori ar gynlluniau rheoli perygl llifogydd drafft.

Mae ABA Dyfrdwy yng Nghymru a Lloegr a Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n gyfrifol am reoli'r perygl o lifogydd yng Nghymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd sy'n gyfrifol am reoli'r perygl o lifogydd yn Lloegr.

Dull Cyfoeth Naturiol Cymru o Reoli'r Perygl o Llifogydd

Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru yw'r fframwaith cenedlaethol ar gyfer rheoli'r perygl o lifogydd yng Nghymru. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) gweithio ar sail y perygl i gymunedau er mwyn blaenoriaethu'r ardaloedd y dylid buddsoddi'n uniongyrchol ynddynt. Caiff y gwaith hwn ei lywio gan y fframwaith strategol a ddarperir gan Gynlluniau Rheoli Llifogydd Dalgylch

(CRhPLIDau) a'r ail genhedlaeth o Gynlluniau Rheoli Traethlin (CRhTau) drafft. Mae'r fframwaith strategol a osodir gan y cynlluniau hyn yn galluogi CNC i wneud penderfyniadau byrdymor i reoli'r perygl presennol gan ystyried y perygl tymor hwy hefyd. Caiff yr asesiadau o'r perygl presennol, yn seiliedig ar y perygl i'r gymuned, eu cyflawni drwy Gofrestr CNC o Gymunedau sy'n wynebu Perygl. Mae'r adnodd hwn yn ystyried nifer o ffactorau er mwyn rhoi syniad o leoliad y cymunedau sy'n wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd o brif afonydd a'r môr yng Nghymru. Caiff ei ddefnyddio wedyn i lywio, cynllunio a blaenoriaethu ein rhaglen fuddsoddi er mwyn targedu buddsoddiad at y cymunedau sy'n wynebu'r perygl mwyaf.

Amcanion y CRhPLI yng Nghymru yw:

1. Lleihau'r risg o niwed i fywyd yn sgil llifogydd o brif afonydd, cronfeydd dŵr a'r môr, i bobl a chymunedau.
2. Gwella cydnerthedd gwasanaethau, asedau a seilwaith i'r perygl o lifogydd.
3. Gwella dealltwriaeth o'r perygl o lifogydd fel bod penderfyniadau'n cael eu gwneud ar sail y wybodaeth orau sydd ar gael.
4. Gwella ymwybyddiaeth a chydnerthedd cymunedau o ran llifogydd.
5. Ymateb mewn ffordd effeithiol a chynaliadwy i lifogydd.
6. Dyrannu arian ac adnoddau i bob ffynhonnell o lifogydd ar sail y perygl o lifogydd.
7. Defnyddio'r dull ecosystem wrth reoli'r perygl o lifogydd.

Rheoli'r Perygl o Lifogydd yn Lloegr

Mae gwaith rheoli'r perygl o lifogydd Asiantaeth yr Amgylchedd yn canolbwyntio ar sicrhau bod pob punt o wariant cyhoeddus yn creu'r budd economaidd mwyaf. Gall Awdurdodau Rheoli Perygl Llifogydd (ARhPLI) wneud cais am arian gan y llywodraeth bob blwyddyn gan Asiantaeth yr Amgylchedd. Gellir defnyddio cymorth grant ar gyfer rheoli'r perygl o lifogydd ac erydu arfordirol (grantiau cyfalaf) i dalu costau adeiladu amddiffynfeydd llifogydd ac erydu arfordirol newydd. Mae faint o arian gan y llywodraeth y bydd Asiantaeth yr Amgylchedd yn ei ddyfarnu i brosiectau yn dibynnu ar fudd cyhoeddus y prosiectau hynny. Mae'r buddiannau'n cynnwys lleihau'r perygl o lifogydd i gartrefi, busnesau a seilwaith a chreu cynefinoedd i fywyd gwyllt. Dim ond swm cyfyngedig o arian gan y llywodraeth sydd ar gael bob blwyddyn, a cheir mwy o gynlluniau arfaethedig nag arian gan y llywodraeth bob amser.

Amcanion y CRhPLI yn Lloegr yw:

1-6 Fel uchod

7. Ymsefydlu a hyrwyddo dull integredig o reoli'r perygl o lifogydd, gan weithio gyda phrosesau naturiol o fewn dalgylchoedd, er mwyn cyflwyno buddiannau amrywiol i bobl a'r amgylchedd.
8. Cynnwys camau i addasu i newid hinsawdd ymhob agwedd ar reoli'r perygl o lifogydd.

CRhPLI Dyfrdwy

Nod cynllun rheoli perygl llifogydd Dyfrdwy yw cyflawni strategaeth genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol yng Nghymru a Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol Cenedlaethol Asiantaeth yr Amgylchedd yn Lloegr drwy nodi mesurau i reoli'r perygl o lifogydd rhwng 2015 a 2021 a thu hwnt. Mae'n dwyn ynghyd gynlluniau sy'n bodoli eisoes i reoli'r perygl o lifogydd, gan ddibynnu'n helaeth ar wybodaeth o gynllun rheoli perygl llifogydd dalgylch Dyfrdwy (CRhPLID), Cynllun Rheoli Traethlin (CRhT) Gogledd Lloegr a Gogledd-orllewin Cymru a Chofrestr CNC o Gymunedau sy'n wynebu Perygl.

O dan y gyfraith, mae'n rhaid i Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd lunio cynlluniau rheoli perygl llifogydd ar gyfer pob **ardal basn afon (ABA)**. Rhaid i'r CRhPLlau hyn ymdrin â llifogydd o brif afonydd, y môr a chronfeydd dŵr.

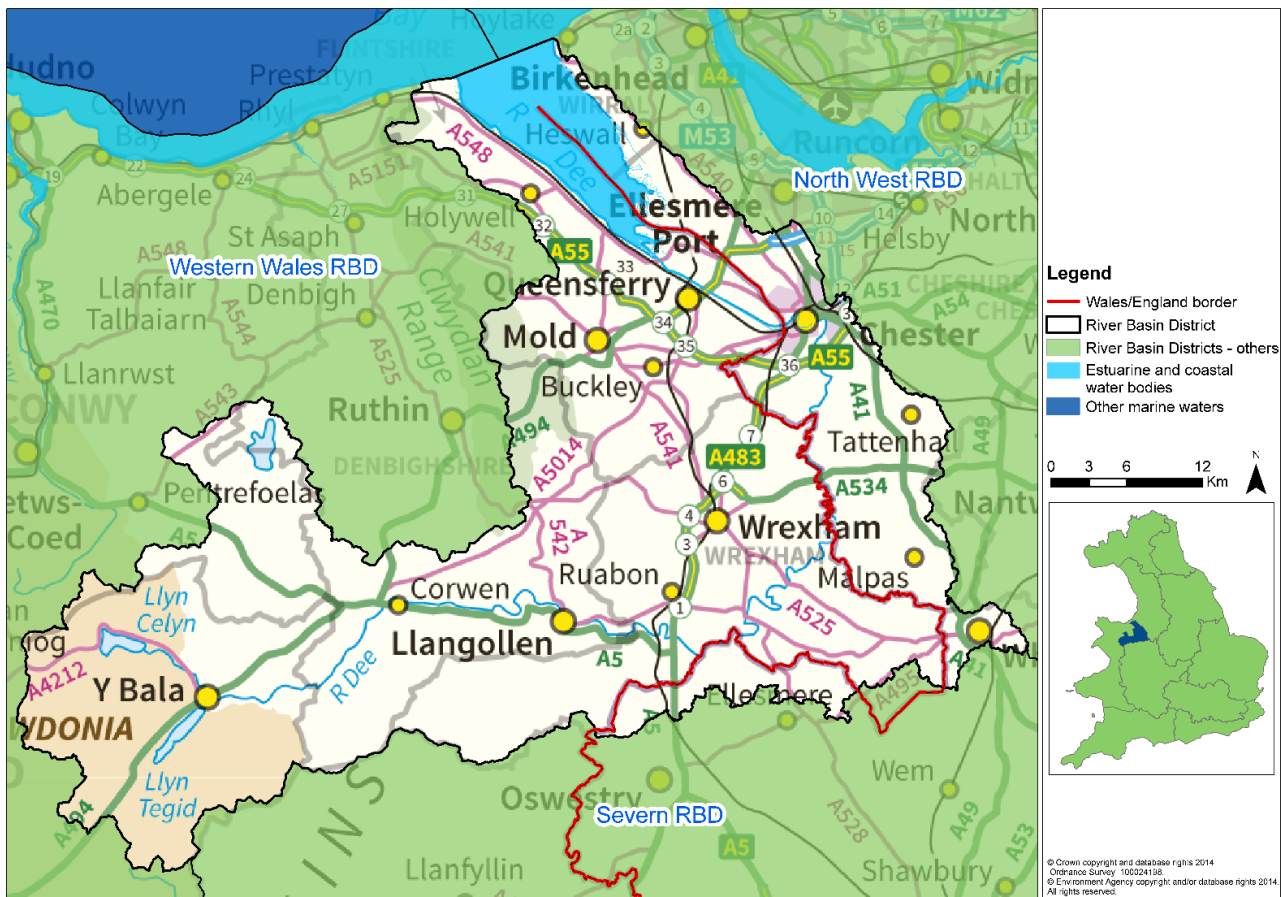
O dan y gyfraith, mae'n rhaid i Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA) lunio CRPLlau ar gyfer pob **ardal sy'n wynebu perygl o lifogydd**, gan ymdrin â llifogydd o ffynonellau lleol, sy'n cynnwys dŵr wyneb, cyrsiau dŵr cyffredin a dŵr daear. Nid yw'n ofynnol i unrhyw ALILIA yn ABA Dyfrdwy lunio CRhPLlau er mwyn bodloni gofynion y Rheoliadau Perygl Llifogydd.

Mae'r cynllun rheoli perygl llifogydd wedi'i ddatblygu ar dair graddfa:

- Mae'r cynllun yn ymdrin â phroblemau llifogydd ar gyfer prif afonydd, y môr a chronfeydd dŵr ar draws yr **ardal basn afon** i gyd. Mae'r wybodaeth hon wedi'i chynnwys fel gofyniad statudol. Mae ABA Dyfrdwy yn cynnwys un **dalgylch rheoli**. Mae dalgylch yn cynnwys sawl corff dŵr sy'n aml yn gysylltiedig â'i gilydd (afonydd, llynnoedd, dŵr daear a dyfroedd arfordirol) ac maent yn seiliedig ar y dalgylchoedd a ddefnyddir mewn cynlluniau rheoli basn afon.

- Lle bo hynny'n bosibl, mae'r cynllun wedi'i gydlynu ar raddfa'r ardal basn afon. Gan fod ardal basn afon Dyfrdwy yn cynnwys Cymru a rhan fach o Loegr, mae'n bosibl na fydd elfennau o'r gwaith rheoli'r perygl o lifogydd yn berthnasol i'r ardal basn afon i gyd ac efallai y byddant ond yn berthnasol i ran Cymru neu ran Lloegr oherwydd gweinyddiaethau gwahanol.
- Mae'r cynllun yn nodi'r amcanion a'r mesurau i reoli'r perygl o lifogydd i gymunedau sy'n wynebu perygl o du prif afonydd, y môr a chronfeydd dŵr yn y dalgylch rheoli fel gofyniad statudol.

Ffigur 1.1: Dalgylch Rheoli Ardal Basn Afon Dyfrdwy

Mae Rhan A o CRhPLI drafft Dyfrdwy yn disgrifio'r ffordd y cafodd y cynllun ei ddatblygu ac mae Rhan B yn nodi'r ffordd y caiff y perygl o lifogydd ei reoli yn ABA Dyfrdwy ac, yn benodol, mae'n nodi:

- **Mesurau rheoli'r perygl o lifogydd sydd** eisoes ar waith. Mae'r mesurau hyn eisoes wedi bod yn destun ymgynghoriad ac wedi'u mabwysiadu mewn cynlluniau sydd eisoes ar waith ac nid ymgynghorir arnynt yn benodol yn y CRhPLI.
- **Mesurau y cytunwyd arnynt** sydd eisoes wedi'u cynllunio ac y mae arian wedi'i ddyrannu iddynt mewn egwyddor. Mae'r mesurau hyn wedi'u nodi mewn cynlluniau sydd wedi bod yn destun ymgynghoriad ac sydd wedi'u mabwysiadu, fel mesurau a ddaw o gynlluniau rheoli perygl llifogydd dalgylch. Nid ymgynghorir arnynt yn benodol yn y CRhPLI hwn.

- Mesurau **arfaethedig** i'w rhoi ar waith o 2015 ymlaen nad ydynt wedi bod yn destun ymgynghoriad hyd yma. Dyma'r mesurau yr ymgynghorir yn benodol arnynt yn y CRhPLI hwn.

Diben yr adroddiad amgylcheddol

Diben yr adroddiad hwn yw ystyried effeithiau amgylcheddol arwyddocaol CRhPLI Dyfrdwy ar raddfa'r ardal basn afon. Rydym wedi asesu effeithiau amgylcheddol y mesurau ac wedi ystyried eu harwyddocâd ar gyfer yr ardal basn afon.

Cynhaliwyd yr asesiad amgylcheddol strategol hefyd er mwyn bodloni gofynion 'Rheoliadau asesiadau amgylcheddol o gynlluniau a rhaglenni 2004' (neu'r 'rheoliadau asesiadau amgylcheddol strategol' fel y'u gelwir). O dan y rheoliadau hyn, rhaid llunio cynlluniau o fewn sectorau penodol (gan gynnwys y sector dŵr) sy'n rhoi fframwaith i gynnal asesiadau amgylcheddol strategol o ddatblygiadau yn y dyfodol, er mwyn sicrhau bod yr amgylchedd yn cael ei ystyried o'r dechrau. Mae Tabl 1.2 yn nodi'r gofynion am adroddiad amgylcheddol a lunnir yn unol â'r rheoliadau asesiadau amgylcheddol strategol ac yn nodi ble yr eir i'r afael â'r rhain yn yr adroddiad hwn.

Deall yr adroddiad hwn

Mae'r adroddiad hwn yn cofnodi sut rydym wedi ystyried yr amgylchedd wrth ddatblygu'r cynllun rheoli perygl llifogydd:

- **adran 2: mae 'cynnal yr asesiad'** yn disgrifio sut rydym wedi asesu'r effeithiau amgylcheddol arwyddocaol a'r dewisiadau amgen
- **adran 3: mae 'cyd-destun amgylcheddol y cynllun'** yn rhoi trosolwg o gyd-destun amgylcheddol y cynllun o ran yr amgylchedd ffisegol a'r cyd-destun cynllunio a pholisi
- **adran 4: mae 'effeithiau arwyddocaol y cynllun rheoli perygl llifogydd'** yn nodi effeithiau amgylcheddol arwyddocaol y cynllun ar raddfa'r ardal basn afon
- **adran 5: mae 'monitro effeithiau'r cynllun'** yn nodi ein cynigion cychwynnol i fonitro effeithiau arwyddocaol y cynllun
- **adran 6: mae 'beth sy'n digwydd nawr?'** yn rhoi rhagor o wybodaeth am sut y gallwch wneud sylwadau ar y cynllun a/neu'r adroddiad amgylcheddol ac yn gofyn cwestiynau penodol yr hoffem glywed eich barn arnynt

Tabl 1.2: Sut mae'r adroddiad hwn yn bodloni gofynion y rheoliadau asesiadau amgylcheddol strategol.

Gofyniad y rheoliadau AAS	Sut y cafodd ei fodloni	Adran
1. Amlinelliad o gynnwys a phrif amcanion y cynllun neu'r rhaglen, a'i gydberthynas/chydberthynas â chynlluniau a rhaglenni perthnasol eraill.	<i>Mae Adran 1 yn nodi prif amcanion y cynlluniau rheoli perygl llifogydd a cheir amlinelliad o gynnwys y cynllun yn Adran 4. Mae Adran 3 yn nodi'r themâu allweddol perthnasol a ddaeth i'r amlwg wrth adolygu cynlluniau a rhaglenni perthnasol. Ceir rhestr lawn o'r cynlluniau a adolygwyd yn Atodiad A.</i>	1, 3 a 4 Atodiad A
2. Yr agweddau perthnasol ar gyflwr yr amgylchedd ar hyn o bryd a'r ffordd y maent yn debygol o esblygu heb weithredu'r cynllun neu'r rhaglen.	<i>Ceir trosolwg o'r ardal basn afon yn Adran 3. Mae Adran 4 yn disgrifio cyflwr y gwasanaethau ecosystem a ddarperir gan yr amgylchedd dŵr ar hyn o bryd a sut mae'r rhain yn debygol o esblygu os na roddir y cynllun ar waith.</i>	3 a 4
3. Nodweddion amgylcheddol yr ardaloedd sy'n debygol o brofi effeithiau arwyddocaol.		
4. Unrhyw broblemau amgylcheddol sy'n bodoli eisoes sy'n berthnasol i'r cynllun neu'r rhaglen gan gynnwys, yn enwedig, y rhai sy'n gysylltiedig ag ardaloedd o bwysigrwydd amgylcheddol arbennig, fel ardaloedd sydd wedi'u dynodi'n unol â Chyfarwyddeb Cyngor 79/409/EEC ar gadwraeth adar gwyllt (a) a'r Gyfarwyddeb Cynefinoedd.	<i>Caiff problemau amgylcheddol sy'n bodoli eisoes eu cyflwyno fel rhan o'r llinell sylfaen yn Adran 4. Caiff safleoedd dynodedig (ACA, AGA a safleoedd Ramsar) eu hystyried yn Adran 4.10, Darparu Cynefin (Bioamrywiaeth)</i>	4
5. Yr amcanion o ran amddiffyn yr amgylchedd, sydd wedi'u pennu'n rhyngwladol, neu ar lefel Cymuned neu Aelod-wladwriaeth, sy'n berthnasol i'r cynllun neu'r rhaglen a sut mae'r amcanion hyn ac unrhyw ystyriaethau amgylcheddol wedi'u hystyried wrth baratoi'r cynllun neu'r rhaglen.	<i>Caiff amcanion o ran amddiffyn yr amgylchedd eu crynhoi fel rhan o'r adolygiad o gynlluniau a rhaglenni perthnasol yn Adran 3.</i>	3
6. Yr effeithiau arwyddocaol tebygol ar yr amgylchedd, gan gynnwys effeithiau byrdymor, tymor canolig a hirdymor, effeithiau parhaol ac effeithiau dros dro, effeithiau cadarnhaol a negyddol, ac effeithiau eilaidd, cronol a synergeddol.	<i>Disgrifir effeithiau arwyddocaol tebygol y cynllun yn Adran 4</i>	4
7. Y mesurau y rhagwelir y byddant yn atal, yn lleihau ac yn gwrthbwysu cymaint â phosibl unrhyw effeithiau andwyol arwyddocaol ar yr amgylchedd yn sgil gweithredu'r cynllun neu'r rhaglen.	<i>Mae mesurau lliniaru a chyfleoedd i wneud rhagor o welliannau i'r amgylchedd wedi'u nodi yn Adran 4.</i>	4
8. Amlinelliad o'r rhesymau dros	<i>Mae Adran 2 yn nodi'r opsiynau amgen a</i>	2

<p>ddewis yr opsiynau amgen a ystyriwyd a disgrifiad o'r ffordd y cafodd yr asesiad ei gynnal, gan gynnwys unrhyw anawsterau (fel diffygion technegol neu ddiffyg gwybodaeth) a gododd wrth gasglu'r wybodaeth ofynnol.</p>	<p><i>ystyriwyd ynghyd â'r rhesymau dros ddewis yr un a gyflwynir yn y cynllun rheoli perygl llifogydd drafft.</i></p>	
<p>9. Disgrifiad o'r mesurau a ragwelir ym maes monitro yn unol â rheoliad 17.</p>	<p><i>Mae'r cynigion ar gyfer monitro wedi'u cynnwys yn Adran 5</i></p>	5
<p>10. Crynodeb annhechnegol o'r wybodaeth a ddarperir o dan baragraffau 1 i 9.</p>	<p><i>Mae crynodeb annhechnegol ar flaen y ddogfen hon ac mae ar gael fel dogfen ar wahân.</i></p>	

2. Cynnal yr asesiad

Yn yr adran hon nodwn sut y cafodd materion amgylcheddol eu hystyried wrth ddatblygu'r cynllun; sut y cafodd opsiynau amgen eu hystyried a sut y gwnaethom asesu effeithiau amgylcheddol arwyddocaol y cynllun drafft.

Dull gweithredu'r Asesiad Amgylcheddol Strategol

Diben yr asesiad amgylcheddol strategol yw bod ystyriaethau amgylcheddol yn cael eu hintegreiddio wrth baratoi a mabwysiadu cynlluniau sy'n debygol o gael effaith arwyddocaol ar yr amgylchedd¹.

Wrth gynllunio'r AAS ar gyfer y CRhPLI drafft, rydym wedi ystyried nifer o ffactorau:

- Mae CRhPLI yn gynlluniau newydd, fodd bynnag, mae Awdurdodau Rheoli Perygl Llifogydd² eisoes yn cynllunio ar gyfer llifogydd a daw cyfran helaeth o CRhPLI Dyfrdwy o gynlluniau sy'n bodoli eisoes sydd wedi bod yn destun ymgynghoriadau ac AASau blaenorol. Nodir y rhain fel mesurau rheoli'r perygl o lifogydd **sydd eisoes ar waith a mesurau y cytunwyd arnynt** yn y CRhPLI ac nid ymgynghorir arnynt. Cânt eu disgrifio yn yr AAS hwn fel rhan o'r cyd-destun amgylcheddol a chânt eu hystyried ar wahân i fesurau arfaethedig y CRhPLI.
- Mae CRhPLI Dyfrdwy yn cynnwys nifer o fesurau newydd ar gyfer rheoli'r perygl o lifogydd a gaiff eu rhoi ar waith o 2015 ymlaen. **Mesurau arfaethedig** yw'r rhain, yr ymgynghorir arnynt fel rhan o'r CRhPLI. Mae'r mesurau arfaethedig wedi'u blaenoriaethu gan ddefnyddio Cofrestr CNC o Gymunedau sy'n wynebu Perygl. Mae'r AAS hwn yn asesu eu heffaith ar yr amgylchedd ehangach er mwyn sicrhau bod y CRhPLI yn ystyried hyn.
- Mae CRhPLI Dyfrdwy yn croesi'r ffin rhwng Cymru a Lloegr.

O gofio'r ffactorau hyn, mae'r asesiad yn canolbwyntio ar y mesurau arfaethedig a'u heffeithiau amgylcheddol, gan nodi hefyd yr effeithiau cronol sy'n deillio o fesurau sydd eisoes ar waith a mesurau y cytunwyd arnynt yn yr ardal basn afon.

¹ Paragraff 4 o'r rhagymadrodd i Gyfarwyddeb 2001/42/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor a wnaed ar 27 Mehefin 2001 ar asesu effeithiau cynlluniau a rhaglenni penodol ar yr amgylchedd (y Gyfarwyddeb Asesiadau Amgylcheddol Strategol)

² Awdurdodau Rheoli Perygl Llifogydd yw Cyfoeth Naturiol Cymru, Asiantaeth yr Amgylchedd, Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol, cynghorau dosbarth mewn ardaloedd lle nad oes awdurdodau unedol, byrddau draenio mewnol, cwmnïau dŵr ac awdurdodau priffyrdd

Tabl 2.1: Mathau o fesurau a disgrifiad ohonynt

Math o Fesur	Disgrifiad
Atal	Atal difrod gan lifogydd: 1. Drwy osgoi adeiladu tai a diwydiannau mewn ardaloedd sy'n dueddol o brofi llifogydd nawr ac yn y dyfodol; 2. Drwy addasu derbynyddion presennol i'r perygl o lifogydd; a sicrhau bod datblygiadau yn y dyfodol yn ystyried y perygl o lifogydd; 3. Drwy hyrwyddo defnydd tir priodol.
Amddiffyn	Rhoi mesurau strwythurol ac anstrwythurol ar waith i leihau'r tebygolrwydd o lifogydd mewn lleoliad penodol.
Paratoi	Rhoi gwybodaeth i'r boblogaeth am y perygl o lifogydd a beth i'w wneud os bydd llifogydd, gan gynnwys ymateb brys; datblygu cynlluniau ymateb brys i'w gweithredu pe bai llifogydd yn digwydd.
Adfer ac Adolygu	Dychwelyd i normalrwydd cyn gynted â phosibl a lliniaru'r effeithiau cymdeithasol ac economaidd ar y boblogaeth dan sylw.

Y dull gwasanaethau ecosystem a'r AAS

Mae'r CRhPLlau drafft yn cael eu datblygu ochr yn ochr â'r gyfres o ddiweddariadau drafft i'r cynlluniau rheoli basn afon (CRhBA) yr ymgynghorir arnynt ar yr un pryd. Mae'r asesiad amgylcheddol strategol o'r CRhBAau a'r CRhPLlau yn seiliedig ar y dull gwasanaethau ecosystem. Drwy ddefnyddio'r un dull i asesu'r ddau gynllun, gallwn gymharu'r effeithiau amgylcheddol yn uniongyrchol ac ystyried sut mae'r ddau gynllun yn rhyngweithio â'i gilydd.

Mae'r dull gwasanaethau ecosystem yn seiliedig ar yr egwyddor y bydd ecosystem iach yn darparu gwasanaethau a fydd yn cyflwyno manteision i gymdeithas sy'n hanfodol er mwyn datblygu mewn ffordd gynaliadwy. Mae enghreifftiau yn cynnwys hanfodion bywyd, fel aer glân, dŵr, bwyd a thanwydd; gwasanaethau sy'n helpu i reoleiddio prosesau naturiol fel llifogydd; a gwasanaethau sy'n cyfrannu at les ac ansawdd bywyd, fel hamdden a thwristiaeth a thirweddau prydferth.

Mae Llywodraeth Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cytuno y byddwn yn mabwysiadu'r dull ecosystem yn yr holl waith a wnawn i reoli a chynllunio adnoddau naturiol. Nod y dull ecosystem yw rheoli'r amgylchedd fel bod ei gydrannau gwahanol yn cael eu hystyried gyda'i gilydd, gan gynnwys ei system naturiol a manteision yr amgylchedd i bobl. Mae Bil yr Amgylchedd sydd ar ddod yn gosod fframwaith newydd ar gyfer rheoli adnoddau

naturiol a bydd yn adeiladu ar Gonfensiwn Amrywiaeth Biolegol y Cenhedloedd Unedig. Mae'r dull ecosystem yn seiliedig ar 12 egwyddor.

Mae mwy o gefnogaeth i fabwysiadu dull ecosystemau mewn prosesau gwneud penderfyniadau yn ogystal ag adnoddau sy'n ategu penderfyniadau fel Asesiadau Amgylcheddol Strategol ac Asesiadau Effaith Amgylcheddol. Felly, dewiswyd mabwysiadu'r dull ecosystemau i asesu effeithiau amgylcheddol ar gyfer yr Asesiad Amgylcheddol Strategol.

O'r 12 o Egwyddorion Craidd y Dull Ecosystem, bydd yr AAS yn ystyried y canlynol yn benodol:

- Effeithiau cadarnhaol a negyddol posibl y cynllun ar ecosystemau cyfagos ac ecosystemau eraill.
- Ystyried effeithiau posibl y cynllun ar strwythur a swyddogaeth y gwasanaethau ecosystem a bydd hyn yn ei dro yn dylanwadu ar y cynllun a ddatblygir er mwyn sicrhau bod ecosystemau'n gydnherth.
- Effeithiau cadarnhaol a negyddol posibl ar wasanaethau ecosystem, gan gynnwys effeithiau cronol. Caiff y rhain eu hasesu yn erbyn terfynau penodol pan fo hynny'n bosibl ond os nad oes data neu derfynau penodol, cynhelir asesiad ansoddol.
- Effeithiau cadarnhaol a negyddol posibl ar Amrywiaeth Biolegol a'r gwasanaethau sy'n dibynnu arno.

Mae Ffigur 2.1 yn dangos y gydberthynas rhwng gwasanaethau ecosystem a'r derbynyddion amgylcheddol y mae'n rhaid i ni eu hystyried o dan y rheoliadau Asesiadau Amgylcheddol Strategol. Mae hyn yn dangos, hyd yn oed ar sail cymhariaeth geidwadol, bod asesiadau sy'n seiliedig ar wasanaethau ecosystem yn ymdrin â'r derbynyddion fel sy'n ofynnol o dan y Rheoliadau.

Ffigur 2.1: Y gydberthynas rhwng gwasanaethau ecosystem a'r ffactorau y mae'n rhaid eu hystyried o dan y rheoliadau asesiadau amgylcheddol strategol.

Gwasanaethau ecosystem		Ffactorau amgylcheddol Rheoliadau AAS								
		Bioamrywiaeth, flora a ffawna	Y boblogaeth ac iechyd dynol	Pridd	Dŵr	Aer	Ffactorau hinsawdd	Treftadaeth ddiwylliannol	Tirwedd	Asecdu materol
Gwasanaethau darparu	Dŵr croyw				*					
	Bwyd (e.e. cnydau, ffrwythau, bwyd gwyllt a gesglir)	*	*							*
	Ffeibr a thanwydd (e.e. pren a gwllân)		*							
	Adnoddau genetig	*								
	Meddyginiaethau naturiol, biogemegau		*							
	Dŵr na chaiff ei yfed (e.e. Ynni dŵr, mordwyo)		*		*					*
Gwasanaethau rheoleiddio	Rheoleiddio ansawdd aer					*				
	Rheoleiddio'r hinsawdd						*			
	Rheoleiddio dŵr (e.e. llifogydd)		*		*					
	Rheoleiddio peryglon naturiol		*							
	Rheoleiddio clefydau a phlâu		*							
	Rheoleiddio Pridd ac Erydiad	*	*	*						
	Puro dŵr a thrin gwastraff	*			*					
	Peillio	*								
	Rheoleiddio sŵn a golau	*	*							
Gwasanaethau diwylliannol	Treftadaeth ddiwylliannol							*	*	*
	Hamdden a thwristiaeth (mannau glas a gwyrdd hygyrch)		*							*
	Gwerth esthetig (e.e. tirwedd, morlun, tawelwch)								*	
	Gwerth addysgol, deallusol a gwyddonol		*							
	Gwerth ysbrydol a chrefyddol		*							
	Gwerth bodolaeth (gwerthfawrogi byd natur a bywyd gwyllt)	*						*	*	
Gwasanaethau ategol	Ffurfiant pridd (geoamrywiaeth)			*						
	Cynhyrchiant cynradd	*								
	Cylchoedd maeth			*						
	Ailgyrchu dŵr				*					
	Ffotosynthesis	*								
	Darparu cynefinoedd (bioamrywiaeth)	*								

Cwmpas yr asesiad

Lluniwyd cwmpas yr asesiad amgylcheddol strategol ar sail yr ymgynghoriad a gynhaliwyd ym mis Ionawr 2014 gyda Cyfoeth Naturiol Cymru (Tîm Asesu Strategol y Gyfarwyddiaeth

Llywodraethu), Cadw, Natural England, English Heritage ac Asiantaeth yr Amgylchedd fel Ymgynghoreion Statudol o dan y rheoliadau AAS.

Mae cwmpasu yn broses barhaus ac ar ôl dechrau'r asesiad, roeddem wedi gallu nodi gwasanaethau ecosystem na ddisgwylir iddynt newid rhyw lawer o ganlyniad i'r cynllun. Er mwyn rhoi ffocws i'r asesiad, gwnaethom gynnal adolygiad cychwynnol o'r mesurau rheoli'r perygl o lifogydd posibl y gellid eu cynnwys yn y cynllun a'r gwasanaethau ecosystem y gallent gael effaith arwyddocaol arnynt. Roedd hi'n annhebygol y byddai angen ystyried gwasanaethau eraill ymhellach.

Hefyd, wrth gynnal yr asesiad, nodwyd mwy o wasanaethau ecosystem eraill lle nad oedd unrhyw effeithiau arwyddocaol. Fel hyn, rydym wedi cyfyngu'r gwasanaethau nad ystyrir eu bod yn arwyddocaol ar raddfa'r ABA. Felly nid ydym wedi ystyried y gwasanaethau ecosystem canlynol ymhellach yn yr adroddiad hwn:

Gwasanaethau darparu	Dŵr croyw	Mae pobl yn cael dŵr croyw o ecosystemau ac felly gellir ystyried bod y cyflenwad dŵr croyw yn wasanaeth darparu. Am fod dŵr yn hanfodol er mwyn cynnal mathau eraill o fywyd, fodd bynnag, gellid ei ystyried yn wasanaeth ategol hefyd.
	Ffeibr a thanwydd	Mae ecosystemau yn darparu amrywiaeth mawr o ddeunyddiau ar gyfer adeiladu a thanwydd gan gynnwys pren, biodanwyddau ac olewau planhigion a ddaw'n uniongyrchol o rywogaethau o blanhigion gwyllt a phlanhigion a gaiff eu trin.
	Adnoddau genetig	Mae hyn yn cynnwys y genynnau a'r wybodaeth enetig a ddefnyddir i fridio anifeiliaid a phlanhigion a biotechnoleg.
	Darparu biogemegau, meddyginiaethau naturiol, cyffuriau	Daw llawer o feddyginiaethau, bywleiddiaid, ychwanegion bwyd fel alginadau a deunyddiau biolegol o ecosystemau.
	Dŵr na chaiff ei yfed	Defnyddio dŵr ar gyfer gweithgarwch economaidd nad yw'n cynnwys tynnu dŵr yn barhaus - mae hyn yn cynnwys dŵr a ddefnyddir er mwyn cynhyrchu ynni (hydrodrydan, oeri at ddibenion thermodydan fel gorsafoedd niwclear a thanwydd ffosil), mordwyo a thrafnidiaeth.
Gwasanaethau rheoleiddio	Rheoleiddio ansawdd aer	Mae ecosystemau yn cyfrannu cemegau i'r atmosffer ac yn tynnu cemegau o'r atmosffer,

		gan ddylanwadu ar sawl agwedd ar ansawdd aer.
	Rheoleiddio'r hinsawdd	Mae ecosystemau'n dylanwadu ar hinsawdd yn lleol ac yn fyd-eang. Er enghraifft, yn lleol, gall newidiadau mewn gorchudd tir effeithio ar dymheredd a glawiad. Ar lefel fyd-eang, mae ecosystemau'n chwarae rhan bwysig yn yr hinsawdd drwy amsugno neu ryddhau nwyon tŷ gwydr.
	Rheoleiddio Pridd ac Erydiad	Proses naturiol yw erydiad tir lle caiff gronynnau pridd eu symud a'u gwaddodi, yn bennaf gan ddŵr ac aer. Mae Gwasanaethau Rheoleiddio Erydiad yn ffordd o ddisgrifio gallu cynefinoedd a phlanhigion i helpu i gadw priddoedd a lleihau cyfraddau erydu
	Rheoleiddio peryglon naturiol	Gall presenoldeb ecosystemau arfordirol fel morfeydd heli, leihau'r niwed a achosir gan gorwyntoedd neu donnau mawr.
	Puro dŵr a thrin gwastraff	Gall ecosystemau fod yn ffynhonnell o amhurdebau (e.e. mewn dŵr croyw). Fodd bynnag, gallant helpu i hidlo a phydru gwastraff organig a gaiff eu cyflwyno i ddyfroedd mewndirol ac ecosystemau arfordirol a morol a gallant hefyd dreulio a dadwenwyno cyfansoddion drwy brosesau pridd ac isbridd.
	Rheoleiddio clefydau a plâu	Mae ecosystemau'n bwysig er mwyn rheoleiddio plâu a chlefydau a gludir gan fectorau sy'n ymosod ar blanhigion, anifeiliaid a phobl. Mae ecosystemau'n rheoleiddio plâu a chlefydau drwy weithgareddau ysglyfaethwyr a pharaseitiaid. Mae adar, ystlumod, gwenyn, brogaod a ffyngau yn gweithredu fel rheolyddion naturiol.
	Peillio	Mae pryfed a'r gwynt yn peillio planhigion a choed sy'n hanfodol i ddatblygiad ffrwythau, llysiau a hadau.
	Rheoleiddio sŵn a golau	Gall sŵn, neu sŵn nad oes neb ei eisiau, a golau gael effaith negyddol ar les pobl a bywyd gwyllt, ond gallant gael eu rheoleiddio gan ecosystemau.
Gwasanaethau diwylliannol	Gwerth addysgol, deallusol a gwyddonol	Mae'r amgylchedd naturiol yn ystafell ddosbarth ac yn labordy awyr agored i astudio ac addysgu amrywiaeth eang o bynciau.
	Gwerth ysbrydol a chrefyddol	Mae llawer o grefyddau yn priodoli gwerthoedd ysbrydol a chrefyddol i ecosystemau neu gydrannau ecosystemau.
	Gwerthoedd bodolaeth	Y gwerth y mae unigolion yn ei roi ar wybod bod ecosystem neu gydran ohoni yn bodoli, hyd yn oed os na fyddant byth yn ei defnyddio.

Gwnaethom hefyd hepgor mesurau rheoli'r perygl o lifogydd na fyddai disgwyl iddynt newid unrhyw rai o'r gwasanaethau ecosystem mewn ffordd arwyddocaol. O ganlyniad, cafodd mesurau parodrwydd am lifogydd, atal ac adfer ac adolygu eu hepgor. Felly, canolbwyntiodd yr asesiad hwn ar y mesurau amddiffyn a oedd yn debygol o osod fframwaith ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol. Y rheswm am hyn yw bod y rhan fwyaf o fesurau amddiffyn i reoli'r perygl o lifogydd yn cynnwys gwaith ffisegol mawr, er enghraifft adeiladau amddiffynfeydd llifogydd newydd neu greu ardaloedd storio llifogydd, a allai gael effeithiau arwyddocaol ar yr amgylchedd.

Asesu arwyddocâd

Mae effeithiau arwyddocaol y cynllun rheoli perygl llifogydd wedi'u nodi ar raddfa'r ardal basn afon. Nid oes unrhyw feini prawf penodol y gellir eu defnyddio i benderfynu a yw effaith yn arwyddocaol, yn enwedig wrth asesu newid i wasanaeth ecosystem. Yn hytrach, rydym wedi pennu arwyddocâd drwy nodweddu'r mathau o effeithiau a fyddai'n cael eu hystyried yn arwyddocaol:

- Effeithiau sy'n ymestyn ar draws yr ardal basn afon i gyd.
- Effeithiau lleol sy'n ddigon mawr i gael eu hystyried yn arwyddocaol i'r ardal basn afon. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys prosiect mawr i greu cynefin.
- Effeithiau sy'n debygol o arwain at newid amlwg yn iechyd a/neu les cymdeithasol neu economaidd cymunedau.

Mae effeithiau arwyddocaol y cynllun yn debygol o ddigwydd dros y tymor hir. Fodd bynnag, mae'r asesiad yn nodi effeithiau a allai ddigwydd yn y tymor byr i'r tymor canolig. Er eglurder, rydym wedi diffinio'r termau hyn fel a ganlyn:

- tymor byr - o fewn cylch y cynllun arfaethedig presennol, 2015 i 2021
- tymor canolig - o fewn cylch y diweddariad cyntaf i'r cynllun, 2021 i 2027
- tymor hir - y tu hwnt i 2027

Dull asesu

Dilynodd yr asesiad amgylcheddol nifer o gamau:

- Cafodd mesurau rheoli'r perygl o lifogydd sydd eisoes ar waith a mesurau y cytunwyd arnynt o gynlluniau yr ymgynghorwyd arnynt yn barod (e.e. CRhTau, CRhPLIDau, Strategaeth Llanw Afon Dyfrdwy) eu hadolygu yn erbyn y mesurau arfaethedig er mwyn sicrhau eu bod yn gyson â pholisïau sydd eisoes ar waith.

- Cafodd y mesurau rheoli'r perygl o lifogydd arfaethedig a gafodd eu cynnwys yn yr AAS eu hasesu ar sail eu heffaith ar wasanaethau ecosystem. Gwnaethom argymhell mesurau lliniaru i fynd i'r afael ag unrhyw effeithiau andwyol a gwelliannau a fyddai'n sicrhau manteision ychwanegol.

Gwnaethom asesu'r effeithiau gan ddefnyddio Tabl Arfarnu Cryno ar gyfer y dalgylch rheoli. Roedd y rhain yn cofnodi llinell sylfaen bresennol pob gwasanaeth ecosystem a sut byddent yn esblygu pe na chât'r cynllun ei roi ar waith. Aseswyd sut y byddai'r llinell sylfaen yn esblygu pe câi'r mesurau arfaethedig eu rhoi ar waith, nodwyd yr effeithiau cadarnhaol a negyddol, ystyriwyd am ba hyd y byddai'r effeithiau a ragwelir yn para a cheisiwyd darogan unrhyw effeithiau eilaidd a chronnol. Ystyriwyd y wybodaeth hon a phennwyd arwyddocâd yr effaith a ragwelir ar raddfa Ardal Basn Afon. Mae Pennod 4 o'r adroddiad hwn yn nodi canlyniadau'r asesiad hwn, gyda ffigurau'n dangos effeithiau cadarnhaol a negyddol arwyddocaol ar wasanaethau ecosystem ymhob cymuned sy'n wynebu perygl, lle cynigiwyd rhoi mesurau ar waith yn ystod oes y cynllun hwn.

Mae'r adroddiad amgylcheddol hwn yn nodi'r newidiadau arwyddocaol disgwylidig yn yr ardal basn afon. Mabwysiadwyd dull rhagofalus wrth ymdrin ag unrhyw ansicrwydd yn ystod yr asesiad, er enghraifft, lleoliad neu gynllun unrhyw fesurau rheoli'r perygl o lifogydd penodol, neu werth rhai o'r gwasanaethau ecosystem y mae'r mesurau yn debygol o effeithio arnynt.

Opsiynau amgen a ystyriwyd

Y dull o ddatblygu'r CRhPLI

Ym mis Awst 2012, cynhaliodd Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru ymgynghoriad tri mis ar y dull strategol o ddatblygu'r CRhPLIau ar gyfer y cylch cynllunio cyntaf hwn (2015-2021) ac ar gyfer cylchoedd cynllunio yn y dyfodol hefyd. E-ymgynghoriad oedd hwn, a chyhoeddwyd y cwestiynau ar ein gwefan. Gwnaethom hefyd gynnal cyfarfodydd â sefydliadau unigol a gwahodd awdurdodau rheoli perygl llifogydd a rhanddeiliaid cenedlaethol i gyfrannu eu barn. Gwnaethom awgrymu tri opsiwn ar gyfer datblygu'r cynlluniau rheoli perygl llifogydd:

- Opsiwn A. ALILIAau i baratoi CRhPLIau ar gyfer ardaloedd sy'n wynebu perygl o lifogydd, gan ymdrin â ffynonellau lleol o lifogydd posibl. Cyfoeth Naturiol Cymru ac

Asiantaeth yr Amgylchedd i baratoi CRhPLlau ar gyfer prif afonydd, y môr a chronfeydd dŵr.

- Opsiwn B. Cyfoeth Naturiol Cymru neu Asiantaeth yr Amgylchedd i lunio CRhPLI cyfun mewn partneriaeth ag eraill gan ddwyn gwybodaeth ynghyd o gynlluniau gwahanol.
- Opsiwn C. Datblygu CRhPLI mewn partneriaeth gan ddefnyddio un proses integredig sy'n ymdrin â phob ffynhonnell o lifogydd posibl.

Cyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru y dull gweithredu arfaethedig ym mis Mehefin 2013, ar ôl ystyried adborth o'r ymgynghoriad. Opsiwn B, sef CRhPLI cyfun, oedd yr opsiwn gorau o ran CRhPLlau, fodd bynnag, ar ôl gohebu a thrafod â'r ALILIAu, gwnaethant ddewis llunio cynlluniau annibynnol.

Mesurau sydd eisoes ar waith a mesurau y cytunwyd arnynt o gynlluniau sy'n bodoli eisoes

Fel y nodwyd yn adran 1, daw cyfran helaeth o'r cynllun rheoli perygl llifogydd hwn o gynlluniau sydd wedi bod yn destun ymgynghoriadau ac asesiadau amgylcheddol strategol yn barod (CRhPLIDau, CRhTau, Strategaeth Llanw Afon Dyfrdwy). Roedd y cynlluniau hyn wedi ystyried opsiynau amgen ar y pryd ac ar y raddfa briodol, felly nid oes angen eu hadolygu yn y CRhPLI nac AAS y CRhPLI.

Mesurau arfaethedig yn y CRhPLI

Mae mesurau arfaethedig y CRhPLI ar gyfer yr ardal basn afon yn nodi anghenion rheoli yn y dyfodol ar draws y dalgylchoedd a'r traethlin. Ar y raddfa hon, maent yn tueddu i bennu camau rhagarweiniol i ymchwilio i arfarniadau o achosion busnes ac opsiynau a'u datblygu yn y dyfodol. Bydd prosesau cynllunio eraill ac asesiadau amgylcheddol ategol yn canolbwyntio ar opsiynau amgen ar lefel prosiect. Felly mae ffocws opsiynau amgen ar gyfer AAS y CRhPLI hwn yn gyfyngedig ac wedi canolbwyntio ar y meysydd lle mae'r asesiad amgylcheddol wedi nodi bod mesurau rheoli'r perygl o lifogydd arfaethedig yn debygol o gael effaith andwyol arwyddocaol ar yr amgylchedd. Disgrifir hyn yn adran 4.

Asesiad y Rheoliadau Cynefinoedd

Yng Nghymru a Lloegr, mae'r Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rheoliadau (OS 490, 2010), neu'r 'Rheoliadau Cynefinoedd' fel y'u gelwir, yn gweithredu 'Cyfarwyddeb

Cynefinoedd' yr UE (Cyfarwyddeb (92/43/EEC) ar Warchod cynefinoedd naturiol a fflora a ffawna gwyllt, ac elfennau penodol o'r 'Gyfarwyddeb Adar' (2009/147/EC). Y ddeddfwriaeth hon sy'n gosod y fframwaith cyfreithiol i amddiffyn cynefinoedd a rhywogaethau o bwysigrwydd Ewropeaidd yng Nghymru.

Mae'r safleoedd gwarchoddedig yn cynnwys Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA), Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGAAu, a gaiff eu dosbarthu o dan y Gyfarwyddeb Adar), ymgeiswyr am statws ACA (yACA), Safleoedd o Bwysigrwydd Cymunedol (SPC) ac, fel mater o bolisi llywodraethol, darpar Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (dAGA) a safleoedd Ramsar (safleoedd a ddynodwyd o dan Gonfensiwn Ramsar 1972 am eu gwlyptiroedd rhyngwladol bwysig). Cyfeirir at yr holl safleoedd hyn yn yr adroddiad fel 'safleoedd Ewropeaidd'. Mae Rheoliad 9(5) o'r Rheoliadau Cynefinoedd yn datgan bod yn rhaid i awdurdod cymwys ystyried gofynion y Gyfarwyddeb Cynefinoedd wrth arfer unrhyw rai o'i swyddogaethau, gan gynnwys asesu cynlluniau a phrosiectau a allai effeithio ar safleoedd Ewropeaidd.

Ystyrir bod y cynllun rheoli perygl llifogydd yn cyd-fynd â'r diffiniadau o 'gynllun' a nodir yn y Gyfarwyddeb Cynefinoedd. Felly, fel rhan o'r cynllun rheoli perygl llifogydd, rhaid cynnal Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC), a chaiff yr asesiad hwn ei deilwra yn unol â natur y cynllun. Cyhoeddir adroddiad ar wahân ar yr ARhC ar ôl trafod â Cyfoeth Naturiol Cymru (Tîm Asesu Strategol yn y Gyfarwyddiaeth Llywodraethu). Ystyriwyd effeithiau ar AGAAu, ACAau a safleoedd Ramsar fel rhan o'r AAS hefyd, o fewn y gwasanaeth ecosystem 'Darparu Cynefin', ac mae'r canfyddiadau cychwynnol yn awgrymu bod y mesurau rheoli'r perygl o lifogydd yn annhebygol o gael effaith arwyddocaol ar AGAAu a'r ACAau. Er gwaethaf y casgliad hwn, cynhaliwyd ARhC unigol ar gyfer yr holl gynlluniau sydd eisoes yn bodoli sydd wedi cyfrannu at y CRhPLI ac mae'n bosibl bod effeithiau arwyddocaol wedi'u nodi yn y rhain. Yn yr achosion hyn, rydym wedi ystyried y canfyddiadau hyn wrth asesu'r cynllun cyffredinol ac wedi cymryd rhagofalon. Fodd bynnag, nid bwriad y cynllun hwn yw ailystyried yr asesiadau rheoliadau cynefinoedd na'r datganiad achos a wnaed fel rhan o'r ARhC.

3. Cyd-destun amgylcheddol y cynllun

Yn yr adran hon, rhown drosolwg o gyd-destun amgylcheddol ABA Dyfrdwy. Ystyriwn hefyd sut mae cynlluniau cenedlaethol a lleol eraill yn cysylltu â'r CRhPLI. Mewn rhai achosion, bydd y rhain yn cynnig cyfleoedd drwy amcanion neu feysydd gweithgarwch cyffredin. Mewn meysydd eraill, gall fod heriau posibl pan fo amcanion fel pe baent yn gwrthdaro â'r pethau y mae'r CRhPLI am eu cyflawni.

Ardal Basn Afon Dyfrdwy

Mae dros 500,000 o bobl yn byw yn Ardal Basn Afon Dyfrdwy, sy'n 2,251 cilometr sgwâr ac yn cynnwys Gogledd-ddwyrain Cymru, Swydd Gaer, Swydd Amwythig a'r Wirral. Un basn afon sydd yn yr ardal, sef Afon Dyfrdwy, ei hisafonydd a'i haber. Mae gan yr ardal dirwedd amrywiol, o fynyddoedd a llynnoedd

Parc Cenedlaethol Eryri yn rhan uchaf y basn, Dyffryn Llangollen yn y canol, i wastadeddau agored Swydd Gaer a gwastadeddau llaid Aber Dyfrdwy yn rhan isaf y basn. Mae'r Dyfrdwy a'i hisafonydd yn enwog am eu hadnoddau pysgota ardderchog ac mae pysgodfa gocos bwysig yn yr aber.

Mae Afon Dyfrdwy a Llyn Tegid wedi'u dynodi'n Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) o dan y Gyfarwydddeb Cynefinoedd. Mae aber Dyfrdwy yn Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) ac yn ACA. Caer a Wrecsam yw'r ddwy brif ganolfan drefol, ond defnyddir y tir yn bennaf at ddibenion amaethyddiaeth a choedwigaeth, yn enwedig yn rhan uchaf y basn. Mae prif sectorau economaidd yr ardal yn cynnwys gwasanaethau busnes, manwerthu, iechyd, bancio ac yswiriant. Defnyddir Llyn Tegid a chronfeydd dŵr Celyn a Brenig yn rhan uchaf y dalgylch i storio dŵr er mwyn rheoleiddio llif afon Dyfrdwy yn rhannau is y dalgylch drwy gydol y flwyddyn. Yn ystod y misoedd sychaf, rhwng mis Ebrill a mis Medi fel arfer, defnyddir y storfeydd hyn er mwyn tynnu dŵr ar gyfer y cyflenwad cyhoeddus a diwydiant.

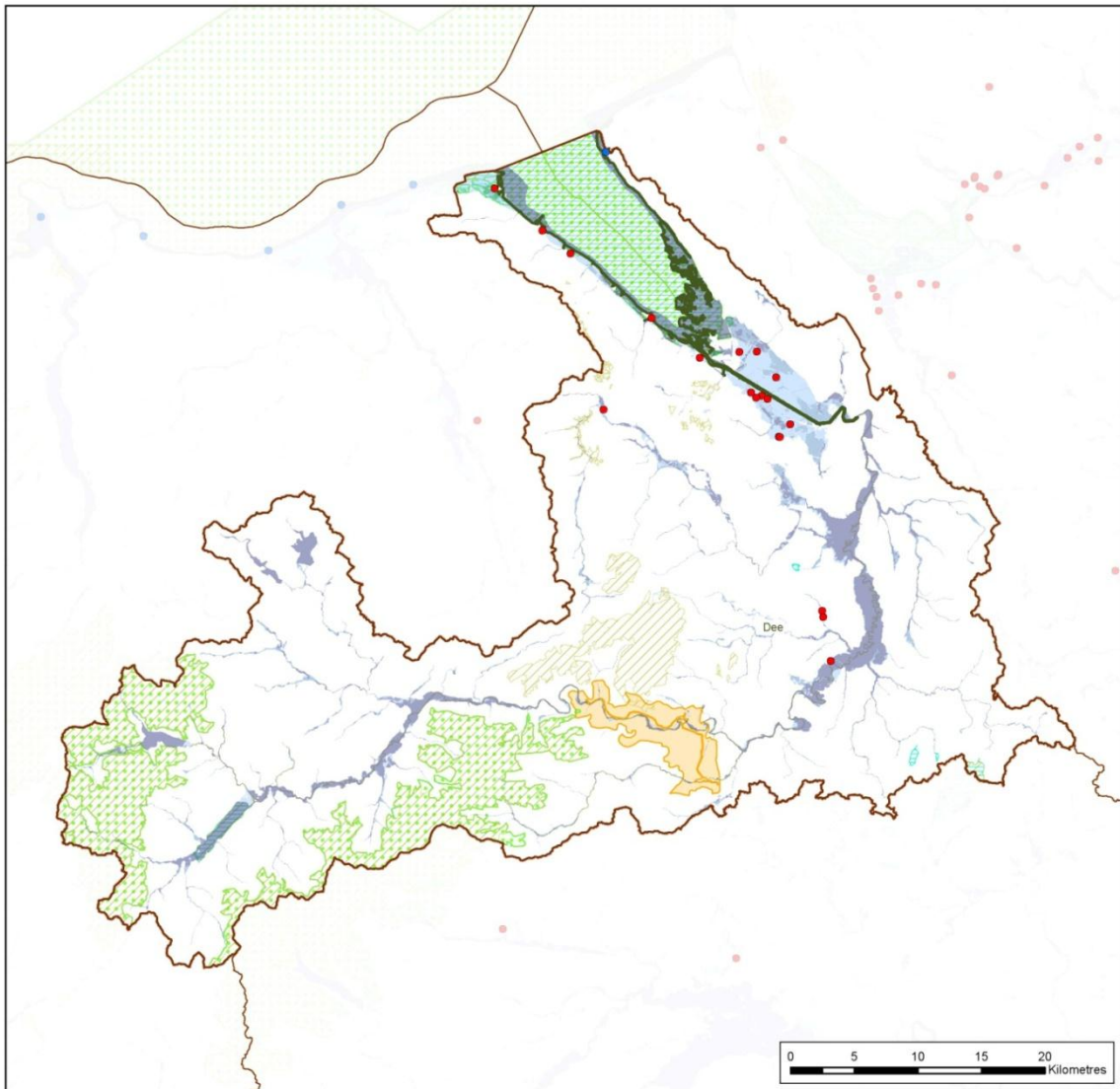
Mae afon Dyfrdwy yn cyflenwi dŵr yfed i bron i dair miliwn o bobl, gan gynnwys llawer o bobl yng Ngogledd-orllewin Lloegr. Defnyddir y cronfeydd dŵr hefyd i addasu'r ymateb i lifogydd a lleihau amllder llifogydd ar y Dyfrdwy rhwng y Bala a Chaer.

Ers 1 Ebrill 2013, mae Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd yn rhannu'r cyfrifoldeb am reoli System Reoleiddio Afon Dyfrdwy o dan Ddeddf Awdurdod Afonydd Clwyd a Dyfrdwy 1973. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cytuno i arwain y gwaith hwn o dan delerau "cytundeb darparu gwasanaeth" gydag Asiantaeth yr Amgylchedd.

Mae rheolau Rheoli Gweithredol wedi'u llunio ar gyfer gweithredu'r cynllun yn ystod amodau "cyffredin" ac yn ystod cyfnodau o "sychder". O fewn y rheolau hyn a'r pwerau a roddir gan Ddeddf Awdurdod Afonydd Clwyd a Dyfrdwy, gall Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd bennu faint o lif gweddilliol y dylid ei gadw dros Gored Caer, a phennu mesurau penodol i'w cymryd er mwyn lleihau'r baich ar y system yn ystod cyfnodau o sychder. Hefyd, rhaid ystyried mesurau i liniaru llifogydd, cyflenwi cyfaint penodol o ddŵr i'r Ymddiriedolaeth Camlesi ac Afonydd ar gyfer Camlas Undeb Swydd Amwythig, gwarchod y pysgodfeydd a dibenion eraill, gan gynnwys gwarchod nodweddion a chynefinoedd penodol sydd wedi'u dynodi o dan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd ac y gallai gwaith i reoli llifau yn Afon Dyfrdwy effeithio arnynt. Oherwydd pwysigrwydd strategol afon Dyfrdwy fel ffynhonnell o ddŵr yfed a'r perygl y gallai gael ei llygru, afon Dyfrdwy yw un o'r afonydd mwyaf gwarchodedig yn Ewrop. Yn 1999, rhan isaf afon Dyfrdwy oedd yr ardal gyntaf yn y DU, a'r unig un hyd yma, i gael ei dynodi yn Barth Diogelu Dŵr.

Mae Rhan 4 o'r adroddiad hwn yn nodi'r gwaelodlin ar gyfer pob un o'r gwasanaethau ecosystem a ddarperir gan yr ardal basn afon, ynghyd â'r gwaelodlin yn y dyfodol os na chaiff y cynllun ei roi ar waith.

Ffigur 3.1: Y prif afonydd a'r môr - yr amgylchedd naturiol a hanesyddol sydd mewn perygl

**Rivers and Sea
Flood Risk Map**

**Dee
River Basin District**

**Risk to the
Natural and Historic
Environment**

Flood Risk Source

Rivers and Sea

- High
- Medium
- Low
- Very Low

Reporting Boundaries

- River Basin District
- River Basin Districts (Neighbouring)
- Management Catchment

Internationally Designated Sites

- Bathing Waters that may be adversely affected by heavy rainfall and are within 50m of flood risk
- EPR (Environmental Permitting Regulations) Installations within 50m of Risk
- Special Areas of Conservation
- Special Protection Areas
- RAMSAR Sites
- World Heritage Sites

© Environment Agency copyright and/or database right 2014. All rights reserved. © Natural Resources Wales copyright and/or database right 2014. All rights reserved.

This map is reproduced from Ordnance Survey material with the permission of Ordnance Survey on behalf of the Controller of Her Majesty's Stationery Office © Crown copyright. Unauthorised reproduction infringes Crown copyright and may lead to prosecution or civil proceedings. Environment Agency, 100026380, 2014. Natural Resources Wales, 100019741, 2014.

Copyright resides with the data suppliers (see coversheet for details) and the map must not be reproduced without their permission. Some information is a snapshot of information that is being maintained or continually updated by the originating organisation.

Contact Us: Environment Agency - National Customer Contact Centre, PO Box 54, Rotherham, S60 1BY. Telephone: 03708 506 506 (Mon to Fri, 8am to 6pm). Email address: enquiries@environment-agency.gov.uk
 Contact Us: Natural Resources Wales - Customer Care Centre, Ty Cambria, 29 Newport Road, Cardiff, CF24 0TP. Telephone: 0300 065 3000 (Mon-Fri, 8am - 6pm). Email address: enquiries@naturalresourceswales.gov.uk

Ceir gwaelodlin manylach ar gyfer y gwasanaethau hynny sydd wedi'u cynnwys yn yr asesiad yn Adran 4. Datblygwyd y gwaelodlin amgylcheddol drwy gydweithio'n agos â'r cynlluniau rheoli basn afon. Os hoffech gael rhagor o fanylion am gyd-destun amgylcheddol pob dalgylch rheoli, cyfeiriwch at y crynodebau o'r dalgylchoedd sydd wedi'u cynnwys yn y cynllun rheoli perygl llifogydd drafft.

Adolygiad o gynlluniau a pholisïau perthnasol yn Ardal Basn Afon Dyfrdwy

Mae'r Rheoliadau AAS yn ei gwneud yn ofynnol i ystyried y gydberthynas â chynlluniau a rhaglenni eraill ac amcanion amgylcheddol a bennir ar lefel ryngwladol, lefel cymuned (Ewropeaidd) neu lefel genedlaethol. O gofio maint daearyddol y cynllun hwn, dim ond polisïau, cynlluniau, strategaethau a deddfwriaeth sy'n berthnasol i'r ABA a ystyriwyd fel rhan o'r adolygiad hwn. Mae Tabl 3.1 yn nodi'r prif themâu a gododd o'r adolygiad o bolisïau. Diben yr adolygiad yw ystyried amcanion y dogfennau pwysig hyn yn yr asesiad er mwyn sicrhau bod y Cynllun yn ategu ac yn atgyfnerthu polisïau a deddfwriaeth amgylcheddol eraill yn hytrach na'u tanseilio. Nodir y dogfennau dan sylw yn Atodiad A.

Gall yr adolygiad hefyd helpu i nodi meysydd lle gallai sefydliadau a phrosesau cynllunio eraill weithio gyda'r broses o gynllunio camau i reoli'r perygl o lifogydd. Mae Tabl 3.1 isod yn rhestru'r prif themâu a ddeilliodd o'r adolygiad hwn o ran meysydd o ddylanwad cyffredin â'r CRhPLI.

Tabl 3.1 Prif themâu'r adolygiad o bolisïau, cynlluniau a rhaglenni

Pwnc Amgylcheddol	Themâu Cyffredin
Cynnal ac adfer cynefinoedd	Bydd amcanion y Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd yn helpu i wella'r amgylchedd naturiol am y bydd llai o gynefinoedd yn cael eu colli a llai o farwolaethau'n digwydd o ganlyniad i lifogydd, felly mae'n gyson â nodau polisïau, cynlluniau a rhaglenni (PCRhau) i amddiffyn, cynnal a gwella ansawdd yr amgylchedd daearol. Fodd bynnag, mae angen ystyried cynefinoedd dyfrol wrth gynllunio a gweithredu mesurau i gyflawni'r amcanion, a rhaid cymryd gofal i sicrhau nad yw'r seilwaith ffisegol a ddefnyddir drwy'r CRhPLIau yn difrodi'r cynefinoedd dyfrol hyn nac yn amharu ar waith i'w hadfer.
Gwella statws ac amrywiaeth rhywogaethau	Y cyfeiriad polisi yw amddiffyn a gwella bioamrywiaeth a'r amgylchedd naturiol; wrth roi'r CRhPLI ar waith, rhaid sicrhau bod camau'n cael eu cymryd i amddiffyn, digolledu a gwella

Pwnc Amgylcheddol	Themâu Cyffredin
	bioamrywiaeth a chynefinoedd er mwyn cyd-fynd â'r PCRhau.
Tirwedd	Mae'r PCRhau yn gyffredinol yn ceisio gwarchod a gwella tirweddau gwerthfawr; mae cyfleoedd i newid y ffordd y caiff tir ei reoli neu'i ddefnyddio er lles y dirwedd, yn ogystal â chyflawni amcanion y CRhPLI i leihau'r perygl o lifogydd.
Adnoddau dŵr / effeithlonrwydd dŵr / tynnu dŵr	Mae'r PCRhau yn ceisio amddiffyn adnoddau naturiol. Mae rhai PCRhau yn ein hannog i ddefnyddio llai o ddŵr a defnyddio dŵr mewn ffordd fwy effeithlon, tra bydd eraill yn rhoi pwysau ar adnoddau dŵr. Nid oes fawr o gysylltiad rhwng y CRhPLI a gwarchod adnoddau dŵr, ond rhaid cymryd gofal i sicrhau nad oes unrhyw leihad yn y perygl o lifogydd drwy fesurau fel prosiectau gwella amddiffynfeydd, yn fwyaf nodedig, yn digwydd ar draul adnoddau dŵr.
Ansawdd dŵr	Mae cysondeb yn y PCRhau y dylid diogelu a gwella ansawdd dŵr yfed a dŵr anyfadwy, drwy amrywiaeth eang o strategaethau. Rhaid cymryd gofal i sicrhau nad oes unrhyw leihad yn y perygl o lifogydd drwy fesurau fel prosiectau gwella amddiffynfeydd, yn fwyaf nodedig, yn digwydd ar draul cyflenwadau dŵr yfed.
Y perygl o lifogydd	Mae'r PCRhau yn cytuno bod angen rheoli'r perygl o lifogydd a chodi ymwybyddiaeth o'r perygl o lifogydd ac y dylid cefnogi ymdrechion i wneud hyn. Fodd bynnag, dylid gwneud hyn gan ystyried hefyd yr amgylchedd ehangach a'r effeithiau y gallai lleihau'r perygl o lifogydd eu cael. Mae'n amlwg bod ymgais i symud oddi wrth amddiffynfeydd llifogydd uniongyrchol, gyda dulliau i reoli'r perygl o lifogydd yn cynnig cyfleoedd i gyflwyno gwelliannau amgylcheddol ehangach. Bydd y CRhPLI yn gyson â'r thema hon mewn CPRhau.
Gwastraff/llygredd	Mae'r CPRhau yn amlinellu awydd i leihau gwastraff a chynyddu effeithlonrwydd adnoddau. Caiff camau i leihau gwastraff a llygredd eu llywio, yn anuniongyrchol, gan y CRhPLI felly mae cysondeb cyffredinol rhwng y CRhPLI a'r CPRhau.
Asedau materol	Nod y PCRhau yw darparu rhwydweithiau trafndiaeth cynaliadwy. Bydd y CRhPLI yn helpu i gyflawni'r nod drwy leihau'r perygl o lifogydd sy'n wynebu seilwaith allweddol lle bo angen.
Cynllunio	Mae'r CPRhau yn nodi y dylid cynllunio defnydd tir yn y dyfodol ar sail yr egwyddor datblygu cynaliadwy ac y dylai'r amgylchedd dŵr gael ei ystyried yn benodol hefyd. Bydd y CRhPLI yn helpu i

Pwnc Amgylcheddol	Themâu Cyffredin
	gyflawni'r nodau hyn drwy leihau'r perygl o lifogydd mewn mwy o ardaloedd. Rhaid cymryd gofal i sicrhau nad yw'r lleihad hwn yn y perygl o lifogydd yn amharu ar ffactorau eraill sy'n berthnasol i ddatblygu cynaliadwy.
Lliniaru newid yn yr hinsawdd ac addasu iddo	Mae cydnabod bod angen addasu i newidiadau yn yr hinsawdd yn thema gyffredin drwy'r PCRhau ac mae hyn yn cynnwys amrywiaeth eang o newidiadau i'r economi, cymdeithas a dulliau rheoli amgylcheddol fel newidiadau i arferion defnydd tir a rheoli pridd. Addasu i berygl uwch o lifogydd o ganlyniad i dywydd eithafol difrifol a mwy rheolaidd a chynnydd yn lefel y môr yw un o brif themâu'r PCRhau, ac mae'r CRhPLI yn ceisio sicrhau'r addasiadau hyn.
Defnydd Tir	Mae arferion ffermio yn newid er mwyn sicrhau cynaliadwyedd hirdymor y diwydiant, e.e. newid i ffermio organig, hyrwyddo cynhyrchwyr lleol; ac mae mwy a mwy o arferion amaethyddol yn ceisio amddiffyn a gwella'r dirwedd. Nod dulliau rheoli coetir yw cynhyrchu coetiroedd o ansawdd, gyda chymysgedd amrywiol o rywogaethau a chynefinoedd. Bydd y CRhPLI yn lleihau'r perygl o lifogydd i ardaloedd amaethyddol, ardaloedd trefol ac ardaloedd eraill a byddant yn amddiffyn mathau allweddol o ddefnydd tir.
Adnoddau Naturiol	Mae rheoli adnoddau naturiol Cymru yn thema bwysig yn y CPRhau, ac mae hyn yn cynnwys cadw'r rhywogaethau a chynefinoedd amrywiol ac asedau tirwedd a threftadaeth Cymru, gan gyflawni'r manteision economaidd sy'n gysylltiedig â choedwigaeth, pysgodfeydd, amaethyddiaeth ac adnoddau mwynol. Mae awydd i herio'r dulliau traddodiadol o reoli llifogydd yn y PCRhau, gan roi llawer mwy o bwyslais ar reoli'r perygl o lifogydd yn ei gyfanrwydd, gan ddechrau drwy gadw mwy o ddŵr yn yr ucheldiroedd ac arafu ei hynt, gan adael i fwy o iseldiroedd gael eu gorlifo'n naturiol er mwyn gwasgaru'r effeithiau. Bydd y CRhPLI yn ystyried hyn yn fanwl.
Hamdden a thwristiaeth yn y dŵr/ar lan y dŵr	Mae'r PCRhau yn nodi bod yr amgylchedd dŵr yn adnodd twristiaeth a hamdden pwysig. Maent yn hyrwyddo cyfleoedd i ddarparu gweithgareddau hamdden priodol yn y dŵr. Mae angen i'r CRhPLIau ystyried y defnydd a wneir o afonydd, llynnoedd a dyfroedd arfordirol Cymru fel adnodd hamdden ac iechyd. Ni ddylai amcanion y CRhPLI amharu ar fynediad i'r dyfroedd hyn fel y gellir parhau i'w defnyddio at ddibenion hamdden.
Amgylchedd	Dylai'r CRhPLI sicrhau nad yw'n amharu ar yr amgylchedd

**Pwnc
Amgylcheddol**

Themâu Cyffredin

Hanesyddol

hanesyddol wrth gyflawni ei amcanion, gan fod y PCRhau yn nodi awydd i warchod a gwella asedau treftadaeth, ac yn darparu fframwaith i werthfawrogi'r asedau hyn.

4. Effeithiau arwyddocaol Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Dyfrdwy

Yn yr adran hon, nodwn effeithiau arwyddocaol y CRhPLI. Rydym wedi eu cyflwyno yn nhermau'r ffordd y maent yn effeithio ar y gwasanaethau ecosystem a gawn ar hyn o bryd gan y dŵr a'r amgylchedd cysylltiedig. Pan fo effeithiau andwyol, rydym wedi cynnig mesurau lliniaru a fydd yn helpu i'w hosgoi neu'u lleihau. Rydym wedi asesu'r effeithiau amgylcheddol gan ddefnyddio cyfuniad o brofiad blaenorol o'r dalgylch a'n profiad ehangach o gynnal asesiadau amgylcheddol strategol.

Trosolwg o effeithiau Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Dyfrdwy

Fel y nodir yn adran 2, wrth gwmpasu'r asesiad, gwnaethom ganolbwyntio ar y mesurau rheoli'r perygl o lifogydd statudol a oedd yn gosod y fframwaith ar gyfer caniatáu datblygiad neu benderfynu ar opsiwn penodol i reoli'r perygl o lifogydd. Caiff y rhain eu galw'n gyffredinol yn fesurau amddiffyn. Gwnaethom gwmpasu mesurau atal (er enghraifft, mesurau osgoi, cynllunio defnydd tir ac amddiffyn eiddo unigol), mesurau paratoi (er enghraifft, proffwydo llifogydd, rhybuddion llifogydd ac ymwybyddiaeth gyhoeddus) a mesurau adfer ac adolygu (er enghraifft, gwaith glanhau a gweithgareddau cymorth ar ôl llifogydd). Yn sgil hyn, cafodd llawer o'r mesurau y cytunwyd arnynt, y mesurau sydd eisoes ar waith a'r mesurau arfaethedig eu hepgor o'r asesiad.

Er bod atal, paratoi ac adfer wedi'u hepgor o'r asesiad, mae'n bwysig cydnabod y buddiannau iechyd a lles sy'n gysylltiedig â'r mesurau hyn. Mae tystiolaeth gref i ddangos bod llifogydd yn cael effaith andwyol ar iechyd. Gall marwolaethau ddigwydd ond yr effeithiau seicolegol sydd fwyaf cyffredin. Mewn astudiaeth ar effeithiau cymdeithasol llifogydd yn yr Alban³, ystyriwyd bod effeithiau annirweddol yn bwysicach na cholledion materol. Roedd yr effeithiau annirweddol hyn yn cynnwys straen y llifogydd eu hunain, y pryder sy'n gysylltiedig â gorfod gadael eich cartref, yr anesmwythyd o orfod byw mewn llety dros dro a'r amser a'r ymdrech sy'n gysylltiedig â delio ag yswirwyr ac adeiladwyr. Roedd yr effeithiau tymor hwy yn cynnwys ofn llifogydd yn y dyfodol a cholli eitemau sentimental/eitemau na all unrhyw beth gymryd eu lle. Roedd yr effeithiau hyn yn waeth yn achos teuluoedd ar incwm isel, yr henoed neu grwpiau eraill sy'n agored i niwed. Gall straen arwain at broblemau iechyd meddwl neu gorfforol a dangoswyd hefyd y gall waethygu cyflyrau sy'n bodoli eisoes. Caiff hyn effaith economaidd sylweddol ar y system gofal iechyd a busnesau â chyflogeion y mae llifogydd wedi effeithio arnynt.

³ Werritty A, et al (2007), Exploring the social impacts of flood risk and flooding in Scotland, Scottish Executive Social Research, Caeredin.

Mae mesurau atal yn cynnig cyfle i osgoi'r effeithiau andwyol hyn ar gymdeithas ac iechyd. Gall mesurau paratoi ac adfer liniaru a lleihau difrifoldeb yr effeithiau. Er enghraifft, drwy ddarparu neu wella rhybuddion llifogydd, gall pobl symud eiddo gwerthfawr i le diogel, defnyddio mesurau i amddiffyn eiddo unigol a diffodd eu cyflenwadau trydan a nwy cyn gadael yr eiddo a gall y gwasanaethau cyhoeddus reoli camau i gau ffyrdd neu reilffyrdd, er enghraifft, er mwyn gwella diogelwch y cyhoedd. Mae'r rhain yn lleihau'r straen sy'n gysylltiedig â'r llifogydd eu hunain a byddant hefyd yn helpu gyda'r broses adfer.

Tabl 4.1: Nifer y mesurau arfaethedig ar gyfer CRhPLI Dyfrdwy

Mesurau	Dyfrdwy Cymru	Dyfrdwy Lloegr
Atal	19	0
Paratoi	40	10
Amddiffyn	22	3
Adfer ac Adolygu	0	0

Canolbwyntiodd yr asesiad ar yr effeithiau mwyaf arwyddocaol ar yr amrywiaeth o wasanaethau ecosystem. Ystyriwyd pa fathau o fesurau sy'n achosi effeithiau fel arfer a pha wasanaethau ecosystem fyddai'n cael eu heffeithio ganddynt fwyaf. Nodir y canlyniadau isod, fel a ganlyn:

- effeithiau a allai fod yn arwyddocaol ar draws yr ardal basn afon
- effeithiau a allai fod yn llai arwyddocaol ar y raddfa hon ond a fyddai'n fwy arwyddocaol yn lleol
- effeithiau ar wasanaethau sy'n cefnogi ecosystemau

Effeithiau arwyddocaol cynllun rheoli perygl llifogydd Dyfrdwy

Aseswyd y gallai'r cynllun rheoli perygl llifogydd gael effaith arwyddocaol ar y gwasanaethau ecosystem canlynol ar draws yr ardal basn afon:

Gwasanaethau Darparu

- Bwyd

Gwasanaethau Rheoleiddio

- rheoleiddio dŵr

Gwasanaethau Diwylliannol

- treftadaeth ddiwylliannol
- hamdden a thwristiaeth

- gwerth esthetig

Gwasanaethau ategol

- Darparu cynefinoedd (Bioamrywiaeth)

O dan bob un o'r penawdau hyn, rydym wedi amlinellu statws presennol y gwasanaeth yn yr ardal basn afon, sut yr ystyrir y bydd y gwasanaeth yn newid o ganlyniad i'r cynllun rheoli perygl llifogydd ac unrhyw fesurau lliniaru y mae'n debygol y bydd eu hangen os ystyrir bod yr effeithiau yn andwyol.

At ddiben yr asesiad, gwnaed y tybiaethau canlynol:

- Ystyriwyd mai'r cynlluniau rheoli perygl llifogydd a oedd eisoes yn bodoli yn ABA Dyfrdwy oedd CRhPLID Dyfrdwy, CRhTau, Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Llanw Afon Dyfrdwy.
- Mae'r asesiad yn ystyried mesurau ar lefel yr ardal basn afon ac ardaloedd strategol (Cymru a Lloegr).

Effeithiau arwyddocaol Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd wedi'i ddiweddarau Dyfrdwy

1. Bwyd (e.e. cnydau, ffrwythau, bwyd gwyllt a gesglir)

Beth yw Gwasanaethau Bwyd?

Mae ecosystemau yn darparu'r amodau i dyfu bwyd. Daw bwyd yn bennaf o agro-ecosystemau a reolir ond mae systemau morol a dŵr croyw neu goedwigoedd hefyd yn darparu bwyd ar gyfer pobl.

Beth yw gwaelodlin presennol y gwasanaeth hwn yn ABA Dyfrdwy?

Ardal wledig yw'r ABA yn bennaf, gyda chanolfannau trefol yn rhannau isaf yr ABA. Defnyddir tir gwledig ABA Dyfrdwy ar gyfer amaethyddiaeth a choedwigaeth yn bennaf. Ceir cymysgedd o ffermio defaid a gwartheg eidion yn yr ucheldiroedd, gyda ffermio llaeth dwys ar dir is Gwastadeddau Swydd Gaer a rhywfaint o ffermio âr yn rhan isaf dyffryn Dyfrdwy. Mae pysgota masnachol yn digwydd yn Aber Dyfrdwy, a cheir pysgodfa gocos o bwys cenedlaethol yn yr aber. Yn y dyfroedd uchaf, gellir pysgota gêm am eogiaid a brithyllod a cheir cyfleoedd ardderchog i bysgota plu am Frithyllod, Brithyllod Môr, Eogiaid a Changhennau Glas. Caiff Afon Dyfrdwy ei chydabod fel un o afonydd gorau Gogledd

Cymru ar gyfer eog yr Iwerydd. Isafonydd Mynach, Meloch a Cheiriog yw'r isafonydd pwysicaf o ran silio eogiaid yn ABA Dyfrdwy.

Gwaelodlin yn y dyfodol - pa wasanaethau bwyd sy'n debygol o gael eu darparu yn y dyfodol heb y cynllun?

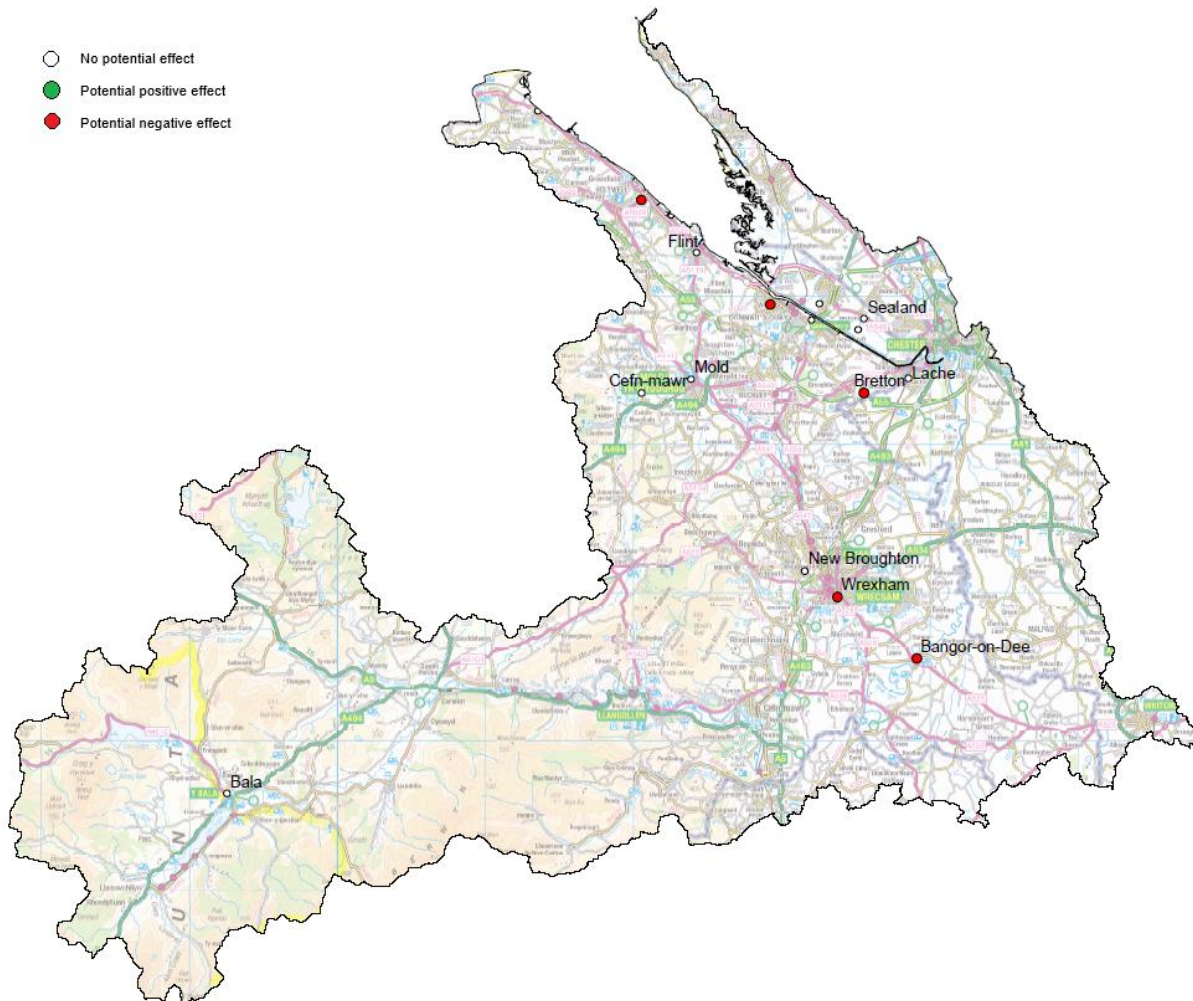
Heb y cynllun, mae'n debygol y bydd tir a dyfroedd yn parhau i gael eu rheoli at ddibenion amaethyddol ac er mwyn cynhyrchu bwyd, a bydd mwy o ddatblygiadau technolegol a gwyddonol yn gwella cynhyrchiant tir a dyfroedd yr ABA ac, felly, faint o fwyd a gynhyrchir. Mae gwaith datblygu yn ardaloedd isaf yr ABA yn debygol o ymestyn i dir amaethyddol o gwmpas canolfannau trefol Caer, Wrecsam a Bwcle, a fydd yn golygu y bydd llai o dir amaethyddol ar gael ac, felly, y bydd llai o fwyd yn cael ei gynhyrchu ac y bydd gwerth y gwasanaeth hwn yn yr ABA yn lleihau. Os caiff rhan isaf yr ABA ei defnyddio mwy at ddibenion diwydiannol, gallai hyn beri newidiadau i ansawdd dŵr ac argaeledd dŵr a allai, yn ei dro, leihau poblogaethau pysgod.

Sut y rhagwelir y bydd CRhPLI Dyfrdwy yn effeithio ar y manteision i'r gwasanaeth hwn?

Mae'r mesurau allweddol a allai effeithio ar y gwasanaeth bwyd yn yr ABA yn cynnwys:

- Yn y tymor byr, yn dibynnu ar y cynlluniau a ddefnyddir, gall gwaith i adeiladu amddiffynfeydd yn Turn o' Dee arwain at leihad bach yn y tir amaethyddol sydd ar gael. Bydd hyn yn arwain at leihad yn y cyflenwad bwyd a mwy o gost i ffermwyr yn yr ardal hon. Fodd bynnag, yn y tymor hir, byddai'r gwaith yn cael effaith gadarnhaol am y câi'r tir amaethyddol y tu ôl i'r amddiffynfeydd ei amddiffyn rhag llifogydd a difrod posibl i gnydau.
- Yn y tymor hir, gall cynefinoedd pysgod ddirywio drwy leihad mewn amrywiaeth geomorffolegol, ac yn y tymor byr bydd mwy o bysgod yn marw yn sgil gwaith i wella cludiant dŵr yn sianel yr afon yn Bretton. Gallai hyn leihau'r poblogaethau pysgod yn y sianel a chael effaith negyddol ar y gwasanaeth bwyd.
- O'r asesiadau cychwynnol a gynhaliwyd yn Wrecsam, Walwen a Whelston a Chei Connah, disgwylir y bydd gwaith a gynhelir yn y dyfodol o ganlyniad i'r astudiaethau dichonoldeb yn cael effeithiau tymor hir cadarnhaol a negyddol. Gallai gael effaith gadarnhaol os caiff llifogydd eu lleihau neu'u hatal ar dir amaethyddol ar y gorlifdir o gwmpas y trefi, gan leihau'r difrod i gnydau a'r pridd. Gallai hefyd gael effaith

negyddol am y gallai cynllun newydd gymryd tir ar gyfer argloddiau neu ardaloedd storio gan olygu y bydd llai o dir ar gael at ddefnydd amaethyddol. Yn olaf, gallai newidiadau i'r sianel effeithio ar gynefinoedd naturiol h.y. defnyddio cerrig bloc i atgyfnerthu glannau afonydd sy'n cael eu herydu, a allai olygu nad yw'r afon yn gynefin mor addas i bysgod, gan arwain at leihad mewn poblogaethau pysgod lleol ac effaith negyddol.

Ffigur 4.1: Dosbarthiad yr effeithiau posibl ar wasanaethau bwyd yn ABA Dyfrdwy

Yn gyffredinol, o ganlyniad i'r CRhPLI, rhagwelir y bydd effaith negyddol uniongyrchol fach ar y gwasanaethau bwyd a ddarperir yn ABA Dyfrdwy yn y tymor hir wrth i dir amaethyddol gael ei gymryd ac wrth i gynefinoedd pysgod ddirywio, ond bydd y CRhPLIau yn cael effaith fuddiol anuniongyrchol drwy sicrhau bod effeithiau llifogydd yn cael eu lleihau i'r eithaf yn yr ardaloedd hyn. Cyfyngir yr effeithiau yn bennaf i'r ardaloedd o gwmpas y

cymunedau lle caiff y camau gweithredu eu cymryd, ac mae'r rhain wedi'u lleoli yn rhan isaf yr ABA ac Aber Dyfrdwy fel y dangosir yn Ffigur 4.1.

Er mwyn lliniaru'r effeithiau negyddol posibl ar y gwasanaeth hwn, dylid cymryd y mesurau lliniaru canlynol:

- Lleoli gwaith oddi wrth y graddau uchaf o dir amaethyddol (h.y. tir Gradd 1 neu 2 o dan y Dosbarthiad Tir Amaethyddol);
- Rhoi gwybodaeth i'r tîrfeiddianwyr dan sylw a chysylltu â hwy er mwyn lleihau'r effeithiau posibl;
- Sicrhau bod llwybrau priodol i bysgod, gwelliannau i gynefinoedd pysgod a darpariaethau achub pysgod yn cael eu datblygu wrth wneud gwaith mewn afonydd er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth bwyd yn yr ABA yn cael ei gynnal.

Pa effeithiau arwyddocaol y bydd gweithredu CRhPLI Dyfrdwy yn eu cael ar y gwasanaeth hwn?

Ni ragwelir y bydd gweithredu CRhPLI Dyfrdwy yn cael effaith arwyddocaol ar wasanaethau bwyd yn yr ABA, fodd bynnag rhagwelir y bydd effaith negyddol fach ar wasanaethau bwyd yn gyffredinol, wedi'i chanoli mewn ardaloedd penodol o'r ABA. Gallai fod manteision anuniongyrchol drwy leihad mewn difrod llifogydd. Bydd yr effeithiau hyn yn bennaf perthnasol i'r diwydiannau amaeth a physgota oherwydd gallai eu tir fod yn llai cynhyrchiol ac efallai na fydd yr amgylchedd dŵr yn cynnal yr un poblogaethau o bysgod a physgod cregyn. Nodir effeithiau anuniongyrchol a chronnol y gwelliannau i'r gwasanaeth bwyd yn Adran 3 isod.

2. Rheoleiddio Dŵr (e.e. llifogydd)

Beth yw gwasanaethau rheoleiddio dŵr?

Gall newidiadau mewn gorchudd tir ddylanwadu'n fawr ar amseriad a maint dŵr ffo, llifogydd a phrosesu i ailgyflenwi'r ddyfrhaen a gall y newidiadau hyn gynnwys, yn benodol, addasiadau sy'n newid gallu'r system i storio dŵr fel trosi gwlyptiroedd neu ddisodli coedwigoedd â thir ffermio neu ddisodli tir ffermio ag ardaloedd trefol.

Beth yw gwaelodlin presennol y gwasanaeth hwn yn ABA Dyfrdwy?

Mae Afon Dyfrdwy yn 110 o gilomedrau o hyd o'i tharddiad ym Mharc Cenedlaethol Eryri i'w haber lle mae'n llifo i Fae Lerpwl. I fyny'r afon o Lyn Tegid mae'r afon yn llifo'n gyflym

mewn dyffryn endoredig cul tra bod gwaelod y dyffryn a'r gorlifdir naturiol, i lawr yr afon o'r llyn, yn ardal agored sydd tua cilomedr o led. Unwaith eto mae'r afon yn llifo drwy ddyffryn endoredig cul drwy Langollen ac i lawr yr afon i Erbistog (i fyny'r afon o Fangor Is-coed). Rhwng Erbistog a Chaer mae'r gorlifdir yn wastad ac yn llydan iawn.

I lawr yr afon o Gored Caer camleswyd yr afon dros 200 mlynedd yn ôl ac adeiladwyd amddiffynfeydd rhag llifogydd, sy'n dal i gael eu cynnal heddiw, er mwyn amddiffyn tir rhag llifogydd llanw. Mae Afon Dyfrdwy yn llanwol fel arfer hyd at Gored Caer. Eir y tu hwnt i'r terfyn hwn yn ystod cyfnodau o lanw uchel yn y gwanwyn a llanwau eithriadol pan all dylanwad y llanw effeithio ar lefel yr afon mor bell i fyny â Shocklach, 15 cilomedr i fyny'r afon o Gored Caer.

Mae system naturiol yr afon wedi'i newid yn rhan uchaf yr ABA drwy fesurau rheoli llif yn llifddorau'r Bala lle mae Afon Dyfrdwy ac Afon Tryweryn yn cyfarfod â'i gilydd. Caiff sianel Afon Dyfrdwy ei rheoleiddio'n ddwys er mwyn tynnu dŵr yfed a lliniaru llifogydd. Mae'r prosesau rheoleiddio hyn hefyd o fudd i weithgareddau hamdden yn ardal Tryweryn, lle mae'r Ganolfan Dŵr Gwyn Genedlaethol. Pan fo llif yr afon yn isel, caiff y llynnoedd eu rheoleiddio er mwyn cynnal y cyfeintiau sydd eu hangen i dynnu dŵr yfed. Yn yr un modd, pan fo llif yr afon yn uchel, caiff gollyngiadau o'r llynnoedd eu rheoleiddio er mwyn lleihau'r perygl o lifogydd yn is i lawr yr afon. Mae'r prosesau i reoleiddio'r cronfeydd dŵr yn rhan uchaf yr ABA yn effeithio ar Afon Dyfrdwy, y brif afon, yn ei chyfanrwydd gan fod y pwyntiau tynnu dŵr yfed wedi'u lleoli yn ardaloedd is yr ABA.

Yn ABA Dyfrdwy, mae tua 26,400 o bobl yn wynebu perygl o lifogydd o brif afonydd a'r môr; ystyrir bod dros 3,000 o'r rhain yn wynebu perygl mawr. Cafwyd llifogydd mewn llawer o leoliadau yn yr ABA, yn bennaf o'r brif afon, sef Afon Dyfrdwy, a'i phrif isafonydd, ond hefyd o gyrsiau dŵr llai o faint. Cofnodwyd llifogydd afonol sylweddol yn 1890, 1946, 1964 ac yn ddiweddar yn 2000. Mae'r ABA hefyd yn wynebu perygl o lifogydd llanw o Aber Dyfrdwy. Mae'r ardaloedd sy'n wynebu perygl o lifogydd llanw o Aber Dyfrdwy wedi'u lleoli rhwng Talacre, Caer a Neston, gan gynnwys y prif ganolfannau poblogaeth o gwmpas Talacre, Treffynnon, y Fflint, Cei Connah, Queensferry, Sealand a Neston.

Defnyddir tir yn yr ABA at ddibenion amaeth, coedwigaeth neu fel rhostir agored a mawnog yn bennaf. Mae nifer o ardaloedd trefol mawr. Mae dŵr yn debygol o adael y

tiroedd amaethyddol a'r ardaloedd trefol yn gymharol gyflym, ond bydd y coetir ac ardaloedd mawnog yr ucheldir yn storio dŵr am gyfnod.

Gwaelodlin yn y dyfodol - pa wasanaethau rheoleiddio dŵr sy'n debygol o gael eu darparu yn y dyfodol heb y cynllun?

Heb y cynllun, mae'n debygol y bydd gwasanaethau rheoleiddio dŵr dan bwysau cynyddol yn ABA Dyfrdwy o ganlyniad i waith datblygu newydd, dwysâd mewn amaethyddiaeth a newid yn yr hinsawdd. Bydd estyniadau trefol, er enghraifft, yn cynyddu cyfraddau dŵr ffo wyneb ac yn lleihau gallu gorlifdiroedd naturiol i gadw a storio dŵr llifogydd ymhellach. Gallai dwysâd amaethyddol hefyd gynyddu dŵr ffo wyneb yn ardaloedd gwledig yr ABA. Mae'r newid a ragwelir yn yr hinsawdd yn cynyddu'r perygl o ddyddodiad mwy difrifol, a fydd yn arwain at fwy o berygl o lifogydd dŵr wyneb ac afonol, gan amharu ar y gwasanaeth rheoleiddio dŵr a ddarperir gan yr ABA. Bydd y cynnydd yn lefel y môr hefyd yn cynyddu'r perygl o lifogydd yn yr ardaloedd y mae'r llanw yn effeithio arnynt.

Sut y rhagwelir y bydd CRhPLI Dyfrdwy yn effeithio ar y manteision i'r gwasanaeth hwn?

Mae'r mesurau allweddol a allai effeithio ar y gwasanaeth rheoleiddio dŵr yn yr ABA yn cynnwys:

- Bydd arolygon o gwlfertau yn Queensferry a gwelliannau i sianelau yn Bretton yn gwella'r gwasanaeth rheoleiddio dŵr drwy wella gallu draenio yn yr ABA a bydd llai o berygl o lifogydd o gwlfertau wedi'u blocio, a fydd yn cael effaith gadarnhaol yn y tymor byr.
- Bydd mân welliannau ym Mangor Is-coed hefyd yn lleihau'r perygl o lifogydd a bydd y gwaith diogelwch yng nghronfa ddŵr y Bala yn cael gwared ar y perygl o lifogydd catastroffig pe bai'r argae yn dymchwel.
- O'r asesiadau cychwynnol a gynhaliwyd yn Wrecsam, Walwen a Whelton a Chei Connah, ni fydd unrhyw newid/effaith uniongyrchol ond rhagwelir y gallai gwaith a wneir yn y dyfodol o ganlyniad i'r astudiaethau dichonoldeb gael effaith gadarnhaol yn y tymor hir drwy leihau maint llifogydd neu'u hatal yn gyfan gwbl, gan wella gallu'r ABA i reoleiddio dŵr. Bydd y gwasanaeth gwell hwn o fudd uniongyrchol i'r prif gymunedau sy'n wynebu perygl o lifogydd yn yr ABA a bydd yn arwain at leihau'r perygl o lifogydd i'r eithaf yn y ffordd fwyaf effeithlon.

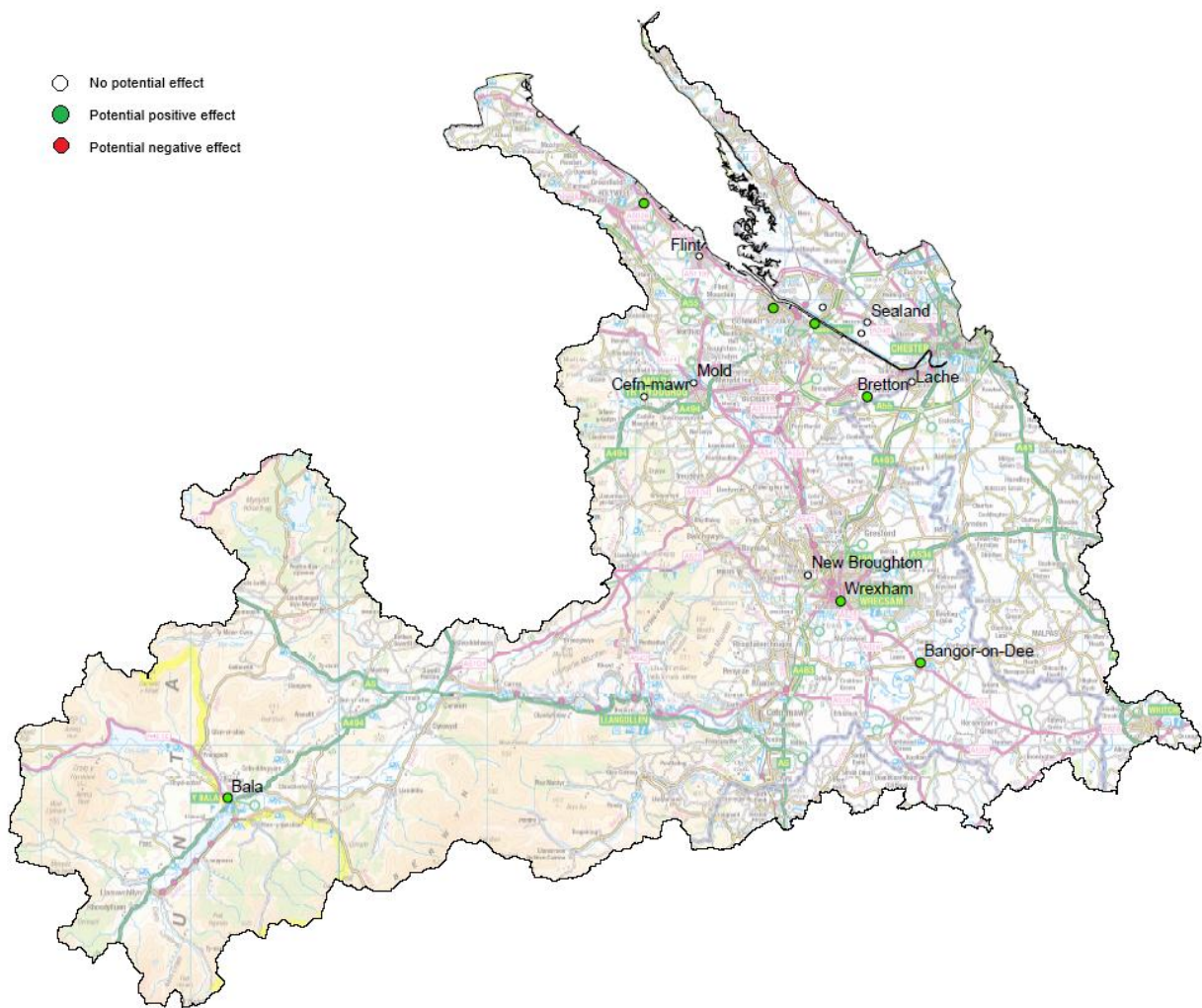
Cydnabyddir y gallai llawer o'r camau hyn gael eu rhoi ar waith mewn nifer o ffyrdd er mwyn sicrhau'r lleihad dymunol yn y perygl o lifogydd. Bydd mesurau i annog dulliau naturiol o reoli llifogydd a mesurau rheoli ehangach yn y dalgylchoedd uchaf, gwelliannau mewn trefniadau rheoli tir a SDCau mewn ardaloedd trefol a gwledig, yn cael effaith gadarnhaol ar y gwasanaeth hwn drwy sicrhau bod lefelau dŵr ffo wyneb yn cael eu gostwng a'u storio'n well a bod dŵr ffo wyneb yn ymdreiddio'n well. Bydd hyn yn ei dro yn helpu i leihau maint y llifau sy'n ymuno â chyrsgiau dŵr ac yn arafu eu hamseroedd ymateb a fydd o fudd i ardaloedd yn is i lawr yr afon, o ran maint a difrifoldeb posibl unrhyw lifogydd. Bydd adfer cyrsgiau dŵr naturiol (e.e. dadsianelu) a lleihau dwysedd gweithgareddau cynnal a chadw hefyd o fudd i wasanaethau rheoleiddio dŵr drwy hwyluso cyrsgiau dŵr sy'n fwy naturiol o ran morffoleg eu sianelau a'u cynefinoedd. Bydd creu ac ailsefydlu cynefinoedd, er enghraifft, yn helpu i leihau faint o ddŵr ffo wyneb sy'n ymuno â chyrsgiau dŵr a bydd gwella amrywiaeth morffolegol yn helpu i arafu llifoedd dŵr ac amseroedd ymateb cyrsgiau dŵr i ddiwyddiadau glawiad.

Mae camau i gael gwared ar amddiffynfeydd llifogydd neu eu symud yn ôl a chyfleoedd i ailalinio mewn ffordd reoledig gan greu cynefinoedd cysylltiedig (e.e. morfeydd heli, corydd pori ar orlifdir), fel sydd eu hangen ar hyd rhannau blaen Aber Dyfrdwy, hefyd yn debygol o fod o fudd i wasanaethau rheoleiddio dŵr. Bydd y mesurau hyn yn helpu i ailgysylltu cyrsgiau dŵr â'u gorlifdir ac yn gwella eu gallu i storio dŵr a'i gwneud yn haws i'r dŵr ymdreiddio. Bydd mentrau ailalinio rheoledig sy'n gysylltiedig â Strategaeth Llanw Afon Dyfrdwy yn cynnal gallu'r ardaloedd hyn i ymdopi â dyfroedd llanw ac yn helpu i wasgaru grym erydu dyfroedd llanw yn ogystal â gwella gallu'r ardaloedd hyn i wrthsefyll stormydd.

Er gwaethaf y newidiadau cadarnhaol hyn, gallai ymdrechion i weithredu cynlluniau lliniaru llifogydd a gwella safonau amddiffynfeydd llifogydd sy'n bodoli eisoes gael effaith negyddol ar wasanaethau rheoleiddio dŵr yn dibynnu ar y math o gamau/gwaith dan sylw a'u cynllun. Bydd mesurau i godi amddiffynfeydd llifogydd i lefel uwch yn y tymor hwy mewn ymateb i newid yn yr hinsawdd yn cynnal neu'n gwaethygu'r datgysylltiad rhwng cwrs dŵr a'i orlifdir naturiol gan atal cyfleoedd i ddŵr ymdreiddio a chael ei storio'n well. Gallai cynlluniau posibl i liniaru llifogydd mewn cymunedau penodol sy'n cynnwys peirianeg galed ac addasiadau ffisegol mawr i'r sianel a'r glannau, gael effaith andwyol ar brosesau

naturiol drwy arwain at golli cynefinoedd, llai o amrywiaeth morffolegol a mwy o ddŵr ffo wyneb o ardaloedd cyfagos.

Yn gyffredinol, o ganlyniad i'r cynllun, rhagwelir y bydd effaith gadarnhaol fach ar y gwasanaeth rheoleiddio dŵr a ddarperir yn ABA Dyfrdwy. Cyfyngir yr effeithiau yn bennaf i'r ardaloedd o gwmpas y cymunedau lle caiff y camau gweithredu eu cymryd, ac mae'r rhain wedi'u lleoli yn rhan isaf yr ABA ac Aber Dyfrdwy fel y dangosir yn Ffigur 4.2.

Ffigur 4.2: Dosbarthiad yr effeithiau posibl ar wasanaethau rheoleiddio dŵr yn ABA Dyfrdwy

Pa mor arwyddocaol fydd y newidiadau a ragwelir i wasanaethau rheoleiddio dŵr yn ABA Dyfrdwy?

Ni ragwelir y bydd gweithredu'r cynllun yn cael effaith arwyddocaol ar wasanaethau rheoleiddio dŵr yn yr ABA, fodd bynnag rhagwelir y bydd effaith gadarnhaol fach ar y

gwasanaeth rheoleiddio dŵr yn gyffredinol, yn gyfyngedig i'r cymunedau penodol lle caiff y camau gweithredu eu cymryd. Bydd yr effaith gadarnhaol hon o'r budd mwyaf i drigolion a busnesau yn ardaloedd iseldirol yr ABA, ger yr afonydd ac Aber Dyfrdwy, gan y bydd llai o berygl o lifogydd. Bydd yn fanteisiol hefyd i rywogaethau a chynefinoedd ecolegol sensitif oherwydd bydd llai o bosibilrwydd o ddifrod neu farwolaethau. Wrth ddatblygu cynlluniau lliniaru llifogydd ac opsiynau i wella safon amddiffynfeydd presennol neu eu hadnewyddu/gosod rhai newydd yn eu lle, dylid ystyried dulliau sy'n osgoi effeithiau negyddol posibl (e.e. mesurau amddiffyn eiddo a gwydnwch) ac ymyriadau sy'n defnyddio prosesau naturiol cymaint â phosibl, fel defnyddio SDCau, adfer cyrsiau dŵr naturiol a chreu cynefinoedd. Nodir effeithiau anuniongyrchol a chronnol y gwelliannau i'r gwasanaeth rheoleiddio dŵr yn Adran 3 isod.

3. Treftadaeth Ddiwylliannol

Beth yw gwasanaethau treftadaeth ddiwylliannol?

Mae llawer o gymdeithasau yn rhoi llawer o werth ar gynnal tirweddau sy'n hanesyddol bwysig ('tirweddau diwylliannol') a nodweddion eraill (adeiladau, archeoleg, a chysylltiadau â chyn-ddefnydd diwydiannol).

Beth yw gwaelodlin presennol y gwasanaeth hwn yn ABA Dyfrdwy?

Mae dros 400 o Henebion Rhestredig yn ABA Dyfrdwy, yn ogystal â llu o safleoedd o bwysigrwydd hanesyddol neu archeolegol (e.e. Adeiladau Rhestredig, Parciau a Gerddi Hanesyddol Cofrestredig) a thirweddau sydd wedi'u rhestru yn y Gofrestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol yng Nghymru, gan gynnwys Comin Treffynnon a Mynydd Helygain; Dyffryn Llangollen ac Eglwyseg; Maelor; y Bala a Glannau Tegid. Mae gwerth treftadaeth y rhwydwaith camlesi, sy'n cynnwys Safle Treftadaeth y Byd Traphont Ddŵr a Chamlas Pontcysyllte, o bwysigrwydd mawr i'r cynllun hwn.

Mae gwerth treftadaeth pwysig i ddinas Caer am iddi gael ei sefydlu fel caer Rufeinig o'r enw Deva Victrix. Mae pedair prif ffordd Caer, sef Eastgate Street, Northgate Street, Watergate Street a Bridge Street, yn dilyn y llwybrau a grëwyd pan sefydlwyd y ddinas. Mae'r dystiolaeth gyntaf o anheddiad yn nhref Wrecsam yn dyddio nôl i'r 12fed ganrif, ac mae gan y dref dreftadaeth ganoloesol bwysig. Mae gwerth treftadaeth cynhenid i anheddiad Llangollen hefyd ac uwchlaw'r dref, saif Castell Dinas Brân a fu unwaith yn safle i gastell canoloesol a chyn hynny, fryngaer o oes yr haearn. Mae gan Langollen

hanes pwysig o'r cyfnod ar ôl y canol oesoedd hefyd am i Gamlas Llangollen a Rheilffordd Llangollen gael eu hadeiladu yn ystod y chwyldro diwydiannol. Mae gan 427 o'r 4,386 o adeiladau rhestredig yn yr ABA un siawns neu fwy allan o 100 (1%) o ddioddef llifogydd bob blwyddyn; ac ystyrir bod 146 o'r rhain yn wynebu perygl mawr o lifogydd.

Mae gan lawer o strwythurau fel melinau, pontydd, coredau a llifddorau o fewn yr ardal basn afon statws rhestredig neu maent o bwysigrwydd hanesyddol lleol ac felly gall camau i gael gwared arnynt neu eu newid er mwyn helpu pysgod i symud gael effaith negyddol ar dreftadaeth ddiwylliannol. Mae etifeddiaeth y diwydiant cloddio yn yr ABA wedi effeithio ar ansawdd y dŵr, ond gall unrhyw nodweddion sydd wedi goroesi o fwyngloddiau fod yn bwysig am eu gwerth treftadaeth hefyd.

Mae'n debygol bod llawer o asedau treftadaeth archeolegol ac adeiledig eraill sydd heb eu dynodi ledled yr ABA hefyd. Gall nodweddion archeolegol ar orlifdir a thir sy'n llawn dŵr wyneb wynebu perygl yn sgil prosesau sychu, erydu neu orlifo.

Gwaelodlin yn y dyfodol - pa wasanaethau treftadaeth ddiwylliannol sy'n debygol o gael eu darparu yn y dyfodol heb y cynllun?

Mae gwaelodlin y gwasanaethau diwylliannol yn y dyfodol yn dibynnu ar y camau a gymerir gan amrywiaeth o randdeiliaid (h.y. sector cyhoeddus, preifat a gwirfoddol) i warchod a gwella'r amgylchedd hanesyddol, asedau treftadaeth a'u lleoliadau. Heb y cynllun, gallai asedau treftadaeth yn ABA Dyfrdwy gael eu heffeithio gan weithgareddau tynnu dŵr a newidiadau dilynol mewn llifoedd dŵr daear a chemeg ar olion archeolegol a phalaeo-amgylcheddol dirlawn, sydd wedi'u claddu mewn dyffrynnoedd afonydd, gorlifdir a chynefinoedd gwlyptir. Gallai'r canlynol effeithio arnynt hefyd: camau i roi cynlluniau arfaethedig i liniaru llifogydd ar waith; adnewyddu neu wella amddiffynfeydd llifogydd sy'n bodoli eisoes; ymestyn rhaglenni Amddiffyn Lefel Eiddo unigol; creu SDCau mewn ardaloedd trefol a gwledig; gwaith parhaol i gynnal a chadw cyrsiau dŵr; a mentrau lleol i greu cynefinoedd ac ailalinio mewn ffordd reoledig. Yn benodol, gall gwaith cloddio effeithio ar olion archeolegol a gallai cyflwyno strwythurau neu nodweddion newydd amharu ar gymeriad ac ymddangosiad trefluniau hanesyddol neu effeithio ar gynefin asedau treftadaeth. Gall asedau treftadaeth wynebu mwy o berygl o lifogydd hefyd yn sgil newidiadau yn yr hinsawdd ac wrth i bwysau datblygu cynyddol mewn ardaloedd trefol arwain at fwy o lifogydd afonol a dŵr wyneb difrifol.

Sut y rhagwelir y bydd CRhPLI Dyfrdwy yn effeithio ar y manteision i'r gwasanaeth hwn?

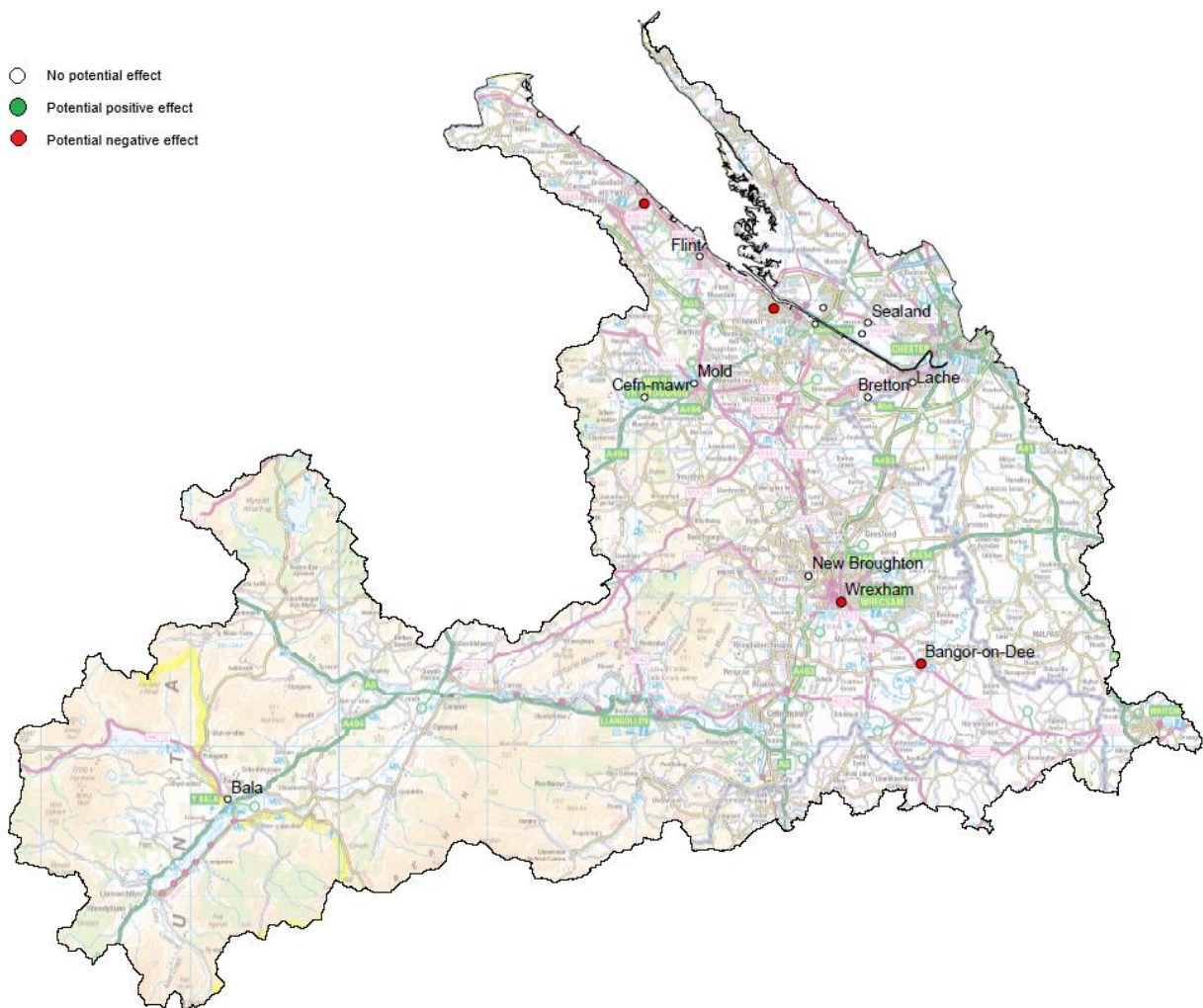
Mae'r mesurau allweddol a allai gael effaith negyddol ar y gwasanaeth treftadaeth ddiwylliannol yn yr ABA yn cynnwys:

- Y posibilrwydd o ddifrod i nodweddion o ddiddordeb hanesyddol ac olion archeolegol, gan gynnwys gwaddodion mawn a sianelau palaeo-amgylcheddol, drwy newid defnydd tir neu waith cloddio sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw, gwella neu adeiladu amddiffynfeydd newydd.
- Gallai gwaith ym Mangor Is-coed effeithio ar asedau treftadaeth presennol fel Heneb Restredig Pont Bangor a nifer o Adeiladau Rhestredig cyfagos, gan arwain at effaith negyddol yn y tymor hir.
- O'r asesiadau cychwynnol yn Wrecsam, Walwen a Whelston a Chei Connah, ni fydd unrhyw newid/effaith uniongyrchol. Os caiff cynllun ei roi ar waith o ganlyniad i'r astudiaeth ddichonoldeb, gallai unrhyw waith a leolir gerllaw unrhyw asedau achosi effaith negyddol yn y tymor hir a gallai gwaith cloddio ymwithiol amharu ar ardaloedd o archeoleg gladdedig nas gwyddys amdani.

Er mwyn lliniaru'r effeithiau negyddol posibl, dylid cynnal asesiad treftadaeth ddiwylliannol mewn perthynas ag unrhyw waith ymwithiol, gan wneud cymaint o ddefnydd â phosibl o wybodaeth leol, cyn rhoi'r mesur perthnasol ar waith. Bydd hyn yn sicrhau y caiff yr holl effeithiau ar y dreftadaeth archeolegol neu adeiledig eu rheoli'n briodol.

Mae cyfleoedd i wneud newidiadau cadarnhaol lleol o ran gwasanaethau treftadaeth ddiwylliannol drwy gadw a chofnodi unrhyw dreftadaeth sydd mewn perygl a thrwy feithrin ymwybyddiaeth, dealltwriaeth a mwynhad o'r amgylchedd hanesyddol. Gallai'r newidiadau cadarnhaol hyn ddigwydd drwy godi ymwybyddiaeth tiffeddianwyr a chymunedau lleol o asedau treftadaeth sy'n gysylltiedig â dŵr a'u harwyddocâd; hyrwyddo camau i'w gwarchod a'u gwella drwy reoli'r dalgylch mewn ffordd integredig a thrwy reoli tir yn gynaliadwy; a gwella mynediad cyhoeddus ac adnoddau dehongli. Mae cynnal yr amddiffynfeydd llifogydd a rhoi cynlluniau lliniaru llifogydd ar waith mewn cymunedau penodol hefyd yn debygol o fod o fudd i asedau treftadaeth yn yr ardaloedd hynny drwy leihau'r perygl o lifogydd a helpu i sicrhau eu bod yn parhau i gael eu defnyddio a'u cynnal.

Yn gyffredinol, o ganlyniad i'r CRhPLI, rhagwelir y gall fod effaith negyddol fach ar y gwasanaethau treftadaeth ddiwylliannol a ddarperir yn ABA Dyfrdwy. Mae hyn yn dibynnu'n fawr ar leoliad y mesurau fodd bynnag, gan fod y dreftadaeth ddiwylliannol yn yr ABA wedi'i chyfyngu i ardaloedd a thirweddau penodol ac os bydd y mesurau hyn yn osgoi'r ardaloedd a'r tirweddau hyn, bydd llai o botensial am effeithiau. Caiff yr effeithiau eu cyfyngu'n bennaf i'r cymunedau lle bwriedir cymryd camau gweithredu, fel y dangosir yn Ffigur 4.3.

Ffigur 4.3: Dosbarthiad yr effeithiau posibl ar wasanaethau treftadaeth ddiwylliannol yn ABA Dyfrdwy

Pa mor arwyddocaol fydd y newidiadau a ragwelir i wasanaethau treftadaeth ddiwylliannol yn ABA Dyfrdwy?

Ni ragwelir y bydd gweithredu CRhPLI Dyfrdwy yn cael effaith arwyddocaol ar wasanaethau treftadaeth ddiwylliannol, fodd bynnag rhagwelir y bydd effaith negyddol fach. Rhagofal yw hyn o gofio bod cryn ansicrwydd drwy'r ABA bron i gyd ynghylch cynllun y mesurau a'r math o nodweddion treftadaeth ddiwylliannol y gallent effeithio arnynt. Bydd yr effaith negyddol hon yn bennaf perthnasol i'r rhai sy'n ymweld â'r asedau ac yn eu defnyddio, hynny yw, y rhai sy'n gwerthfawrogi treftadaeth ddiwylliannol yr ABA. Gallai'r mesurau effeithio ar werth treftadaeth cynhenid yr ABA hefyd.

Er mwyn gwarchod a gwella'r amgylchedd hanesyddol, bydd hi'n bwysig bod unrhyw gynlluniau unigol yn nodi, cyn gynted â phosibl, unrhyw asedau treftadaeth sydd wedi'u dynodi neu sydd heb eu dynodi, gan gynnwys y risg o archeoleg gladdedig nas gwyddys amdani, er mwyn nodi unrhyw effeithiau andwyol posibl yn ogystal â chyfleoedd gwella; penderfynu a ddylid gweithredu yn sgil arwyddocâd yr asedau treftadaeth a'r effeithiau tebygol; llywio opsiynau'r cynllun a'r dyluniadau manwl; a llunio strategaeth liniaru briodol.

Os nodir effeithiau andwyol posibl, bydd angen datblygu mesurau lliniaru penodol mewn ymgynghoriad â'r sefydliadau perthnasol, fel Cadw neu English Heritage, yr Ymddiriedolaeth Archeolegol berthnasol a swyddog cadwraeth yr awdurdod lleol. Nodir effeithiau anuniongyrchol a chronnol y gwelliannau i'r gwasanaeth treftadaeth ddiwylliannol yn Adran 3 isod.

4. Hamdden a Thwristiaeth (gan gynnwys manau glas a gwyrdd hygyrch)

Beth yw gwasanaethau hamdden a thwristiaeth?

Mae pobl yn aml yn dewis ble i dreulio eu hamser hamdden yn rhannol ar sail nodweddion y tirweddau naturiol neu'r tirweddau wedi'u trin mewn ardal benodol.

Beth yw gwaelodlin presennol y gwasanaeth hwn yn ABA Dyfrdwy?

Mae cyfleoedd hamdden a thwristiaeth amrywiol iawn yn yr ABA sy'n amrywio o bysgota a chwaraeon dŵr i gerdded a chyrchfannau poblogaidd i ymwelwyr fel Parc Cenedlaethol Eryri, AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy, Llangollen, Caer ac Erddig ger Wrecsam.

Mae gan yr ABA rwydwaith o deithiau cerdded sy'n aml yn mynd o amgylch cyrsiau dŵr a llynnoedd, fel Llwybr Dyffryn Dyfrdwy. Mae amrywiaeth o gyfleoedd mordwyo a chwaraeon dŵr yn yr ABA, gan gynnwys canŵio a rafftio dŵr gwyn yn y Ganolfan

Chwaraeon Dŵr Genedlaethol yn Nhryweryn, Hwyllo a Bordhwyllo ar Lyn Tegid, rhwyfo yng Nghaer a mynd ar gwch ar Gamlas Llangollen. Mae llawer o gyfleoedd beicio yn yr ABA hefyd, o feicio mynydd yn yr ucheldiroedd i feicio ar hyd Aber Dyfrdwy o Gaer.

Mae pysgota yn weithgarwch hamdden poblogaidd yn yr ABA. Gellir pysgota am eogiaid, brithyllod a phenllwydion ar y Dyfrdwy ei hun a'i hisafonydd, gellir pysgota bras yng nghamlas Llangollen ac yn llynnoedd yr ABA a gellir pysgota yn y môr ar hyd aber Dyfrdwy. Caiff Aber Dyfrdwy ei ystyried yn lleoliad gwych i wyllo adar y gwlyptiroedd ac adar y glannau hefyd.

Gall y cyfleoedd hamdden hyn ar y tir ac yn y dŵr helpu i wella ansawdd bywyd ac iechyd pobl a gallant fod o fudd economaidd hefyd drwy ddenu twristiaid. Mae'r diwydiannau hamdden a thwristiaeth yn cynnal 10,000 o swyddi yn y gogledd-ddwyrain o leiaf.

Gwaelodlin yn y dyfodol - pa wasanaethau hamdden a thwristiaeth sy'n debygol o gael eu darparu yn y dyfodol heb y cynllun?

Heb y CRhPLI, rhagwelir y bydd y gwasanaeth hamdden a thwristiaeth yn newid ac yn datblygu dros amser, dan ddylanwad prosiectau a strategaethau i ddatblygu rhai ardaloedd penodol o'r ABA. Caiff rhai ardaloedd ôl-ddiwydiannol eu trawsnewid drwy fentrau adfywio, er enghraifft, yn Ardal Fenter Glannau Dyfrdwy.

Yn y tymor hwy, gall newid hinsawdd olygu y bydd asedau hamdden a thwristiaeth penodol yn wynebu mwy o berygl o lifogydd. Fel y nodwyd eisoes yn yr asesiad o wasanaethau treftadaeth ddiwylliannol, gallai'r cynnydd a ragwelir mewn lefelau glawiad a dwysedd ac amllder stormydd olygu y bydd llifogydd mwy difrifol a rheolaidd yn effeithio ar drefi afonol hanesyddol yr ABA, yn ogystal ag asedau treftadaeth eraill. Mae llawer o'r trefi hyn yn ganolfannau hamdden a thwristiaeth pwysig ac yn denu ymwelwyr o'r ardal ei hun yn ogystal ag ymwelwyr cenedlaethol. Gallai llifogydd hir a mwy rheolaidd gael effaith andwyol ar yr economi dwristiaeth leol drwy amharu ar dwristiaeth ac arwain at gostau atgyweirio a lleihad posibl yn nifer yr ymwelwyr yn sgil delweddau negyddol yn y wasg.

Sut y rhagwelir y bydd CRhPLI Dyfrdwy yn effeithio ar y manteision i'r gwasanaeth hwn?

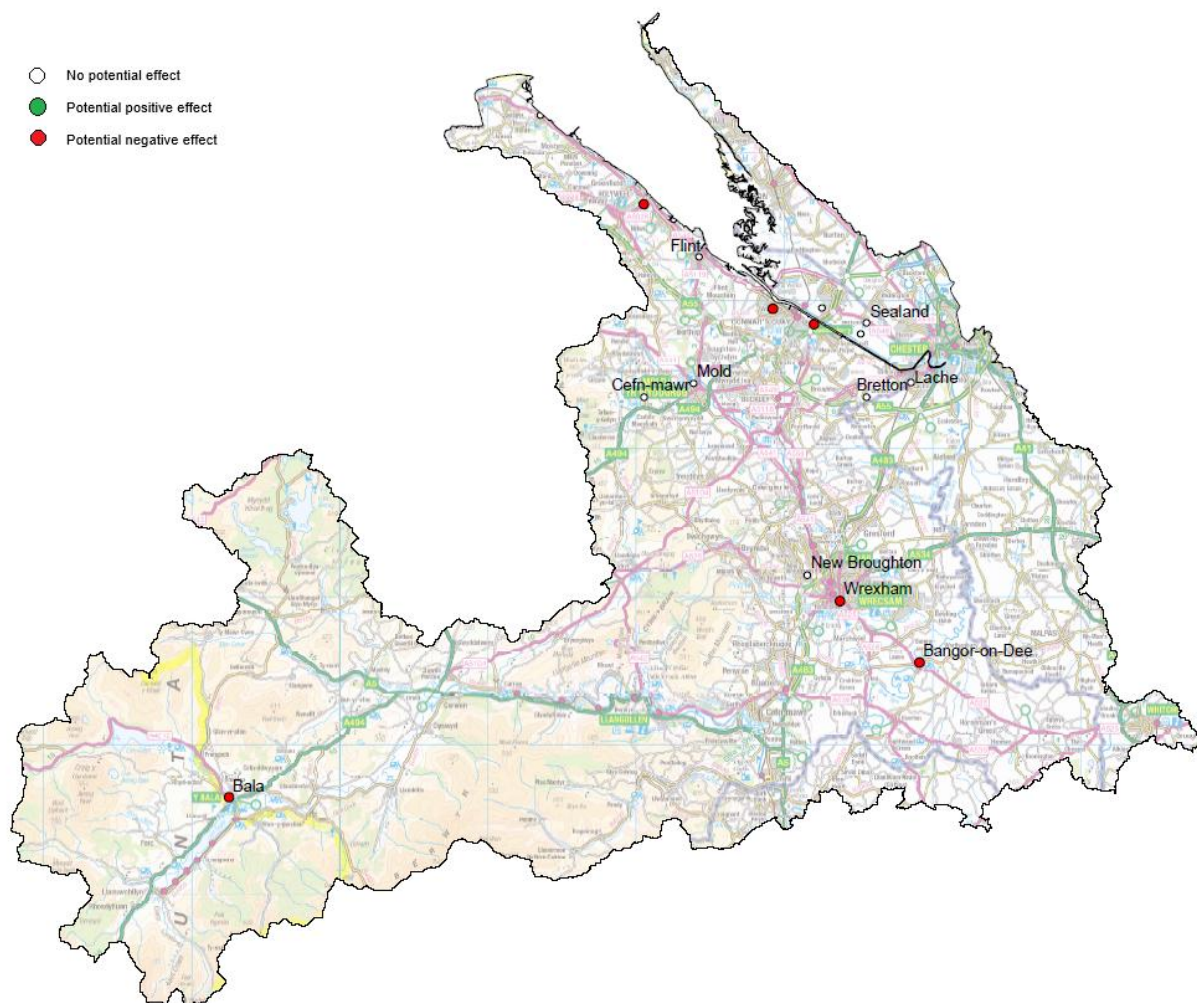
Mae'r mesurau allweddol a allai effeithio ar y gwasanaeth hamdden a thwristiaeth yn yr ABA yn cynnwys:

- Gall gwaith adeiladu yn Queensferry a Bangor Is-coed darfu ar fynediad cyhoeddus a hawliau tramwy cyhoeddus yn y tymor byr, gan greu effaith negyddol yn y tymor byr.
- Bydd y gwaith diogelwch ar y gronfa ddŵr yn y Bala yn diogelu'r llyn hwn a chan fod y llyn yn adnodd hamdden pwysig yn yr ABA, caiff y gwaith hwn effaith gadarnhaol ar y gwasanaeth hwn yn y tymor hir.
- O'r asesiadau cychwynnol yn Wreccsam, Walwen a Whelston a Chei Connah, ni fydd unrhyw newid/effaith uniongyrchol. Fodd bynnag, rhagwelir y gall gwaith a wneir yn y dyfodol o ganlyniad i'r astudiaeth ddichonoldeb gael effaith negyddol wrth i waith dros dro i roi cynllun newydd ar waith gael effaith negyddol yn y tymor byr. Gallai'r gwaith dros dro hwn arwain at gau llwybrau troed, cyfyngu ar y defnydd o feysydd chwarae neu gyfyngu ar fynediad i lannau afonydd at ddibenion pysgota hamdden. Hefyd, gallai fod effaith negyddol hirdymor yn yr ardaloedd hyn os oes angen cynlluniau/strwythurau newydd a allai effeithio'n sylweddol ar y dirwedd a'r amgylchedd presennol a'r defnydd a wneir ohonynt at ddibenion hamdden a thwristiaeth.

Yn gyffredinol, o ganlyniad i'r cynllun, rhagwelir y bydd effaith negyddol fach ar y gwasanaethau hamdden a thwristiaeth a ddarperir yn ABA Dyfrdwy. Caiff yr effeithiau eu cyfyngu'n bennaf i'r cymunedau lle bwriedir cymryd camau gweithredu, fel y dangosir yn Ffigur 4.4. Gallai cynlluniau i liniaru llifogydd gael effeithiau negyddol os byddai eu lleoliad neu eu cynllun yn cyfyngu ar fynediad i gwrs dŵr neu'n amharu ar y defnydd a wneir ohono ar gyfer gweithgareddau dŵr (e.e. mynd mewn cwch, canŵio). Gallai cynlluniau newydd a chatau i wella safonau amddiffynfeydd llifogydd presennol gael effaith weladwy ar y dirwedd gyfagos a threfluniau sy'n adnabyddus am eu nodweddion esthetig. Gallai gwaith ailalinio rheoledig neu waith i gael gwared ar amddiffynfeydd uchel presennol neu beidio â'u cynnal a'u cadw mwyach effeithio ar y rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus, gan gynnwys llwybrau troed pellter hir fel Llwybr Arfordir Cymru. Gallai lleihad yn nwysedd gwaith cynnal a chadw gael effaith negyddol hefyd ar apêl esthetig ac atyniad cyrsiau dŵr a gaiff eu gorchuddio gan dyfiant, gan eu gwneud yn anaddas ar gyfer gweithgareddau dŵr. Yn olaf, gall addasu amddiffynfeydd llifogydd presennol neu osod rhai newydd yn eu

Ile (e.e. clwydi llanw neu afonydd) arwain at newidiadau yn lefelau a llif y dŵr a allai effeithio ar y defnydd hamdden a wneir o gwrs dŵr, fel mynd mewn cwch neu hwylio.

Er mwyn lliniaru'r effaith bosibl hon, rhaid dylunio gwaith mewn ffordd sy'n briodol i'r ardal leol, gan gytuno â'r cyrff llywodraethu priodol ynglŷn â gorffeniadau a dulliau gwaith ac ystyried gwella'r ardal o gwmpas yr aneddiadau at ddibenion hamdden. Mae cyfleoedd i liniaru'r effeithiau hyn a gwella cymunedau lleol drwy waith cynllunio amgylcheddol da. Mae creu amgylcheddau afonol mwy naturiol ac atyniadol (e.e. gwasanaethau esthetig) yn debygol o annog mwy o weithgareddau dŵr hamdden a gweithgareddau hamdden anffurfiol fel cerdded a gwyllo adar. Bydd newidiadau i drefniadau cynnal a chadw fel carthu, yn debygol o wella cynefinoedd pysgod ac adnoddau cyrsiau dŵr ar gyfer pysgota hamdden. Bydd cyfleoedd ailalinio rheoledig a chyfleoedd i greu cynefin rhynglanwol drwy'r RhCCG yn ychwanegu ymhellach at apêl yr ardal fel lle i wyllo adar.

Ffigur 4.4: Dosbarthiad yr effeithiau posibl ar wasanaethau hamdden a thwristiaeth yn ABA Dyfrdwy

Pa mor arwyddocaol fydd y newidiadau a ragwelir i wasanaethau hamdden a thwristiaeth yn ABA Dyfrdwy?

Ni ragwelir y bydd gweithredu CRhPLI Dyfrdwy yn cael effaith arwyddocaol ar y gwasanaeth hamdden a thwristiaeth yn yr ABA, fodd bynnag rhagwelir y bydd effaith negyddol fach ar y gwasanaeth hamdden a thwristiaeth yn gyffredinol. Bydd yr effaith negyddol hon yn bennaf perthnasol i'r rhai sy'n ymweld â'r afonydd, llynnoedd ac aberoedd ac yn eu defnyddio, oherwydd mae'n bosibl y bydd y dirwedd a darpariaethau hamdden yn newid. Fodd bynnag, bydd y diwydiant twristiaeth yn cael budd anuniongyrchol o leihad yn y perygl o lifogydd oherwydd bydd llai o aflonyddwch a cholledion busnes. Nodir effeithiau anuniongyrchol a chronnol y gwelliannau i'r gwasanaeth hamdden a thwristiaeth yn Adran 3 isod.

5. Gwerth Esthetig (e.e. tirwedd, morlun, tawelwch)

Beth yw gwasanaethau gwerth esthetig?

Mae llawer o bobl yn teimlo bod agweddau amrywiol ar ecosystemau yn hardd neu o werth esthetig, fel y dangosa'r gefnogaeth i barciau a theithiau ceir drwy ardaloedd o harddwch a'r lleoliadau a ddewisir i adeiladu tai.

Beth yw gwaelodlin presennol y gwasanaeth hwn yn ABA Dyfrdwy?

Mae tirwedd ac amwynder gweladwy ABA Dyfrdwy, yn ogystal â defnydd tir, yn amrywio'n sylweddol. Amaethyddiaeth a choedwigaeth sydd amlycaf yn rhan uchaf yr ABA ac mae amrywiaeth o dirweddau a phatrymau aneddiadau. Mae rhannau uchaf yr ABA yn cynnwys rhan o Barc Cenedlaethol Eryri ac ardaloedd gwledig ydynt yn bennaf. Yn rhannau canol ac isaf yr ABA, mae'r dirwedd yn newid i lethrau bryniog sy'n ymuno'n raddol â gwastatir Swydd Gaer. Yn y rhan isaf hon, mae datblygiadau trefol wedi cael effaith fawr ar system yr afon ac felly nid yw sawl sianel afon a gorlifdir yn gweithio'n naturiol mwyach. Mae un Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) ar ffin ogledd-orllewinol yr ABA, sef Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy, sy'n cynnwys rhwydweithiau o fryniau wedi'u gorchuddio â grug a threfi hanesyddol Llangollen a Chorwen yn yr iseldiroedd. Mae rhan uchaf, wledig yr ABA a'r llethrau bryniog yng nghanol yr ABA yn darparu gwasanaethau gwerth esthetig allweddol, drwy eu golygfeydd prydfferth a phanoramig. Yn rhannau isaf yr ABA, mae parciau, gerddi a choed trefol yn ychwanegu elfen naturiol at y lleoliad trefol ac yn darparu gwasanaethau gwerth esthetig sydd yr un mor bwysig yn yr ABA.

Mae llawer o'r ardaloedd sy'n darparu gwasanaethau gwerth esthetig, y rhai sydd wedi'u dynodi'n dirweddau sensitif a'r mannau gwyrdd trefol, fel Parc Grosvenor yng Nghaer a Pharc Belle Vue yn Wrecsam, yn sensitif i newidiadau posibl a achosir gan y cynllun, yn enwedig mesurau sy'n golygu gwaith adeiladu mawr neu newid defnydd tir.

Gwaelodlin yn y dyfodol - pa wasanaethau gwerth esthetig sy'n debygol o gael eu darparu yn y dyfodol heb y cynllun?

Heb y cynllun, mae'n debygol y bydd y tirweddau sensitif yn parhau i gael eu datblygu er mwyn gwella eu hansawdd ac, felly, y gwasanaethau gwerth esthetig a ddarperir ganddynt. Fodd bynnag, yn yr iseldiroedd, mae mwy o risg y bydd y dirwedd ac amwynder gweladwy yn newid yn sgil datblygiadau masnachol, preswyl a diwydiannol, yn enwedig

yng Nglannau Dyfrdwy a'r cyffiniau, o ganlyniad i'r awydd i ddatblygu economi'r rhan hon o Gymru sy'n agos i Borthladd Lerpwl a'i gyfleusterau morgludiant diwydiannol.

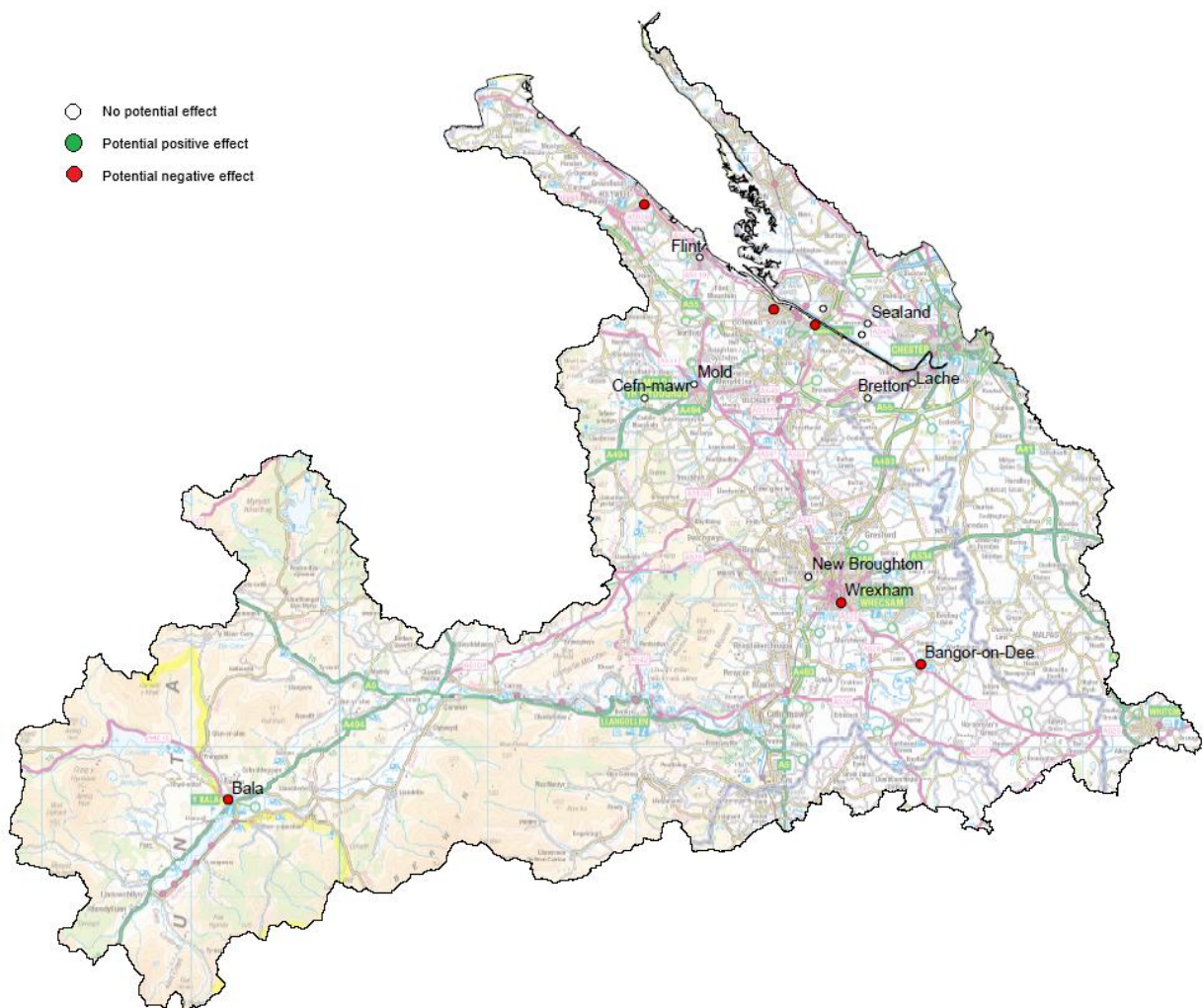
Sut y rhagwelir y bydd CRhPLI Dyfrdwy yn effeithio ar y manteision i'r gwasanaeth hwn?

Mae'r mesurau allweddol a allai effeithio ar y gwasanaeth gwerth esthetig yn yr ABA yn cynnwys:

- Gall gwaith adeiladu yn Queensferry, Bangor Is-coed a'r Bala gael effaith negyddol yn y tymor byr ar y dirwedd a dyfroedd lleol;
- O'r asesiadau cychwynnol yn Wrecsam, Walwen a Whelston a Chei Connah, ni fydd unrhyw newid/effaith uniongyrchol. Fodd bynnag, rhagwelir y bydd gwaith a wneir yn y dyfodol o ganlyniad i'r astudiaethau dichonoldeb yn cael effaith negyddol yn y tymor byr oherwydd bydd gweithgareddau adeiladu yn amharu ar y dirwedd. Os caiff strwythurau mwy o faint a mwy gweladwy eu gosod mewn tirweddau sensitif fel yr Ardaloedd Cadwraeth yn y trefi, gallai hyn achosi effaith negyddol yn y tymor hwy ac, yn dibynnu ar eu maint, gallent newid cymeriad tirwedd yr ardal yn sylweddol.

Fodd bynnag, cydnabyddir yn yr asesiad bod llawer o'r newidiadau i'r gwasanaeth hwn yn oddrychol ac yn dibynnu ar natur yr unigolyn a'r gwerth a roddir ar dirweddau penodol.

Yn gyffredinol, o ganlyniad i'r cynllun, rhagwelir y bydd effaith negyddol fach ar y gwasanaethau gwerth esthetig a ddarperir yn ABA Dyfrdwy. Caiff yr effeithiau eu cyfyngu'n bennaf i'r cymunedau lle bwriedir cymryd camau gweithredu, fel y dangosir yn Ffigur 4.5. Er mwyn lliniaru'r effeithiau hyn, rhaid cynllunio gwaith yn briodol gan ystyried gorffeniadau, dulliau gwaith ac effeithiau gweladwy ar gam cynnar. Dylid ystyried cymeriad tirwedd leol y dref a'r cyffiniau hefyd.

Ffigur 4.5: Dosbarthiad yr effeithiau posibl ar wasanaethau gwerth esthetig yn ABA Dyfrdwy

Pa mor arwyddocaol fydd y newidiadau a ragwelir i wasanaethau gwerth esthetig yn ABA Dyfrdwy?

Ni ragwelir y bydd gweithredu'r cynllun yn cael effaith arwyddocaol ar wasanaethau gwerth esthetig yn yr ABA, fodd bynnag rhagwelir y bydd effaith negyddol fach ar wasanaethau gwerth esthetig yn gyffredinol, yn gyfyngedig i'r ardaloedd penodol lle bwriedir cymryd camau gweithredu. Bydd yr effeithiau hyn yn bennaf perthnasol i'r rhai sy'n ymweld â'r afonydd, llynnoedd ac aberoedd ac yn eu defnyddio, yn ogystal â thrigolion a busnesau yn y cymunedau. Nodir effeithiau anuniongyrchol a chronol y gwelliannau i'r gwasanaeth gwerth esthetig yn Adran 3 isod.

6. Darparu Cynefinoedd (Bioamrywiaeth)

Beth yw gwasanaethau cynefin?

Mae cynefinoedd yn darparu popeth sydd ei angen ar blanhigyn neu anifail unigol i fyw: bwyd; dŵr; a lloches. Mae pob ecosystem yn cynnwys cynefinoedd gwahanol a all fod yn hanfodol ar gyfer cylch oes rhywogaethau. Mae llawer o rywogaethau adar, pysgod, mamaliaid a phryfed yn dibynnu ar ecosystemau gwahanol wrth iddynt fudo.

Beth yw gwaelodlin presennol y gwasanaeth hwn yn ABA Dyfrdwy?

Mae amrywiaeth eang o gynefinoedd ecolegol pwysig yn yr ABA, gan gynnwys gwlyptir, twyni tywod, corysdd, coridorau afon naturiol a glaswelltir. Mae amrywiaeth o safleoedd ecolegol â dynodiadau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol yn yr ABA, sy'n gartref i ystod eang o rywogaethau. Mae gwlyptiroedd ABA Dyfrdwy yn cynnal bywyd gwyllt amrywiol a chaiff pwysigrwydd cynefinoedd gwlyptir ei adlewyrchu gan nifer ac amrywiaeth y dynodiadau cadwraeth natur rhyngwladol a chenedlaethol. O'r safleoedd dynodedig sydd yn yr ardal basn afon, mae saith Ardal Cadwraeth Arbennig (ACAau) a thair Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGAau) yn ddibynnol ar ddŵr. Mae'r safleoedd Ramsar sy'n ddibynnol ar ddŵr yn cynnwys safle Aber Dyfrdwy a safle Pyllau a Mwsogl Canolbarth Lloegr. Mae gan lawer o'r Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGAau) yn yr ardal basn afon (tua 70 i gyd) gysylltiad agos â'r amgylchedd dŵr hefyd.

Mae afon Dyfrdwy ei hun wedi'i dynodi'n ACA ac yn SoDdGA. Mae'r nodweddion o ddiddordeb yn cynnwys Llyriad Nofriadwy, Eogiaid yr Iwerydd, Llisywod, Dyfrgwn a geomorffoleg afonol. Mae rhan lanwol Aber Dyfrdwy hefyd o bwysigrwydd rhyngwladol o ran cadwraeth natur. Yn ogystal â bod yn ACA ac yn SoDdGA, mae hefyd wedi'i dynodi'n AGA ac yn wlyptir Ramsar.

Yn achos pob un o'r Safleoedd Ewropeaidd hyn, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wrthi'n adolygu Amcanion Cadwraeth er mwyn sicrhau bod y safleoedd yn cael statws cadwraeth ffafriol. Mewn egwyddor, cytunwyd mai statws cadwraeth ffafriol yw'r amcan pwysicaf ar gyfer safleoedd Ewropeaidd a bod enill Statws Ecolegol Da o dan y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yn garreg filltir tuag at y nod hwn.

Mae cyrff dŵr a gwlyptiroedd yn ABA Dyfrdwy yn gartref i nifer o rywogaethau a warchodir (fel Dyfrgwn a Llygod y Dŵr) a rhywogaethau â blaenoriaeth a restrir yng Nghynllun Gweithredu'r DU ar Fioamrywiaeth (fel Cimwch yr Afon Crafanc Gwyn a Chregyn Gleision Perlog yr Afon). Mae pysgod hefyd yn bwysig ac mae'r ffaith bod cymaint o addasiadau wedi'u gwneud i afon Dyfrdwy yn golygu bod llawer o rwystrau i atal pysgod rhag symud (45 i gyd). Mae rhywogaethau goresgynnol yn yr ABA yn cynnwys Clymog Japan, Jac y Neidiwr a Chimwch Afon America.

Ar y môr, caiff rhannau o'r amgylchedd morol eu gwarchod fel rhan o'r rhwydwaith Ardaloedd Morol Gwarchodedig. Mae'r rhwydwaith hwn yn cynnwys lefelau gwahanol o warchodaeth ac mae'n cynnwys ACAau, AGAau a SoDdGAau â rhannau morol.

Caiff gwaith i greu cynefinoedd ei gynllunio yn yr ABA drwy brosiectau fel Prosiect Cynnal Afonydd Cymru, a gaiff ei arwain gan Afonydd Cymru a'i gefnogi gan Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC). Mae nifer o brosiectau eraill ar waith hefyd i gael gwared ar rwystrau mewn afonydd ac adeiladu llwybrau i bysgod er mwyn ailagor cynefinoedd silio a bwydo i bysgod.

Gwaelodlin yn y dyfodol - pa wasanaethau cynefin sy'n debygol o gael eu darparu yn y dyfodol heb y cynllun?

Heb y cynllun, bydd newid hinsawdd yn rhoi mwy o bwysau ar y gwasanaeth hwn, fodd bynnag, mae gwasanaethau cynefin yn debygol o wella'n raddol dros amser yn sgil mentrau eraill a deddfwriaeth sy'n ceisio sicrhau gwelliannau amgylcheddol a'r gallu i wrthsefyll newid yn yr hinsawdd.

Sut y rhagwelir y bydd CRhPLI Dyfrdwy yn effeithio ar y manteision i'r gwasanaeth hwn?

Mae'r mesurau allweddol a allai effeithio ar y gwasanaeth darparu cynefinoedd yn yr ABA yn cynnwys:

- Gallai fod angen clirio ardal fach o lystyfiant fel rhan o'r gwaith ym Mangor Is-coed, a fydd yn cael effaith negyddol yn y tymor byr.
- Bydd gwaith i wella sianelau yn Bretton yn cael effaith negyddol yn y tymor byr ar gynefinoedd pysgod hyd nes y caiff y cynefinoedd eu hadfer i'w cyflwr naturiol.
- Bydd gwaith diogelwch ar y gronfa ddŵr yn y Bala yn sicrhau y caiff cynefinoedd yn y llyn eu diogelu i'r dyfodol, gan gael effaith gadarnhaol yn y tymor hir.

- O'r asesiadau cychwynnol yn Wreccsam, Walwen a Whelston a Chei Connah, ni fydd unrhyw newid/effaith uniongyrchol. Gallai unrhyw gynllun yn y dyfodol sy'n arwain at gollu cynefinoedd gael effaith negyddol yn y tymor byr, fodd bynnag, gallai gael effaith gadarnhaol yn y tymor hir os bydd y perygl o lifogydd yn is ac os bydd llai o lifogydd yn amharu ar rywogaethau a chynefinoedd lleol.

Gallai gwaith i ddatblygu cynlluniau lliniaru llifogydd newydd arwain at gollu cynefinoedd ar lannau afonydd ac mewn sianelau yn uniongyrchol, gan gynnwys ardaloedd silio pysgod. Gallai gweithgareddau cynnal a chadw, fel carthu, gael effaith negyddol ar gynefinoedd pysgod hefyd drwy leihau amrywiaeth morffolegol y sianel a chynyddu gwaddodiad. Fodd bynnag, bydd gwaith i adnewyddu amddiffynfeydd llifogydd presennol neu osod rhai newydd yn eu lle yn rhoi cyfle i wella llwybrau pysgod a llysywod er mwyn cydymffurfio â Chyfarwyddbau Ewropeaidd.

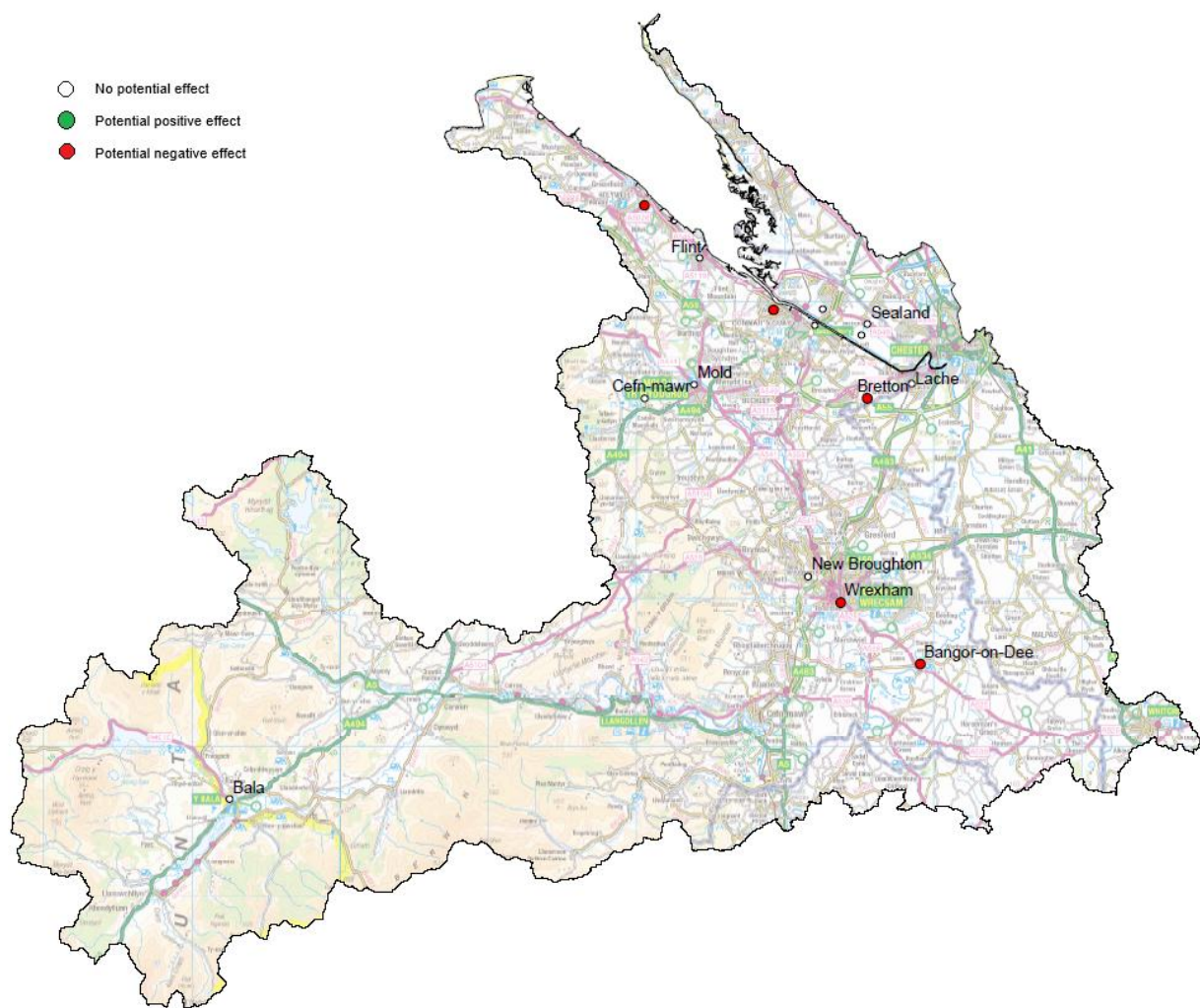
Gallai cynlluniau lliniaru llifogydd a gwelliannau i safonau amddiffynfeydd llifogydd presennol arwain at gollu cynefinoedd oherwydd bydd yn rhaid cymryd tir i gyflawni'r gwaith hwn a gallent hefyd newid ffurf a swyddogaeth naturiol cyrsiau dŵr gan effeithio ar yr amrywiaeth o gynefinoedd sydd ar gael i bysgod a rhywogaethau eraill a warchodir (e.e. llygod pengrwn y dŵr). Gallai cynlluniau newydd a ddatblygir a chmau i gyflwyno SDCau a basnau storio llifogydd arwain at newidiadau ym mhroses hydrolegol cynefinoedd sy'n dibynnu ar ddŵr yn yr ardal gyfagos. Fodd bynnag, gallai mesurau fel SDCau a basnau storio llifogydd hefyd gynnwys creu a gwella cynefinoedd fel rhan hanfodol o'r cynllun.

Fel rhan o'r gwaith a wneir yn Walwen a Whelston, rhaid ystyried Polisi Ailalinio Rheoledig Strategaeth Llanw Afon Dyfrdwy ar gyfer 2011-2031 i greu cynefin rhynglanwol fel rhan o'r cynefin cydadferol ar gyfer y strategaeth. Caiff rhannau o'r cynefin hwn eu colli yn y tymor canolig i'r tymor hir o ganlyniad i'r strategaeth ac mae'r strategaeth yn nodi y bydd gwaith ailalinio rheoledig yn digwydd ar Arglawdd Arglwydd Vivian erbyn 2018 i greu cynefin 29 hectar.

Yn gyffredinol, o ganlyniad i'r CRhPLI, rhagwelir y bydd effaith negyddol fach ar y gwasanaethau darparu cynefinoedd a ddarperir yn ABA Dyfrdwy. Bydd yr effeithiau i'w teimlo'n bennaf yn yr ardaloedd o gwmpas y cymunedau lle bwriedir cymryd camau gweithredu, fel y dangosir yn Ffigur 4.6.

Caiff camau lliniaru eu hystyried drwy brosesau'r ARhC a datganiad achos y cynllun rheoli traethlin a Strategaeth Llanw Afon Dyfrdwy sydd ar ddod. Yn y tymor byr (cyfnod 1 neu hyd at 2025), drwy gynlluniau i weithredu prosiectau creu cynefinoedd, mae'r Rhaglen Creu Cynefinoedd Genedlaethol ar y trywydd cywir i greu digon o gynefinoedd i sicrhau y cydymffurfir yn llawn â'r Rheoliadau Cynefinoedd a'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yn yr ABA. Mae ardaloedd sy'n destun ceisiadau ailalinio rheoledig yn y dyfodol hefyd yn cael eu harfarnu gan CNC ar hyn o bryd.

Mewn rhannau eraill, bydd angen ymgynghori'n gynnar â Cyfoeth Naturiol Cymru a Natural England er mwyn nodi ac asesu goblygiadau posibl unrhyw brosiect o ran cadwraeth natur ar safleoedd dynodedig. Drwy ymgysylltu'n gynnar â buddiannau ym maes cadwraeth natur, bydd modd nodi cyfleoedd posibl i wella cyflwr a chysylltedd safleoedd dynodedig yn ogystal â mesurau i wella cynefinoedd ar gyfer rhywogaethau gwarchoddedig.

Ffigur 4.6: Dosbarthiad yr effeithiau posibl ar wasanaethau darparu cynefinoedd yn ABA Dyfrdwy

Pa mor arwyddocaol fydd y newidiadau a ragwelir i wasanaethau darparu cynefinoedd yn ABA Dyfrdwy?

Ni ragwelir y bydd gweithredu CRhPLI Dyfrdwy yn cael effaith arwyddocaol ar y gwasanaethau darparu cynefinoedd yn yr ABA, fodd bynnag rhagwelir y bydd effaith negyddol fach. Bydd yr effaith hon yn bennaf perthnasol i'r cynefinoedd a'r rhywogaethau yn yr ABA oherwydd efallai y bydd llai o amrywiaeth o rywogaethau a llai o gynefinoedd, a hefyd i'r rhai sy'n defnyddio'r afonydd, y llynnoedd a'r aberoedd ac yn ymweld â nhw, oherwydd efallai y bydd y dirwedd yn llai naturiol gyda llai o lystyfiant a gorchudd coed. Mae hyn hefyd yn ystyried pwysigrwydd Aber Dyfrdwy i'r ardal basn afon; casgliadau'r ARhC mewn perthynas â Strategaeth Llanw Afon Dyfrdwy a nododd effeithiau arwyddocaol o bosibl ar ACA / AGA / Safle Ramsar Aber Dyfrdwy; ac ansicrwydd ynglŷn ag effeithiolrwydd mesurau i ddarparu cynefinoedd cydadferol a chyfleoedd eraill i wneud

gwaith ailalinio rheoledig a chreu cynefinoedd yn ardal Aber Dyfrdwy. Nodir effeithiau anuniongyrchol a chronnol y gwelliannau i'r gwasanaeth gwerth esthetig yn Adran 3 isod.

Caiff effeithiau tebygol y cynllun ar nodweddion y safleoedd â dynodiadau Ewropeaidd yn yr ABA eu hasesu o dan y Rheoliadau Cynefinoedd a'u cofnodi mewn Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd ar wahân. Mae'n arfer da gwneud hyn yn iteraidd wrth ddatblygu'r cynllun. Felly cynigir y byddwn yn cynnal yr ARhC yn ystod y cyfnod ymgynghori presennol.

Asesu'r effeithiau ar wasanaethau ategol

Mae gwasanaethau ategol yn sail i'r holl wasanaethau ecosystem eraill a ddarperir. Maent yn cynnwys ffurfiant priddoedd, cylchoedd maeth a dŵr a'r ddarpariaeth cynefinoedd. Yn yr Asesiad Ecosystemau Cenedlaethol⁴, nodir bod rhyngberthynas agos iawn rhwng y gwasanaethau hyn ac y cânt eu hategu gan amrywiaeth helaeth o ryngweithiadau ffisegol, cemegol a biolegol. Prin yw ein dealltwriaeth o'r rhyngweithiadau hyn a'u dylanwad ar wasanaethau ategol, yn enwedig pan fyddwn yn eu hystyried ar raddfa ehangach.

Nododd yr asesiad fod y cynllun rheoli perygl llifogydd yn debygol o ddylanwadu ar y gwasanaethau ategol hyn. Fodd bynnag, mae llawer o ansicrwydd ynglŷn â maint tebygol ac, felly, arwyddocâd yr effeithiau hyn. O ganlyniad, rydym wedi rhoi trosolwg o'r effeithiau tebygol yn yr adran hon heb geisio pennu unrhyw arwyddocâd iddynt. Yr eithriad yn hyn o beth yw'r ddarpariaeth cynefinoedd. Am y gall gweithgareddau rheoli'r perygl o lifogydd effeithio ar gamau i greu a gwella cynefinoedd yn yr amgylchedd dŵr, rydym wedi mynd i'r afael â hyn yn yr adran ar asesu effeithiau arwyddocaol.

Ffurfiant pridd

Mae ffurfiant pridd yn y DU yn broses tymor hir sy'n digwydd dros ddegawdau a chanrifoedd. Yn ôl yr Asesiad Ecosystemau Cenedlaethol, y prif ffactorau sy'n effeithio ar ffurfiant tir a bygythiadau cysylltiedig yn y DU yw defnydd tir, newid hinsawdd a threfoli. Yn ystod yr hanner canrif diwethaf, mae priddoedd amgylcheddol y DU wedi newid yn sylweddol. Gallai'r cynllun rheoli perygl llifogydd hyrwyddo mesurau rheoli tir fel plannu

⁴ UK National Ecosystem Assessment (2011) The UK National Ecosystem Assessment: Synthesis of the Key Findings. UNEP-WCMC, Caergrawnt. ADRODDIAD TECHNEGOL - UK National Ecosystem Assessment (2011) The UK National Ecosystem Assessment: Technical Report. UNEP-WCMC, Caergrawnt.

coed newydd. Gall cynlluniau mawr i blannu coed ar dir amaethyddol ddylanwadu ar ffurfiant pridd am fod coed yn ymwreiddio'n ddyfnach ac am fod sbwriel a sylweddau organig yn cronni ar yr arwyneb, sy'n debygol o effeithio ar nodweddion ffisegol a chylchoedd maeth.

Cylchoedd maeth

Mae cylchoedd maeth yn cyfeirio at y ffordd mae planhigion a'u hamgylcheddau yn amsugno, yn defnyddio, yn rhyddhau ac yn storio maethynnau. Nododd yr Asesiad Ecosystemau Cenedlaethol mai'r duedd fwyaf dramatig mewn cylchoedd nitrogen dros y 50 mlynedd diwethaf yw bod cynefinoedd daearol y DU yn llawn nitrogen am fod gwrtaith nitrogen yn cael ei ddefnyddio ar dir a reolir ac am fod nitrogen atmosfferig yn cael ei waddodi mewn systemau rhannol naturiol. Gall cynnydd yn y maethynnau sydd ar gael effeithio ar gyfansoddiad ac amrywiaeth cymunedau planhigion, gan ffafrio'r planhigion hynny sy'n tyfu'n gyflym ac sy'n gallu manteisio ar yr adnodd ychwanegol. Ni fydd fawr ddim cysylltiad rhwng y cynllun rheoli perygl llifogydd â'r naill ffynhonnell na'r llall.

Cynhyrchiant cynradd

Mae cynhyrchiant cynradd yn golygu ffurfio sylweddau biolegol drwy sefydlogi carbon deuocsid drwy ffotosynthesis a chymhathu maethynnau. Ystyrir mai cynhyrchiant bwyd a ffeibr a'r datblygiadau sydd wedi arwain at gynnydd mewn cynhyrchiant dros y 150 o flynyddoedd diwethaf yw'r prif ddylanwad ar gynhyrchiant cynradd. Llwyddwyd i gynyddu cynhyrchiant cynradd yn achos cnydau bwyd drwy ychwanegu maethynnau. Fodd bynnag, bu rhai effeithiau andwyol, yn enwedig pan fo hyn yn effeithio ar gyrff dŵr, ansawdd y dŵr a chyfansoddiad rhywogaethau. Mewn rhai achosion, mae ewtroffigedd yn digwydd sy'n effeithio ar bysgod, pysgod cregyn ac infertebratau mewn afonydd, llynnoedd ac amgylcheddau morol.

Mae'r cynllun rheoli perygl llifogydd yn cynnwys mesurau i adfer afonydd ac ailgysylltu afonydd â'u gorlifdir a all olygu y caiff llai o orfaethynnau o dir amaethyddol eu golchi i mewn i afonydd. Bydd hyn yn golygu y caiff gorfaethynnau eu defnyddio'n fwy effeithiol i ddarparu bwyd a ffeibr a bydd yn lleihau'r effeithiau andwyol ar yr amgylchedd dŵr.

Cylchoedd dŵr

Fel gwasanaethau ecosystem ategol, mae cylchoedd dŵr yn cynnwys y prif lifau dŵr (glaw, anwedd-drydarthiad, llif afon) ac adnoddau storio dŵr (pridd, dŵr daear, llynnoedd)

sy'n cyfuno i ddylanwadu ar faint o ddŵr sydd ar gael. Mae gweithgareddau dynol yn dylanwadu'n fawr ar y cylch dŵr, er enghraifft, defnydd tir, draenio, cronni dŵr, newid strwythur afonydd (sydd â chysylltiad penodol â rheoli'r perygl o lifogydd) a thynnu dŵr. Mae'n debygol y caiff effeithiau'r gweithgareddau hyn eu dwysáu gan newid hinsawdd, twf yn y boblogaeth a chynnydd cysylltiedig mewn trefoli. Bydd y ffactorau hyn yn golygu y bydd mwy o gystadleuaeth am adnodd cyfyngedig, yn enwedig yn ystod yr hafau sychach disgwylidig sy'n gysylltiedig â newid hinsawdd.

Mae gwrthdaro wrth reoli adnoddau dŵr yn gyffredin ac mae rheoli llifogydd yn un enghraifft o wrthdaro o'r fath. Gall amddiffynfeydd sy'n cynnwys strwythurau peirianyddol amharu ar y cylch dŵr drwy ddatgysylltu'r afon oddi wrth ei gorlifdir, a bydd mesurau i adfer afonydd a phrosesau naturiol yn helpu i sicrhau bod dŵr ar gael i ddarparu gwasanaethau ecosystem eraill.

Effeithiau Anuniongyrchol a Chronnol

Gan fod cysylltiad cynhenid rhwng yr amgylchedd naturiol a'r holl wasanaethau ecosystem, ni ellir eu hystyried ar eu pen eu hunain ac maent yn achosi effeithiau anuniongyrchol a chronnol. Mae effaith anuniongyrchol yn digwydd pan fo un o effeithiau'r cynllun yn cael effaith ddilynol ar wasanaeth ecosystem arall ac mae effaith gronnol yn digwydd, er enghraifft, pan fo effeithiau sawl cynllun, polisi a rhaglen yn arwyddocaol gyda'i gilydd, ond nid ar eu pen eu hunain; neu pan fo llawer o effeithiau unigol y cynllun yn cael effaith gyfun.

Cafodd effeithiau cronnool polisiâu CRhT2 a CDRhPLI gyda'r mesurau arfaethedig a nodir yn y CRhPLI eu hystyried yn y Tablau Arfarnu Cryno, fodd bynnag, gan fod yr holl fesurau arfaethedig yn unol â pholisiâu mwy strategol y CRhPLID a CRhT, nid oedd unrhyw effeithiau arwyddocaol. Cynhelir ymgynghoriad ar CRhBA drafft Dyfrdwy ochr yn ochr â CRhPLI Dyfrdwy. Mae'r CRhBA yn cynnig rhaglen o fesurau i wella'r amgylchedd dŵr. Gall mesurau rheoli'r perygl o lifogydd ryngweithio mewn ffordd gadarnhaol a negyddol â'r amgylchedd dŵr. Trafodir y synergeddau a'r gwrthdaro yn fanylach isod.

Ystyrir y cysondeb rhwng CRhPLI Dyfrdwy a chynlluniau, polisiâu a rhaglenni eraill, a'r effeithiau cronnoel, ym Mhennod 3.

Ystyrir effeithiau anuniongyrchol y cynllun isod:

- Gallai effaith negyddol ar y gwasanaeth bwyd yn yr ABA amharu ar allu'r ABA i ddarparu gwasanaethau cynhyrchu cynradd a gwasanaethau ffotosynthesis o ganlyniad i leihad mewn arwynebedd cnydau.
- Bydd effaith gadarnhaol ar y gwasanaeth rheoleiddio dŵr yn arwain at lai o risg o erydu ac, felly, at wasanaeth rheoleiddio erydiad gwell; llai o risg o halogi o ganlyniad i lifogydd ac, felly, wasanaeth puro dŵr a thrin gwastraff gwell; llai o risg o ddifrod i dir amaethyddol cynhyrchiol a cholli cnydau gan gynyddu'r gwasanaeth cynhyrchu bwyd;
- Gall effaith negyddol ar y gwasanaeth treftadaeth ddiwylliannol drwy ddifrod ffisegol neu ddirywiad i leoliadau asedau treftadaeth arwain at leihad yn nifer yr ymwelwyr ac, felly, at effaith negyddol fach ar y gwasanaeth hamdden a thwristiaeth yn yr ABA;
- Rhagwelir y bydd effaith negyddol ar y gwasanaeth gwerth esthetig yn cael effaith negyddol anuniongyrchol ar y gwasanaeth hamdden a thwristiaeth, drwy amharu ar olygfeydd, lleihau gorchudd llystyfiant a newid amgylcheddau dŵr a fydd yn denu llai o ymwelwyr i'r ABA am fod yr amgylchedd dŵr fel adnodd hamdden i ddefnyddwyr wedi dirywio. Rhagwelir y bydd hefyd yn cael effaith negyddol ar y gwasanaeth treftadaeth ddiwylliannol yn sgil dirywiad posibl yn lleoliad asedau treftadaeth;
- Bydd effaith negyddol ar y gwasanaeth darparu cynefinoedd yn lleihau maint, gwerth ac amrywiaeth cynefinoedd a rhywogaethau ledled yr ABA, a fydd yn effeithio ar dirweddau, nifer yr ymwelwyr, y gallu i storio carbon a'r gallu i wrthsefyll erydiad tir. Bydd hyn yn effeithio ar nifer o wasanaethau ecosystem, yn enwedig gwerth esthetig, hamdden a thwristiaeth, rheoleiddio'r hinsawdd a rheoleiddio erydiad.

Cynllun Rheoli Basn Afon Dyfrdwy

Datblygwyd y cynllun rheoli perygl llifogydd ar y cyd â'r diweddariad drafft i CRhBA

Dyfrdwy, sy'n cynnig rhaglen o fesurau i wella'r amgylchedd dŵr ac ystyriwyd y diweddariad hwnnw. Mae 115 o gyrff dŵr ledled yr ardal gan gynnwys afonydd, llynnoedd, dŵr daear ac aber Dyfrdwy. Yn 2009, dyfarnwyd bod gan 28% o'r gyrff dŵr statws "da" a chynyddodd hyn i 30% yn 2013. Y prif broblemau dŵr a nodwyd ar gyfer afon Dyfrdwy yw:

addasiadau ffisegol, llygredd o garthion a dŵr gwastraff, llygredd o ardaloedd gwledig a rhywogaethau estron goresgynnol.

Gall mesurau rheoli'r perygl o lifogydd ryngweithio mewn ffordd gadarnhaol a negyddol â'r amgylchedd dŵr. Mae mesurau rheoli'r perygl o lifogydd sy'n gweithio gyda phrosesau naturiol er mwyn helpu i arafu llif dŵr a storio dŵr yn tueddu i gael effaith fuddiol ar yr amgylchedd dŵr, tra bod mesurau i adeiladu amddiffynfeydd neu reoleiddio dŵr drwy ddulliau artiffisial yn tueddu i gael effaith andwyol ar yr amgylchedd dŵr. Mae rheoli'r perygl o lifogydd yn un o'r deg rheswm mwyaf cyffredin pam bod corff dŵr yn methu â chyflawni'r amcan a bennwyd o dan y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yng Nghymru. Felly, pan fo angen gweithredu i reoli'r perygl o lifogydd, dyna pam ei bod yn bwysig dewis opsiwn nad yw'n amharu ar yr amgylchedd dŵr ymhellach ac sy'n ceisio cyflawni gwelliannau a chydfuddiannau.

O gofio natur strategol y CRhPLI a'i ehangder, nid ydym wedi cynnal asesiad manwl o fesurau unigol i reoli'r perygl o lifogydd o dan y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr oherwydd caiff hyn ei wneud ar lefel prosiect pan fydd mwy o sicrwydd ar gael ynglŷn â'r math o fesur sydd dan sylw a'i leoliad. Fodd bynnag, ystyriwyd yn gyffredinol a oes unrhyw wrthdaro neu synergedd rhwng y CRhPLI a'r CRhBA o ran eu heffeithiau ar wasanaethau ecosystem gan ystyried y camau penodol a gynigir yn y ddau gynllun, a dangosir hyn yn Nhabl 4.1.

Tabl 4.1: Synergeddau a gwrthdaro rhwng CRhPLI Dyfrdwy a CRhBA Dyfrdwy

Gwasanaeth Ecosystem	Synergedd neu wrthdaro rhwng y CRhBA a'r CRhPLI
Dŵr croyw	Bydd camau gweithredu'r CRhPLI yn diogelu cyflenwadau dŵr yn y Bala ac yn rhannau is yr ABA, gan gyflwyno buddiannau lluosog ar y cyd ag amcanion y CRhBA i gynnal cyflenwadau dŵr yn yr ABA.
Bwyd (e.e. cnydau, ffrwythau, bwyd gwyllt a gesglir)	Lle caiff y perygl o lifogydd ei leihau yn yr ABA drwy'r CRhPLI, mae cyfle i annog trefniadau rheoli ardaloedd afonol a rheoli tir cynaliadwy drwy'r CRhBA er mwyn cynyddu cynhyrchiant tir amaethyddol.

Ffeibr a thanwydd (e.e. pren a gwlan)	Ni nodwyd unrhyw synergeddau posibl â'r CRhBA ar gyfer y gwasanaeth hwn, fodd bynnag bydd y CRhPLIau yn helpu i gynnal y gwasanaeth yn yr ABA drwy leihau'r perygl o lifogydd a difrod cysylltiedig.
Dŵr na chaiff ei yfed (e.e. Ynni dŵr, mordwyo)	Gall y CRhBA arwain at leihad yn y gwasanaeth dŵr na chaiff ei yfed yn yr ABA, drwy fesurau i gael gwared ar goredau a newid prosesau carthu, felly mae effaith gronnol bosibl â'r CRhPLI am y gallai'r cynllun hwn hefyd leihau gallu mordwyo. Hefyd, mae adeiladu coredau er mwyn rheoli'r perygl o lifogydd yn gwrthdaro â nodau'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr am y gallant rwystro llwybrau pysgod. Rhaid sicrhau bod pob cored yn cael ei chynllunio'n addas i ddiogelu llwybrau pysgod.
Rheoleiddio'r hinsawdd	Mae effeithiau cadarnhaol y CRhPLI ar reoleiddio'r hinsawdd yn debygol o gyfrannu at amryw o amcanion y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr ac, ar y cyd â'r CRhBA, maent yn debygol o fod o fudd cronol i'r amgylchedd dŵr.
Rheoleiddio dŵr (e.e. llifogydd)	Gallai mesurau rheoli tir yn rhannau uchaf yr ABA fod o fudd i ymdrechion i reoli'r perygl o lifogydd drwy gynyddu capasiti storio'r ABA, darparu synergedd â'r CRhPLI a lleihau'r perygl o lifogydd yn rhannau isaf yr ABA a'r cymunedau y nodwyd eu bod yn wynebu perygl.
Rheoleiddio Pridd ac Erydiad	Bydd y CRhBA yn llywio gwelliannau i'r gwasanaeth hwn, ond yn ucheldiroedd yr ABA yn bennaf, felly ymhell wrth ardaloedd y gwaith arfaethedig. Fodd bynnag, gall y mesurau a gynigir yn y CRhPLI a'r CRhBA fod o fudd i'r gwasanaeth hwn ledled yr ABA.
Puro dŵr a thrin gwastraff	Mae gwrthdaro yma â'r CRhBA am mai prif ysgogiad y CRhBA yw gwella ansawdd dŵr. Bydd y CRhPLI yn llywio lleihad yn nifer y gollyngiadau llygryddion/halogyddion catastroffig sy'n digwydd o ganlynid i lifogydd ac felly bydd yn gweithio i wella ansawdd dŵr yn gyffredinol ond gallai gwaith adeiladu gael effaith negyddol.
Treftadaeth ddiwylliannol	Gallai fod effaith gronnol â'r CRhBAau gan y bydd y ddau gynllun yn cynnwys gwaith adeiladu ledled yr ABA a allai beri difrod i'r adnodd treftadaeth ddiwylliannol. Rhaid cymryd camau rheoli priodol o'r dechrau er mwyn diogelu'r adnodd hwn.
Hamdden a thwristiaeth (mannau glas a gwyrdd hygyrch)	Gallai camau gweithredu'r CRhPLI a'r CRhBA gael effaith gadarnhaol gronnol ar hamdden awyr agored, drwy wella'r seilwaith mynediad a gwella naturioldeb ac ymddangosiad gweladwy sianelau afonydd.

Gwerth esthetig (e.e. tirwedd, morlun, tawelwch)	Os caiff cynlluniau o fewn y CRhPLI a'r CRhBA eu cynllunio'n briodol, gellid gwneud gwelliannau i'r dirwedd yn yr ABA yn ehangach yn seiliedig ar gyrsiau dŵr yr ABA. Pan fo'r CRhBA yn cynnig mesurau ar hyd sianelau yn yr aneddiadau, gallai fod cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth.
Darparu cynefinoedd	Dylai'r gwelliannau a gyflawnir drwy gamau gweithredu'r CRhPLI ystyried mesurau'r CRhBA a gofynion y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr i gyrff dŵr gyflawni Statws Ecolegol Da.

Mae'r prif fesurau arfaethedig yn CRhBA drafft Dyfrdwy sy'n gwrthdaro neu'n gyson â'r CRhPLI fel a ganlyn:

Synergedd

- **Gwelliannau i lwybrau a chynefinoedd pysgod** - gallai gwaith y CRhPLI ar sianelau afon neu ollyngfeydd arfordirol wella llwybrau a chynefinoedd pysgod;
- **Rheoli rhywogaethau estron goresgynnol** - byddai gwaith y CRhPLI yn ymdrin â rhywogaethau goresgynnol.

Gwrthdaro

- **Gwella llwybrau a chynefinoedd pysgod** - gall gwaith y CRhPLI gynnwys adeiladu seilwaith glannau caled a fydd yn effeithio ar gynefinoedd pysgod, a gallai gwaith carthu effeithio ar gynefinoedd pysgod a lladd pysgod;
- **Lliniaru effeithiau amddiffynfeydd llifogydd ac arfordirol** - gall gwaith y CRhPLI gynnwys storio dŵr ymhellach i fyny afonydd a chael gwared ar seilwaith glannau caled.
- **Rheoli gwaddodiad a phrosesau arfordirol priodol** - gall gwaith y CRhPLI gynnwys adeiladu seilwaith glannau caled a fydd yn effeithio ar brosesau gwaddodi;
- **Draenio a rheoli lefelau dŵr** - gall gwaith y CRhPLI gynyddu neu leihau lefelau dŵr dros dro yn dibynnu ar y gofynion gan achosi effaith negyddol, neu gallai gynyddu capasiti'r sianel;
- **Rheoli pysgodfeydd** - bydd angen i waith y CRhPLI ddarparu ar gyfer llwybrau pysgod

Crynodeb o'r Effeithiau

Yn gyffredinol, bydd y cynllun yn cael effaith gadarnhaol a negyddol ar yr amgylchedd a rhagwelir y bydd yn effeithio ar nifer o wasanaethau ecosystem penodol:

Gwasanaethau Darparu

- Bwyd (e.e. cnydau, ffrwythau, bwyd gwyllt a gesglir)

Gwasanaethau Rheoleiddio

- Rheoleiddio Dŵr (e.e. llifogydd)

Gwasanaethau Diwylliannol

- Treftadaeth Ddiwylliannol
- Hamdden a Thwristiaeth (gan gynnwys mannau glas a gwyrdd hygyrch)
- Gwerth Esthetig (e.e. tirwedd, morlun, tawelwch)

Gwasanaethau Ategol

- Darparu Cynefinoedd (e.e. Bioamrywiaeth)

Bydd yr effeithiau negyddol yn deillio'n bennaf o waith i adeiladu ar dir amaethyddol, ar gynefinoedd presennol neu aneddiadau. Gall yr ardaloedd hyn gynnwys tirweddau sensitif ac asedau treftadaeth a gallant hefyd ddarparu gwasanaethau hamdden a thwristiaeth y bydd y gwaith adeiladu yn tarfu arnynt. Bydd yr effaith fuddiol ar reoleiddio dŵr yn deillio'n bennaf o'r pwyslais ar weithgareddau i reoleiddio dŵr yn benodol yn yr ABA. Caiff effeithiau'r cynllun eu crynhoi yn Nhabl 4.2.

Bydd yr effeithiau hyn ar y gwasanaethau ecosystem a ddarperir yn yr ABA yn cael amrywiaeth o effeithiau cronol ac anuniongyrchol. Caiff yr effeithiau cronol â chynlluniau, polisïau a rhaglenni eraill eu hasesu uchod, a nodir yr effeithiau anuniongyrchol a ragwelir yn Nhabl 4.2.

Tabl 4.2: Effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol posibl CRhPLI Dyfrdwy

Gwasanaeth Ecosystem	Effaith CRhPLI Dyfrdwy	Effaith Anuniongyrchol CRhPLI Dyfrdwy
Bwyd (e.e. cnydau, ffrwythau, bwyd gwyllt a gesglir)	Effaith negyddol fach	Effaith negyddol fach ar gynhyrchiant cynradd a ffotosynthesis
Rheoleiddio Dŵr (e.e. llifogydd)	Effaith gadarnhaol fach	Effaith gadarnhaol ar reoleiddio erydiad, puro dŵr a thrin gwastraff a gwasanaethau bwyd
Treftadaeth	Effaith negyddol fach	Effaith negyddol ar hamdden a

Ddiwylliannol		thwristiaeth
Hamdden a Thwristiaeth (gan gynnwys mannau glas a gwyrdd hygyrch)	Effaith negyddol fach	Ni ragwelir unrhyw effeithiau anuniongyrchol
Gwerth Esthetig (e.e. tirwedd, morlun, tawelwch)	Effaith negyddol fach	Effaith negyddol ar hamdden a thwristiaeth a gwasanaethau treftadaeth ddiwylliannol
Darparu Cynefinoedd (e.e. Bioamrywiaeth)	Effaith negyddol fach	Effaith negyddol ar werth esthetig, hamdden a thwristiaeth, rheoleiddio'r hinsawdd a rheoleiddio erydiad

Ystyriwyd effeithiau cronol â CRhBA drafft Dyfrdwy hefyd, gyda'r CRhPLI yn dylanwadu o bosibl ar y gallu i gyflawni mesurau canlynol y CRhBA:

- Gwelliannau i lwybrau a chynefinoedd pysgod
- Rheoli rhywogaethau estron goresgynnol
- Lliniaru effeithiau amddiffynfeydd llifogydd ac arfordirol
- Rheoli gwaddodiad a phrosesau arfordirol priodol
- Draenio a rheoli lefelau dŵr
- Rheoli pysgodfeydd

Crynodeb o Fesurau Lliniaru

Ar gyfer yr effeithiau negyddol posibl a nodir yn yr adrannau asesu uchod, cynigir y mesurau lliniaru canlynol er mwyn osgoi neu leihau'r effeithiau negyddol hyn:

- Ar gyfer y gwasanaeth Bwyd, er mwyn lliniaru'r effeithiau negyddol posibl ar y gwasanaeth hwn, dylid cymryd y mesurau lliniaru canlynol: Lleoli gwaith oddi wrth y graddau uchaf o dir amaethyddol (h.y. tir Gradd 1 neu 2 o dan y Dosbarthiad Tir Amaethyddol); Rhoi gwybodaeth i'r tîrfeddianwyr dan sylw a chysylltu â hwy er mwyn lleihau'r effeithiau posibl; a sicrhau bod llwybrau priodol i bysgod, gwelliannau i gynefinoedd pysgod a darpariaethau achub pysgod yn cael eu datblygu wrth

wneud gwaith mewn afonydd er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth bwyd yn yr ABA yn cael ei gynnal.

- Ar gyfer y gwasanaeth Treftadaeth Ddiwylliannol, er mwyn lliniaru'r effeithiau negyddol posibl, dylid cynnal asesiad treftadaeth ddiwylliannol mewn perthynas ag unrhyw waith ymwthiol, gan wneud cymaint o ddefnydd â phosibl o wybodaeth leol, cyn rhoi'r mesur perthnasol ar waith. Bydd hyn yn sicrhau y caiff yr holl effeithiau ar y dreftadaeth archeolegol neu adeiledig eu rheoli'n briodol;
- Ar gyfer y gwasanaeth Hamdden a Thwristiaeth, er mwyn lliniaru'r effaith bosibl hon, rhaid dylunio gwaith mewn ffordd sy'n briodol i'r ardal leol, gan gytuno â'r cyrff llywodraethu priodol ynglŷn â gorffeniadau a dulliau gwaith ac ystyried gwella'r ardal o gwmpas yr aneddiadau at ddibenion hamdden;
- Ar gyfer y gwasanaeth Gwerth Esthetig, er mwyn lliniaru'r effeithiau, rhaid cynllunio gwaith yn briodol gan ystyried gorffeniadau, dulliau gwaith ac effeithiau gweladwy ar gam cynnar. Dylid ystyried cymeriad tirwedd leol y dref a'r cyffiniau hefyd;
- Ar gyfer y gwasanaeth Darparu Cynefinoedd, er mwyn lliniaru'r effeithiau negyddol posibl, câi arolygon ecolegol priodol eu cynnal er mwyn dylanwadu ar gynlluniau a chaiff elfennau pob cynllun eu lleoli'n ofalus er mwyn sicrhau bod cyn lleied o dir a chynefinoedd â phosibl yn cael eu colli. Bydd gwaith plannu newydd yn digwydd hefyd er mwyn gwneud iawn am unrhyw gynefinoedd a gollir gan sicrhau na fydd unrhyw golled net.

Yn ogystal â'r mesurau lliniaru hyn ar gyfer gwasanaethau penodol, nodir mesurau diogelu ychwanegol isod er mwyn sicrhau bod y goblygiadau amgylcheddol yn cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau cysylltiedig ynglŷn â gweithredu yn y dyfodol:

- Caiff AAS ei gynnal ar gyfer cynlluniau a strategaethau a ddatblygir gan awdurdodau rheoli perygl lifogydd. Fel rhan o'r broses hon hefyd, nodir cyfleoedd i gynnwys buddiannau amgylcheddol mewn atebion arfaethedig i reoli'r perygl o lifogydd.
- Mae gan gynlluniau presennol eu strwythurau llywodraethu eu hunain sy'n sefydlu mwy o drefniadau arfarnu amgylcheddol. Er enghraifft, cyn gwneud unrhyw addasiadau i gynlluniau rheoli traethlin, bydd yn rhaid dilyn proses i gytuno ar y newidiadau hynny, sy'n cynnwys asesiad amgylcheddol.
- Caiff asesiad effaith amgylcheddol ei gynnal mewn perthynas â phrosiectau sy'n debygol o gael effaith arwyddocaol ar yr amgylchedd.

- Caiff asesiadau perygl llifogydd strategol eu llunio gan awdurdodau cynllunio lleol. Mae'r rhain yn rhoi cyngor ar y perygl o lifogydd yn yr awdurdod lleol er mwyn dylanwadu ar benderfyniadau ynglŷn â lleoliad datblygiad a mesurau i osgoi cynyddu'r perygl o lifogydd, fel y defnydd o SDCau.
- Os caiff effeithiau andwyol posibl eu nodi ac na ellir eu hosgoi, caiff cynlluniau lliniaru penodol eu datblygu ar gyfer y cynllun dan sylw er mwyn lleihau unrhyw effeithiau i'r eithaf, mewn ymgynghoriad â'r sefydliadau perthnasol. Bydd y canlynol yn berthnasol hefyd ar lefel prosiect:
 - 1) Caiff asesiad effaith amgylcheddol ei gynnal mewn perthynas â phrosiectau sy'n debygol o gael effaith arwyddocaol ar yr amgylchedd.
 - 2) Cynhelir asesiadau rheoliadau cynefinoedd er mwyn penderfynu a yw cynllun, strategaeth neu raglen arfaethedig yn debygol o gael effaith andwyol ar uniondeb safle â dynodiad Ewropeaidd.
 - 3) Asesiad o'r goblygiadau posibl i safleoedd, ardaloedd a thirweddau â dynodiadau cenedlaethol (e.e. SoDdGAau, AHNEau, Parciau Cenedlaethol, Safleoedd Treftadaeth y Byd), gan gynnwys eu lleoliad.
 - 4) Cynhelir asesiadau'r gyfarwyddeb fframwaith dŵr er mwyn sicrhau y cydymffurfir ag amcanion y gyfarwyddeb, lle bo hynny'n ymarferol.

5. Monitro effeithiau'r cynllun

Mae'r adran hon yn nodi'r gwaith monitro a gynigir gennym er mwyn deall effeithiau arwyddocaol y cynllun yn ymarferol. Mae CNC ac eraill yn monitro'r amgylchedd dŵr yn ofalus ac felly cynigiwn y dylid manteisio ar y trefniadau sydd eisoes ar waith.

Mae angen mesurau i fonitro'r effeithiau arwyddocaol y mae'r cynllun rheoli perygl llifogydd yn eu cael ar yr amgylchedd. Mae'n rhaid i'r dangosyddion fod yn ymarferol, yn gost-effeithiol ac yn strategol ac mae'n rhaid iddynt roi gwybodaeth am effeithiau'r cynllun ei hun, yn hytrach na thueddiadau ehangach. Mae'r dangosyddion arfaethedig yn adlewyrchu'r effeithiau y nodwyd eu bod yn arwyddocaol o dan broses yr AAS ac fe'u nodir yn nhabl 5.1. Caiff effeithiau prosiectau unigol mawr eu monitro yn unol â'r gwaith amgylcheddol/cynlluniau monitro a luniwyd pan gynhaliwyd yr asesiad effaith amgylcheddol o'r prosiect.

Tabl 5.1 Ffynonellau arfaethedig o wybodaeth ar gyfer monitro effeithiau arwyddocaol ar yr amgylchedd.

Derbynnnydd AAS	Dangosydd Monitro Arfaethedig	Ffynhonnell
Dŵr	Ni chynigir unrhyw waith monitro ychwanegol	Trefniadau presennol i fonitro statws corff dŵr a thrwy ofynion y Cynllun Rheoli Basn Afon
Y boblogaeth ac iechyd dynol	Ni chynigir unrhyw waith monitro ychwanegol	Cynhelir adolygiadau interim o'r CRhPLI bob blwyddyn a chynhelir adolygiadau ffurfiol bob chwe blynedd. CNC - Niferoedd Pysgota - Trwyddedau pysgota â gwialen a werthir Nifer y bobl sy'n defnyddio llwybrau arfordirol a nifer yr ymwelwyr â Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol (rhifyddion ymwelwyr mewn lleoliadau penodol) Nifer yr ymwelwyd â Pharciau Cenedlaethol (APC)
Bioamrywiaeth, fflora a ffawna	Caiff cynefinoedd a ddarperir drwy brosiectau cyfalaf eu monitro a chaiff y wybodaeth ei bwydo i mewn i adroddiadau RhCCG.	Trefniadau presennol i fonitro infertebratau dyfrol a physgod drwy ofynion y Cynllun Rheoli Basn Afon. Adroddiadau blynyddol i Lywodraeth Cymru ar y Rhaglen Creu Cynefinoedd Genedlaethol
Treftadaeth ddiwylliannol	Caiff statws nodweddion hanesyddol ac archeolegol rhestredig ac anrhestredig eu monitro ar lefel prosiectau unigol	Cadw, Ymddiriedolaethau Archeolegol Cymru

6. Beth sy'n digwydd nawr?

Mae'r adran hon yn nodi sut i ymateb i'r Adroddiad Amgylcheddol hwn sy'n cyd-fynd â'r CRhPLI drafft. Mae'n cynnwys cwestiynau i'ch helpu i ymateb i'r ymgynghoriad hwn ar yr Adroddiad Amgylcheddol. Mae hefyd yn nodi'r camau nesaf ym mhroses yr Asesiad Amgylcheddol Strategol hyd at gyhoeddiad y CRhPLI terfynol.

Cyhoeddwyd yr adroddiad amgylcheddol hwn gyda CRhPLI Dyfrdwy ar 10 Hydref 2014 a bydd yr ymgynghoriad yn para am tri mis. Daw'r ymgynghoriad i ben ar 31 Ionawr 2015. Wrth ofyn am eich barn ar yr Adroddiad Amgylcheddol hwn, rydym wedi nodi rhai cwestiynau ymgynghori penodol isod:

-
- 1. Ydych chi'n cytuno â chasgliadau'r asesiad amgylcheddol? (ydw / nac ydw)**
 - a. Os nad ydych, eglurwch pam.**
 - 2. Ydych chi'n meddwl y dylai'r asesiad hwn roi sylw i unrhyw effeithiau amgylcheddol arwyddocaol eraill sy'n gysylltiedig â'r cynllun drafft? (ydw / nac ydw).**
 - a. Os felly, disgrifiwch yr effeithiau hyn.**
 - 3. Fel rhan o'r adroddiad amgylcheddol, rydym wedi nodi mesurau i liniaru unrhyw effeithiau negyddol arwyddocaol ar yr amgylchedd, yn ogystal â chyfleoedd i effeithio mewn ffordd gadarnhaol ar yr amgylchedd.**
 - a. A oes unrhyw fesurau lliniaru eraill neu gyfleoedd eraill i wella'r amgylchedd y dylem eu hystyried ar gyfer y cynllun? (oes / nac oes)**
 - b. Os felly, rhowch fanylion.**
-

Sut i ymateb

Byddai'n well gan Cyfoeth Naturiol Cymru pe baech yn ymateb i'r ymgynghoriad hwn drwy e-bost:

Flood.risk.management.plan@naturalresourceswales.gov.uk

Bydd hyn yn eich galluogi i wneud eich sylwadau'n fwy effeithiol ac, ar yr un pryd, bydd yn ein helpu i gasglu a chrynhoi ymatebion yn gyflym ac yn gywir. Fodd bynnag, os hoffech ymateb mewn ffordd arall, cysylltwch â chanolfan cyswllt cwsmeriaid CNC ar 0300 0653000.

Dylid dychwelyd ymatebion ysgrifenedig erbyn 31 Ionawr 2015 at:

Rachel Siôn

Cyfoeth Naturiol Cymru
29 Heol Casnewydd
Caerdydd
CF24 0TP

Y camau nesaf

Mae'r CRhPLI yn nodi sut y byddwn yn parhau i ddatblygu'r cynlluniau drwy:

- ystyried gwybodaeth newydd;
- mireinio'r dadansoddiad cost a budd;
- ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad hwn.

Wrth i'r cynllun ddatblygu, byddwn yn ystyried unrhyw effeithiau y gall hyn eu cael ar yr amgylchedd fel rhan o'n gofynion o ran asesiadau amgylcheddol strategol. Caiff y CRhPLI a fabwysiadir ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2015. Ar y cyd â'r cynllun, cyhoeddir Datganiad ar Fanylion Amgylcheddol a fydd yn cynnwys y canlynol:

- Crynodeb o'r ffordd y cafodd ystyriaethau amgylcheddol eu cynnwys yn y cynllun.
- Crynodeb o'r ffordd y cafodd yr ymatebion i'r ymgynghoriad ar y cynllun drafft a'r adroddiad amgylcheddol eu hystyried (gan groesgyfeirio â'r adroddiad manwl ar yr ymateb i'r ymgynghoriad)
- Crynodeb o'r ffordd y mae'r cynllun wedi newid ers y cynllun drafft a beth mae hyn yn ei olygu yn nhermau newidiadau i'r effeithiau amgylcheddol a nodwyd yn yr adroddiad amgylcheddol.
- Y rhesymau dros ddewis y cynllun a fabwysiedir yng ngoleuni'r dewisiadau amgen.
- Y mesurau a fabwysiedir er mwyn monitro effeithiau'r cynllun.

Atodiad A: Cynlluniau, polisiâu a rhaglenni a adolygwyd ar gyfer yr AAS

Cefndir

Mae AAS yn gofyn am ddealltwriaeth dda o gyd-destun strategol a chyd-destun polisi'r Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd (CRhPLI), er mwyn nodi meysydd o ddylanwad a thensiwn sy'n debyg i bolisiâu, cynlluniau a rhaglenni (PCRhau) eraill a helpu i ddatblygu'r gwaelodlin amgylcheddol. Mae hyn yn helpu i sicrhau bod y CRhPLI yn gadarn, yn realistig ac yn cydymffurfio â'r Gyfarwyddeb AAS.

Mae angen i'r wybodaeth hon gael ei chynnwys yn yr Adroddiad Amgylcheddol. Caiff yr hyn y mae'n rhaid ei gynnwys ei nodi yn Atodiad I o'r Gyfarwyddeb AAS ac fe'i hamlinellir isod ynghyd â chanllawiau dehongli swyddogol:

Mae Atodiad 1 (a) yn galw am:

“An outline of the contents, main objectives of the plan or programme and relationship with other relevant plans and programmes.”

Canllawiau CE: Mae gwybodaeth am y gydberthynas â chynlluniau neu raglenni eraill yn gosod y cynllun neu'r rhaglen mewn cyd-destun ehangach: er enghraifft, gall ymwneud â'i safle yn y broses gwneud penderfyniadau neu'i gyfraniad ymhlith cynlluniau neu raglenni eraill i newidiadau yn amodau amgylcheddol ardal benodol. Felly gall cynlluniau neu raglenni perthnasol gynnwys unrhyw rai ar lefelau eraill mewn hierarchaeth y mae'r cynllun neu'r rhaglen wirioneddol yn rhan ohoni neu rai a gaiff eu llunio ar gyfer sectorau eraill sy'n effeithio ar yr un ardaloedd neu ardaloedd cyfagos.

Mae Atodiad I (e) yn ei gwneud yn ofynnol i nodi'r canlynol:

“The environmental protection objectives, established at international, Community or Member State level, which are relevant to the plan or programme and the way those objectives and any environmental considerations have been taken into account during its preparation.”

Canllawiau CE: Dylai'r amcanion amddiffyn amgylcheddol y dylid ymdrin â nhw gynnwys y materion a restrir ym mharagraff (f) o leiaf⁵. Caiff amcanion Rhyngwladol a Chymunedol eu cynnwys yn aml mewn amcanion ar lefelau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol a gallai'r rhain yn aml fod yn ddigonol at y diben hwn. Dylid nodi bod y paragraff yn ymdrin ag amcanion sy'n berthnasol i'r cynllun neu'r rhaglen, a fyddai'n awgrymu eu bod yn berthnasol i effeithiau arwyddocaol tebygol y cynllun neu'r rhaglen neu'r problemau a godir gan y cynllun neu'r rhaglen.

1.2 Methodoleg

Datblygodd Cyfoeth Naturiol Cymru restr o PCRhau perthnasol i'w hadolygu, yn seiliedig ar restr gychwynnol a gafodd ei llunio yn ystod y cam cwmpasu a'i haddasu yn dilyn ymgynghoriad. Mae'n blaenoriaethu PCRhau cenedlaethol a rhanbarthol perthnasol. Mae'r rhestr yn llawer byrrach na'r arfer ar gyfer yr elfen hon o AAS ac felly mae'n dilyn canllawiau CE uchod ynglŷn ag (a) cynnwys amcanion amgylcheddol rhyngwladol a CE mewn cynlluniau cenedlaethol a rhanbarthol mewn ffordd benodol neu amhenodol a (b) ystyried perthnasedd PCRhau, gan gadw arwyddocâd effeithiau ar dderbynydd amgylcheddol penodol mewn cof. Cafodd cynlluniau Awdurdodau Lleol eu hadolygu er mwyn cael gwybodaeth ofodol allweddol am gynllunio gan ganolbwyntio ar ddefnydd tir arwyddocaol tebygol ar lefel y CRhPLI. Cafodd pob PCRh eu hadolygu er mwyn nodi unrhyw gysylltiadau perthnasol â'r Cynllun drafft. Amlygwyd unrhyw PCRhau a allai helpu i gyflawni'r Gyfarwyddeb Llifogydd.

Ceir crynodeb o'r PCRhau perthnasol a adolygwyd yn Adran 2 isod ac fe'u rhennir o dan y penawdau isod:

- Dŵr (adnoddau dŵr, cwmnïau dŵr, llifogydd ac erydu arfordirol);
- Cynllunio Gofodol / Poblogaeth
- Bioamrywiaeth
- Hamdden
- Daeareg, Priddoedd ac Amaethyddiaeth

⁵ (f) the likely significant effects on the environment, including on issues such as biodiversity, population, human health, fauna, flora, soil, water, air, climatic factors, material assets, cultural heritage including architectural and archaeological heritage, landscape and the interrelationship between the above factors.

- Asedau Materol (e.e. trafnidiaeth)
- Gwastraff
- Hinsawdd
- Tirwedd
- Treftadaeth Ddiwylliannol

Yr amcan oedd canolbwyntio ar y PCRhau mwyaf perthnasol. Daw pob cofnod yn y tabl cryno isod o adolygiad manylach o bob un o'r dogfennau a restrir. Roedd yr asesiad manylach yn cynnwys y wybodaeth ganlynol:

- Teitl, awdur a dyddiad cyhoeddi'r PCRh penodol a oedd yn cael ei adolygu;
- P'un a allai'r PCRh helpu i gyflawni'r CRhPLI;
- Crynodeb o nodau, amcanion a materion y PCRh yr ystyriwyd eu bod yn berthnasol i'r Cynllun drafft;
- Trafodaeth ynglŷn ag unrhyw ddylanwad y gallai'r PCRh ei gael ar y Cynllun drafft;
- Trafodaeth ynglŷn ag unrhyw ddylanwad y gallai'r Cynllun drafft ei gael ar y PCRh;
- Trafodaeth ynglŷn â'r ffordd y dylid ystyried y PCRh yn ystod y broses AAS.

Crynodeb o'r adolygiad o PCRhau perthnasol

Teitl, awdur, dyddiad	Amcanion	Meysydd o synergedd a gwrthdaro mewn perthynas â'r CRhBA
PCRhau Cenedlaethol		
<i>Dŵr</i>		
Llywodraeth Cymru (2011) Deall y risgiau, grymuso cymunedau, datblygu gwydnwch; Strategaeth genedlaethol ar gyfer rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol yng Nghymru	Mae'n gosod y fframwaith cenedlaethol ar gyfer rheoli'r perygl o lifogydd ac erydu arfordirol gan nodi pedwar amcan cyffredinol: <ul style="list-style-type: none"> • lleihau effeithiau llifogydd ac erydu arfordirol ar unigolion, cymunedau, busnesau a'r amgylchedd • cynyddu ymwybyddiaeth pobl o'r perygl o lifogydd ac erydu arfordirol a'u cynnwys yn yr ymateb i'r perygl hwnnw; • darparu ymateb effeithiol a pharhaus i lifogydd ac erydu arfordirol; 	Mae'r polisi yn gyson â nodau ac amcanion y CRhPLI ac yn cydnabod ei bod yn bwysig ymgysylltu â chymunedau a gweithio mewn partneriaeth er mwyn rheoli'r perygl o lifogydd yn effeithiol. Bydd gweithredu'r CRhPLIau yn helpu i gyflawni amcanion y polisi am strategaeth rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol ledled Cymru.

	<ul style="list-style-type: none"> • blaenoriaethu buddsoddiad yn y cymunedau sy'n wynebu'r perygl mwyaf. 	
Llywodraeth Cymru (2011) Datganiad Strategol ar y Polisi Strategol ar Ddŵr	<p>Mae'n rhoi arweiniad clir i Ofwat, y cwmnïau dŵr, rheoleiddwyr a phartïon eraill â diddordeb ar flaenoriaethau Llywodraeth Cymru o ran dŵr.</p> <p>Mae'n tynnu sylw at feysydd y rhoddir blaenoriaeth iddynt yn y dyfodol gan gynnwys ansawdd dŵr yfed, amddiffyn yr amgylchedd a sicrhau cyflenwadau a gwella gwydnwch.</p>	Mae'r CRhPLlau yn gyson â'r polisi hwn ar y cyfan, wrth hyrwyddo amgylchedd dŵr diogel a chynaliadwy. Fodd bynnag, rhaid i'r CRhPLlau sicrhau nad yw ymdrechion i reoli'r perygl o lifogydd yn amharu ar ansawdd dŵr na'r cyflenwad dŵr.
Llywodraeth Cymru (2007) Gwneud yn Fawr o Arfordir Cymru: Strategaeth Rheolaeth Integredig ar Barthau Arfordirol Cymru	Mae'n ymdrin â rheoli adnoddau arfordirol yng Nghymru mewn ffordd integredig a hyddysg, gan sicrhau bod yr asedau hyn yn cael eu cynnal a'u gwella er budd cenedlaethau nawr ac yn y dyfodol.	Mae'r strategaeth yn gyson â'r CRhPLlau gan ei bod yn darparu fframwaith cyfannol ar gyfer rheoli'r arfordir, gan gynnwys amddiffyn yr arfordir ac ardaloedd mwy mewndirol rhag llifogydd arfordirol. Gwneir hyn a gwneir gwelliannau economaidd-gymdeithasol ac amgylcheddol eraill er mwyn cynyddu potensial arfordir Cymru i'r eithaf.
<i>Cynllunio Gofodol / Poblogaeth</i>		
Llywodraeth Cymru (2012) Polisi Cynllunio Cymru (gan gynnwys Nodiadau Cyngor Technegol: Gwarchod Natur a Chynllunio, Dylunio, Twristiaeth, Datblygu a Pherygl Llifogydd, Trafnidiaeth, Gwastraff, Ynni Adnewyddadwy, Cynllunio Arfordirol)	Mae'n nodi polisiâu cynllunio defnydd tir Llywodraeth Cymru ac amcanion polisi allweddol ar gyfer Cynlluniau Datblygu Lleol (CDLlau) yng Nghymru, sy'n adlewyrchu'r agenda datblygu cynaliadwy.	Bydd y CRhPLlau yn helpu i gyflawni nodau ehangach Polisi Cynllunio Cymru drwy ei gwneud hi'n bosibl i fodloni gofynion TAN15 mewn mwy o feysydd. Rhaid cymryd gofal i sicrhau na chydymffurfir â TAN15 ar draul dogfennau TAN eraill, fel Cadwraeth Natur a Dylunio.
Llywodraeth Cymru (2013) Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer Twristiaeth 2013 - 2020.	Mae'n nodi'r blaenoriaethau i greu diwydiant twristiaeth llewyrchus a chystadleuol yng Nghymru. Mae'n nodi sut y caiff twristiaeth yng Nghymru ei	Bydd CRhPLlau yn sicrhau bod twristiaid a busnesau mewn ardaloedd twristaidd (yn enwedig ar hyd yr arfordir) yn cael eu

Partneriaeth ar gyfer Twf	hyrwyddo a'i chyfleu yn fwy effeithiol a sut y caiff buddsoddiad ei gyfeirio er mwyn gwella ansawdd a dewisiadau i'r defnyddiwr.	hamddiffyn rhag llifogydd a niwed i'w bywydau, eu bywoliaeth a'r ardal leol y maent yn dibynnu arni, gan gefnogi amcanion y Strategaeth ar gyfer Twristiaeth.
Llywodraeth Cymru (2010) Cynllun Datblygu Gwledig Cymru (2007-2013 a 2014-2020)	Mae'n nodi mesurau ar gyfer ardaloedd gwledig yng Nghymru, gan gynnwys hyrwyddo gwybodaeth a gwella potensial pobl; ailstrwythuro a datblygu potensial ffisegol a hyrwyddo arloesedd; targedu ymdrechion i wneud defnydd cynaliadwy o dir amaethyddol; targedu ymdrechion i wneud defnydd cynaliadwy o dir coedwigaeth; arallgyfeirio'r economi wledig; a gwella ansawdd bywyd mewn ardaloedd gwledig.	Mae'r CRhPLIau yn gyson â'r cynllun hwn am y byddant yn lleihau'r perygl o lifogydd ac felly yn hyrwyddo prosesau datblygu a grymuso gwledig. Wrth roi camau datblygu gwledig ar waith, rhaid ystyried unrhyw gynnydd posibl yn y perygl o lifogydd neu waith datblygu mewn parthau llifogydd presennol.
Llywodraeth Cymru (2008) Pobl, Lleoedd, Dyfodol – Cynllun Gofodol Cymru	Mae'n integreiddio agweddau gofodol ar strategaethau cenedlaethol ar gyfer cynhwysiant cymdeithasol a datblygu economaidd, iechyd, trafndiaeth a'r amgylchedd, gan roi dyletswydd datblygu cynaliadwy Llywodraeth Cymru ar waith.	Bydd y CRhPLI yn cyd-fynd â Chynllun Gofodol Cymru i leihau'r effeithiau andwyol y gallai llifogydd eu cael ar iechyd pobl, yr amgylchedd, treftadaeth ddiwylliannol a gweithgarwch economaidd, gan helpu i gyflawni'r Cynllun.
Llywodraeth Cymru (2008) Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned Cynllun Datblygu Cynaliadwy Cymru	Mae'n nodi cynigion i hyrwyddo datblygiad cynaliadwy, sut y bydd Llywodraeth Cymru yn gwneud datblygu cynaliadwy yn realiti i bobl Cymru a manteision hyn i bobl, yn enwedig mewn cymunedau llai cefnog.	Bydd y CRhPLI yn cyd-fynd â Chynllun Datblygu Cynaliadwy Cymru i leihau'r effeithiau andwyol y gallai llifogydd eu cael ar iechyd pobl, yr amgylchedd, treftadaeth ddiwylliannol a gweithgarwch economaidd, gan helpu i gyflawni'r cynllun. Mae angen ystyried materion economaidd-gymdeithasol, materion amgylcheddol a materion diogelu treftadaeth ehangach o fewn y CRhPLI.
<i>Bioamrywiaeth</i>		
Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru (2010) Fframwaith Bioamrywiaeth	Mae'n nodi'r prif ysgogiadau ymarferol, deddfwriaethol a pholisi ar gyfer amddiffyn, adfer a gwella bioamrywiaeth yng Nghymru gan amlinellu'r dulliau o	Bydd y CRhPLI yn amddiffyn rhag llifogydd arfordirol ac afonol a all arwain at golli cynefinoedd a rhywogaethau. Fodd bynnag, wrth roi'r

Cymru	hyrwyddo gweithredu cadarnhaol ac egluro rolau a chylchoedd gwaith y rhai sy'n gyfrifol am ymdrin â bioamrywiaeth.	CRhPLI ar waith, rhaid sicrhau bod pob cam ymarferol yn cael ei gymryd i amddiffyn, digolledu a gwella bioamrywiaeth a chynefinoedd er mwyn cydfynd â'r fframwaith hwn.
Comisiwn Coedwigaeth Cymru (Cyfoeth Naturiol Cymru erbyn hyn) (2009) Strategaeth Coetiroedd Cymru	Mae'r Strategaeth yn nodi nodau ac amcanion ar gyfer holl goetiroedd a choed Cymru, rôl coetiroedd a choed wrth gyflwyno manteision economaidd-gymdeithasol ac amgylcheddol a'r cyfraniad y gallant ei wneud i fynd i'r afael ag effeithiau newid hinsawdd.	Mae'r strategaeth hon yn gyson â'r CRhPLlau gan y bydd mwy o goetir ledled Cymru yn lleihau'r perygl o lifogydd drwy gynyddu'r adnoddau storio dŵr mewn dalgyloedd, sy'n unol ag amcanion y CRhPLlau.
Llywodraeth Cymru (2008) Strategaeth Pysgodfeydd Cymru	Strategaeth ar gyfer rheoli a datblygu pysgodfeydd yng Nghymru gan gynnwys dyframaethu, pysgodfeydd masnachol a physgodfeydd hamdden tan 2020.	Mae datblygu pysgodfeydd yng Nghymru drwy wella cynefinoedd pysgod, cael gwared ar bethau sy'n rhwystro pysgod rhag symud (argaeau, coredau ac ati), yn aml yn gwrthdaro'n uniongyrchol ag ymdrechion i reoli'r perygl o lifogydd, ac felly mae'n rhaid ceisio sicrhau cydbwysedd. Mae'n rhaid i'r CRhPLlau ystyried ffyrdd o reoli poblogaethau pysgod yn afonydd ac aberoedd Cymru mewn ffordd gynaliadwy gan gyflawni eu hamcanion ar yr un pryd.
Llywodraeth Cymru (2006) Strategaeth Amgylcheddol ar gyfer Cymru	Mae'n rhoi'r fframwaith ar gyfer sicrhau amgylchedd sy'n lân, yn iach, yn fiolegol amrywiol ac a gaiff ei werthfawrogi gan bobl yng Nghymru.	Bydd rhai o'r amcanion allweddol a nodir yn y Strategaeth Amgylcheddol ar gyfer Cymru, fel mynd i'r afael â newid hinsawdd a pheryglon amgylcheddol (lifogydd), yn helpu i leihau'r perygl o lifogydd mewn llawer o ardaloedd ac yn helpu i gyflawni amcanion y CRhPLlau. Rhaid cymryd gofal i sicrhau na fydd ymdrechion i leihau'r perygl o lifogydd, drwy brosiectau i wella amddiffynfeydd yn fwyaf arbennig, yn amharu ar asedau ecolegol, treftadaeth,

		tirwedd a materion amgylcheddol sensitif eraill.
Llywodraeth Cymru (2012) Cynnal Cymru Fyw: Papur Gwyrdd ar Ffordd Newydd o Reoli Adnoddau Naturiol Cymru	Arweiniodd yr ymgynghoriad hwn at ymrwymadau polisi sy'n cael eu rhoi ar waith o dan y rhaglen rheoli adnoddau naturiol. Mae'r rhaglen yn cynnwys polisi rheoli adnoddau naturiol, Bil yr Amgylchedd ac ymgorffori'r dull Ecosystemau.	Mae'r ymgynghoriad hefyd yn nodi awydd i herio dulliau traddodiadol o reoli llifogydd. Mae'n rhoi llawer mwy o bwyslais ar reoli'r perygl o lifogydd yn ei gyfanrwydd, gan ddechrau drwy gadw mwy o ddŵr yn yr ucheldiroedd ac arafu ei hynt, gan adael i fwy o iseldiroedd gael eu gorlifo'n naturiol er mwyn gwasgaru'r effeithiau. Bydd y CRhPLlau yn gwella'r gwasanaeth perygl llifogydd a ddarperir gan ecosystemau Cymru.
<i>Hamdden</i>		
Llywodraeth Cymru (2005) Dringo'n Uwch - Strategaeth 20 mlynedd Llywodraeth Cymru ar gyfer chwaraeon a gweithgarwch corfforol yng Nghymru	Mae'n ceisio cynyddu cyfraniad chwaraeon a gweithgarwch corfforol at les yng Nghymru i'r eithaf, ac un o'r targedau yw cynyddu canran y bobl yng Nghymru sy'n defnyddio amgylchedd naturiol Cymru ar gyfer gweithgareddau awyr agored o 36% i 60%.	Mae angen i'r CRhPLlau ystyried y defnydd a wneir o afonydd, llynnoedd a dyfroedd arfordirol Cymru fel adnodd hamdden ac iechyd. Ni ddylai amcanion y CRhPLI amharu ar fynediad i'r dyfroedd hyn fel y gellir parhau i'w defnyddio at ddibenion hamdden.
<i>Daeareg, Priddoedd ac Amaethyddiaeth</i>		
Llywodraeth Cymru (2009) Ffermio, Bwyd a Chefn Gwlad: Creu Dyfodol Cadarn - Strategaeth Newydd ar gyfer Ffermio	Amcan y strategaeth yw creu dyfodol cynaliadwy a phroffidiol i deuluoedd a busnesau ffermio drwy gynhyrchu a phrosesu cynhyrchion fferm a choedwigaeth gan ddiogelu'r amgylchedd ar yr un pryd.	Mae'r CRhPLlau yn gyson â'r polisi hwn gan y byddant yn amddiffyn tir ffermio rhag llifogydd mewn llawer o ardaloedd, gan gynyddu diogelwch a gwydnwch busnesau amaethyddol.
Llywodraeth Cymru (2008) Cynllun Gweithredu Priddoedd Cymru - Ymgynghoriad	Mae'n nodi'r achos dros ddatblygu cynllun i addasu i bwysau ar briddoedd yn y dyfodol, gan gynnwys effeithiau sy'n gysylltiedig â newid hinsawdd fel newidiadau yn lefelau carbon priddoedd a strwythur priddoedd.	Gall llifogydd erydu priddoedd yn sylweddol a lleihau cynhyrchiant tir drwy ei orlifo, felly gall lleihau'r perygl o lifogydd arwain at wella ansawdd priddoedd. Ar y llaw arall, gall mwy o ddŵr ymdreiddio i bridd o ansawdd da o gymharu â phridd gwael, a all arwain at lai o ddŵr ffo neu ddŵr ffo arafach ac, felly, at lai o berygl o lifogydd.
Asiantaeth yr	Strategaeth a ddatblygwyd i	Nid oes fawr o gysylltiad

Amgylchedd Cymru (Cyfoeth Naturiol Cymru erbyn hyn) (2002) Strategaeth Mwyngloddiau Metel Cymru	asesu'r holl broblemau yn y mwyngloddiau metel hanesyddol a oedd yn achosi'r llygredd mwyaf, gyda'r nod o ddatblygu opsiynau adfer.	rhwng y CRhPLlau a'r strategaeth hon, fodd bynnag bydd y CRhPLlau, drwy leihau gorlifau ar dir ger afonydd y mae eu dŵr a'u gwaddodion wedi'u halogi gan fwyngloddiau metel segur, yn lleihau'r perygl halogi sy'n gysylltiedig â'r mwyngloddiau hyn ac yn gwella ansawdd tir amaethyddol.
Llywodraeth Cymru (2001) Polisi Cynllunio Mwynau Cymru (PCMC)	Mae'n nodi canllawiau ar y polisi cynllunio defnydd tir o ran cloddio am fwynau a datblygiadau cysylltiedig yng Nghymru.	Nid oes fawr o gysylltiad rhwng PCMC a'r CRhPLlau, ond mae PCMC yn cynghori y dylid defnyddio mwynau mewn ffordd gynaliadwy ac felly ni ddylai'r polisïau arwain at gynyddu'r perygl o lifogydd. Rhaid i'r CRhPLlau ystyried yr adnoddau mwynol mewn unrhyw ardaloedd lle bwriedir gwneud gwaith er mwyn sicrhau nad oes unrhyw wrthdaro rhwng y polisïau.
<i>Asedau Materol</i>		
Llywodraeth Cymru (2008) Strategaeth Drafndiaeth Cymru	Mae'n hyrwyddo rhwydweithiau trafndiaeth cynaliadwy sy'n diogelu'r amgylchedd ac yn atgyfnerthu bywyd economaidd a chymdeithasol Cymru.	Bydd y CRhPLlau yn amddiffyn seilwaith trafndiaeth allweddol rhag llifogydd a difrod llifogydd, a fydd yn gwella'r rhwydwaith trafndiaeth ac yn lleihau tagfeydd ac oedi.
<i>Gwastraff</i>		
Llywodraeth Cymru (2010) Strategaeth Wastraff ar gyfer Cymru: Tuag at Ddyfodol Diwastraff 2009-2050	Mae'r strategaeth yn gosod nod hirdymor o gael gwared ar wastraff yn gyfan gwbl erbyn 2050 a nod tymor canolig o greu cymdeithas â lefelau ailgylchu uchel erbyn 2025. Ategir hyn gan ystod o dargedau eraill ar gyfer ailgylchu a rheoli gwastraff, gan gynnwys gwastraff masnachol a diwydiannol.	Un o effeithiau anuniongyrchol y CRhPLlau yw y byddant yn lleihau gwastraff a gynhyrchir o ganlyniad i ddifrod llifogydd, a fydd yn golygu y bydd llai o ddeunydd yn mynd i safleoedd tirlenwi a llai o gynhyrchion newydd yn cael eu prynu. Bydd lleihau gwastraff yn genedlaethol yn ffordd o liniaru effeithiau newid hinsawdd yn y tymor hir ac yn lleihau'r perygl o lifogydd, gan gyfrannu at amcanion y CRhPLlau.

<i>Hinsawdd</i>		
Llywodraeth Cymru (2010) Cymru Carbon Isel	Mae'n nodi sut y gall Cynllun Gofodol Cymru fod yn ffordd o newid i ynni carbon isel ac mae hefyd yn rhoi gwybodaeth gefndirol ac awgrymiadau i alluogi rhanbarthau yng Nghymru i ddewis blaenoriaethau lleihau carbon i'w cyflawni.	Mae'r cynllun hwn yn gyson â'r CRhPLlau oherwydd, yn y tymor hir, bydd cynnydd mewn cynhyrchiant ynni carbon isel yn lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, cyfraddau cynhesu byd-eang ac, felly, unrhyw gynnydd yn lefel y môr. Bydd hyn yn atal cynnydd pellach yn y perygl o lifogydd ar arfordiroedd ac aberoedd o ganlyniad i gynnydd yn lefel y môr a bydd digwyddiadau eithafol yn llai difrifol ac yn digwydd yn llai aml.
Llywodraeth Cymru (2010) Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd	Mae'n nodi bwriadau polisi Llywodraeth Cymru ynglŷn â'r newid yn yr hinsawdd ac yn ymhelaethu ar yr ymrwymadau a nodir yn Cymru'n Un. Mae'r strategaeth yn ailddatgan ymrwymadau Cymru'n Un i ostwng lefelau carbon 3 y cant bob blwyddyn ac yn amlinellu disgwyliadau ar gyfer busnesau a'r gymdeithas erbyn 2020.	Bydd y Strategaeth yn helpu i leihau'r perygl o lifogydd ar arfordiroedd ac aberoedd o ganlyniad i gynnydd yn lefel y môr a bydd digwyddiadau eithafol yn llai difrifol ac yn digwydd yn llai aml. Bydd y CRhPLlau yn ystyried y cynnydd a ragwelir yn lefel y môr a'r cynnydd mewn digwyddiadau eithafol o ganlyniad i'r newid a ragwelir yn yr hinsawdd dros y ganrif nesaf a thu hwnt, ac felly byddant yn cyfrannu at y camau gofynnol i ymaddasu i newid yn yr hinsawdd a nodir yn Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd.
Llywodraeth Cymru (2010) Chwyldro Carbon Isel - Datganiad Polisi Ynni Llywodraeth Cymru	Mae'n nodi uchelgeisiau Llywodraeth Cymru ar gyfer ynni carbon isel yng Nghymru, ac mae'r nodau'n cynnwys gwella effeithlonrwydd ynni tai, cynhyrchu ynni'n lleol, defnyddio ynni gwynt ar y môr ac ar y tir, ynni ffrwd llanw a thonnau, ynni dŵr, ynni geothermol a biomas a gosod technoleg dal carbon ymhob gorsaf bŵer tanwydd ffosil newydd.	Yn y tymor hir, bydd cynnydd mewn cynhyrchiant ynni carbon isel yn lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, cyfraddau cynhesu byd-eang ac, felly, unrhyw gynnydd yn lefel y môr. Bydd hyn yn atal cynnydd pellach yn y perygl o lifogydd ar arfordiroedd ac aberoedd o ganlyniad i gynnydd yn lefel y môr a bydd digwyddiadau eithafol yn llai difrifol ac yn digwydd yn llai aml.

Llywodraeth Cymru (2012) Paratoi Cymru ar gyfer Hinsawdd sy'n Newid. Ynni Cymru: Newid Carbon Isel	Ei nod yw gwella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol pobl a chymunedau Cymru - er mwyn sicrhau ansawdd bywyd gwell i genedlaethau nawr ac yn y dyfodol drwy greu economi carbon isel, gynaliadwy i Gymru.	Bydd y CRhPLlau yn ystyried y cynnydd a ragwelir yn lefel y môr a'r cynnydd mewn digwyddiadau eithafol o ganlyniad i'r newid a ragwelir yn yr hinsawdd dros y ganrif nesaf a thu hwnt, ac felly byddant yn cyfrannu at y camau gofynnol i ymaddasu i newid yn yr hinsawdd a nodir yn Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd.
<i>Tirwedd</i>		
<i>Treftadaeth Ddiwylliannol</i>		
Partneriaeth Gwerthfawrogi ein Hamgylchedd (2010) Gwerthfawrogi Amgylchedd Hanesyddol Cymru	Mae'r adroddiad yn cyflwyno dadl economaidd bod yr amgylchedd (yr amgylchedd hanesyddol yn benodol) yn hanfodol i ffyniant Cymru.	Mae'r ddogfen yn rhoi tystiolaeth gefndirol o blaid gwarchod yr amgylchedd hanesyddol, sy'n gallu gwrthdaro ag amcanion y CRhPLI sy'n ceisio lleihau'r perygl o lifogydd.
PCRhau Rhanbarthol Dyfrdwy		
<i>Dŵr</i>		
Grŵp Arfordir Gogledd Cymru a Gogledd-orllewin Lloegr (2009) Cynllun Rheoli Traethlin Gogledd Cymru a Gogledd-orllewin Lloegr (CRhT2)	Mae'r cynllun hwn yn gwneud darpariaeth i reoli'r arfordir yn Ardal Basn Afon Dyfrdwy a thu hwnt, er mwyn lleihau erydiad arfordirol a llifogydd gan roi ystyriaeth hefyd i gymunedau arfordirol, seilwaith presennol, ardaloedd twristaidd ac amwynder a'r amgylchedd naturiol.	Mae'r CRhPLlau yn gyson â'r CRhT2, gan eu bod yn rhannu'r un amcanion i leihau'r perygl o lifogydd o gwmpas arfordir Cymru. Mae'r CRhPLlau yn ehangach, fodd bynnag, gan eu bod yn ystyried llifogydd afonol a dŵr wyneb hefyd.
Asiantaeth yr Amgylchedd (2013) Strategaethau Rheoli Tynnu Dŵr Dalgylch Afon Dyfrdwy (SRhTDD)	Cynllun chwe blynedd yw hwn sy'n nodi sut y caiff adnoddau dŵr yn nalgylch Afon Dyfrdwy eu rheoli. Mae dogfennau SRhTDD yn nodi faint o ddŵr sydd ar gael i'w drwyddedu ymhob dalgylch ac yn nodi ble mewn dalgylchoedd y mae gormod o ddŵr yn cael ei dynnu neu ormod o drwyddedau yn cael eu rhoi yn ystod cyfnodau o lif isel.	Bydd llai o weithgareddau tynnu dŵr mewn dalgylchoedd yn cynyddu'r perygl o lifogydd am y bydd mwy o ddŵr yn y sianelau ac mae hyn yn gwrthdaro â nodau'r CRhPLlau. Felly, dylai'r mesurau yn y CRhPLlau ystyried y strategaeth hon er mwyn sicrhau bod mesurau digonol ar waith i amddiffyn rhag perygl uwch o lifogydd o bosibl.

<p>Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru (Cyfoeth Naturiol Cymru erbyn hyn) (2013) Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Llanw Afon Dyfrdwy</p>	<p>Mae'r strategaeth hon yn rhoi manylion y dulliau rheoli'r perygl o lifogydd arfaethedig ar gyfer Aber Dyfrdwy o Abergele, o amgylch y Parlwr Du ac i lawr i aber Dyfrdwy. Mae'r ardal hon yn gartref i ddegau o filoedd o bobl a nifer fawr o fusnesau sy'n hollbwysig i'r economi leol.</p>	<p>Mae'r CRhPLI yn gyson â'r Strategaeth, gan eu bod yn rhannu'r un amcanion i leihau'r perygl o lifogydd o gwmpas arfordir Cymru. Mae'r CRhPLIau yn ehangach, fodd bynnag, gan eu bod yn ystyried llifogydd afonol a dŵr wyneb hefyd.</p>
<p>Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru (Cyfoeth Naturiol Cymru erbyn hyn) (2010) Cynlluniau Rheoli Perygl Llifogydd Dalgylch Afon Dyfrdwy</p>	<p>Mae'r cynllun hwn yn rhoi trosolwg o'r perygl o lifogydd (heblaw am lifogydd arfordirol) ar draws dalgylch Afon Dyfrdwy, gan ystyried newidiadau i'r hinsawdd a dulliau rheoli tir. Mae'n argymhell ffyrdd o reoli'r peryglon hynny nawr a thros y 50-100 mlynedd nesaf.</p>	<p>Mae'r CRhPLI yn gyson â'r Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Dalgylch hwn, gan eu bod yn rhannu'r un amcanion i leihau'r perygl o lifogydd o afonydd Cymru. Mae'r CRhPLIau yn ehangach, fodd bynnag, gan eu bod yn ystyried llifogydd arfordirol a dŵr wyneb hefyd.</p>
<p>Awdurdodau Lleol - Amrywiol (Amrywiol) Strategaethau Rheoli Dŵr Wyneb</p>	<p>Maent yn amlinellu'r strategaeth rheoli dŵr wyneb ddewisol mewn lleoliad penodol. Yn y cyd-destun hwn, mae dŵr wyneb yn disgrifio llifogydd o garthffosydd, draeniau, dŵr daear a dŵr ffo o dir, cyrsiau dŵr bach a ffosydd sy'n digwydd o ganlyniad i lawiad trwm.</p>	<p>Mae'r CRhPLI yn gyson â'r SRhDWau hyn, gan eu bod yn rhannu'r un amcanion i leihau'r perygl o lifogydd o ddŵr wyneb yng Nghymru. Mae'r CRhPLIau yn ehangach, fodd bynnag, gan eu bod yn ystyried llifogydd arfordirol ac afonol hefyd.</p>
<p>Dŵr Cymru (2013) Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr Drafft</p>	<p>Mae'n nodi sut y bydd Dŵr Cymru yn sicrhau bod digon o ddŵr ar gael i ymdopi â'r twf disgwylidig yn y boblogaeth, tai a gweithgarwch economaidd yn ei ardal weithredu, gan ystyried newid yn yr hinsawdd a'r angen i effeithio cyn lleied â phosibl ar filiau cwsmeriaid a'r amgylchedd.</p>	<p>Mae'r cynllun yn ystyried sut i reoli'r amgylchedd dŵr mewn ffordd gynaliadwy er mwyn sicrhau cyflenwadau dŵr yn y dyfodol, a cheir rhywfaint o gysondeb ag amcanion y CRhPLI. Bydd angen i'r CRhPLI sicrhau nad oes unrhyw fesurau a roddir ar waith yn amharu ar y gallu i dynnu dŵr yn y dyfodol at ddibenion yfed. Gallai'r cynllun leihau'r perygl o lifogydd drwy storio a chronni mwy o ddŵr i'w ddefnyddio gan gwsmeriaid.</p>
<p>Dŵr Cymru - Cynllun Sychder (Heb ei gyhoeddi)</p>	<p>Mae'r cynllun hwn yn nodi'r camau y bydd Dŵr Cymru yn eu cymryd wrth i sychder ddatblygu, yn ystod sychder a sychder difrifol ac wrth adfer ar ôl sychder er mwyn diogelu ei gyflenwad o</p>	<p>Mae'r cynllun yn ystyried sut i reoli'r amgylchedd dŵr mewn ffordd gynaliadwy er mwyn sicrhau cyflenwadau dŵr yn y dyfodol a darparu dŵr yn ystod sychder, a cheir</p>

	adnoddau dŵr.	rhywfaint o gysondeb ag amcanion y CRhPLI. Bydd angen i'r CRhPLI sicrhau nad oes unrhyw fesurau a roddir ar waith yn amharu ar y gallu i dynnu dŵr yn y dyfodol at ddibenion yfed. Gallai'r cynllun leihau'r perygl o lifogydd drwy storio a chronni mwy o ddŵr i'w ddefnyddio gan gwsmeriaid.
<i>Cynllunio Gofodol / Poblogaeth</i>		
Awdurdodau Cynllunio Lleol - Amrywiol (Dyddiadau Amrywiol) Polisi Cynllunio Datblygu	Mae'r cynlluniau yn nodi polisiau ar sut y dylai tir gael ei ddatblygu a'i ddefnyddio. Maent yn cyfeirio gwaith datblygu i leoliadau priodol, gan nodi awydd i warchod yr amgylchedd naturiol, adeiledig a hanesyddol. Gan amlaf, caiff tir ei ddyrannu at ddibenion cyflogaeth, preswyl neu fannau agored.	Bydd y CRhPLlau yn cyflawni amcanion y Cynlluniau Datblygu Lleol drwy ryddhau tir newydd ar gyfer datblygiadau posibl ac amddiffyn datblygiadau presennol rhag y perygl o lifogydd.
Partneriaeth Twristiaeth Gogledd Cymru (2010) Strategaeth Twristiaeth Gogledd Cymru	Mae'r strategaeth yn nodi'r blaenoriaethau i greu diwydiant twristiaeth llewyrchus a chystadleuol yng Nghymru. Mae'n nodi sut y caiff twristiaeth yng Nghymru ei hyrwyddo a'i chyfleu yn fwy effeithiol a sut y caiff buddsoddiad ei gyfeirio er mwyn gwella ansawdd a dewisiadau i'r defnyddiwr.	Mae angen i'r CRhPLlau ystyried y defnydd a wneir o afonydd, llynnoedd a dyfroedd arfordirol Cymru fel adnodd hamdden a thwristiaidd. Bydd y CRhPLlau yn sicrhau amgylchedd dŵr diogel i bobl ei fwynhau. Mae hyn yn gyson â'r Strategaeth Twristiaeth oherwydd cydnabyddir bod afonydd, llynnoedd a dyfroedd arfordirol Cymru yn amgylcheddau gwych ar gyfer amrywiaeth o weithgareddau awyr agored.
<i>Bioamrywiaeth</i>		
Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru (Cyfoeth Naturiol Cymru erbyn hyn) (Dyddiadau Amrywiol) Cynlluniau Gweithredu ar gyfer Eogiaid	Nod y cynlluniau gweithredu yw sicrhau bod yr amcanion a nodir yn y Strategaeth Genedlaethol ar Eogiaid yn cael eu cyflawni. Maent yn nodi beth sydd angen ei wneud i gefnogi ac adfer poblogaethau eogiaid.	Mae'r cynlluniau hyn yn canolbwyntio'n bennaf ar amddiffyn a gwella poblogaethau a chynefinoedd pysgod, ac nid oes fawr o gysondeb rhyngddynt ag amcanion allweddol y CRhPLlau. Fodd bynnag, cydnabyddir bod sianelau afon ac ardaloedd afonol mwy naturiol yn lleihau'r

		perygl o lifogydd ac yn gwella cynefinoedd pysgod, gan helpu i gyflawni amcanion y CRhPLI.
Defra (2010) Cynlluniau rheoli llysywod ar gyfer y Deyrnas Unedig: Ardal Basn Afon Dyfrdwy	Mae cynlluniau rheoli llysywod yn disgrifio statws presennol poblogaethau llysywod ar draws ardaloedd basn afon ac yn asesu cydymffurfiaeth â'r targedau a nodir yn Rheoliadau Cyngor yr UE 110/2007.	Mae'r cynlluniau hyn yn canolbwyntio'n bennaf ar amddiffyn a gwella poblogaethau a chynefinoedd llysywen, ac nid oes fawr o gysondeb rhyngddynt ag amcanion allweddol y CRhPLIau. Fodd bynnag, cydnabyddir bod sianelau afon ac ardaloedd afonol mwy naturiol yn lleihau'r perygl o lifogydd ac yn gwella cynefinoedd llysywod, gan helpu i gyflawni amcanion y CRhPLI.
Cyfoeth Naturiol Cymru / Natural England (2013) Cynllun Adfer Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Afon Dyfrdwy	Mae Cynllun Adfer SoDdGA Afon Dyfrdwy wedi datblygu gweledigaeth i adfer y dalgylch afon i gyd gan nodi ble mae'r prif bwysau ac amlinellu mesurau adfer a fydd yn helpu i greu cyflwr ffafriol.	Mae'n rhaid i'r CRhPLIau sicrhau na fyddant yn peri i'r SoDdGA ddirywio er mwyn parhau i gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol. Felly, ni chaiff unrhyw niwed ei achosi i'r SoDdGA sy'n dangos cysondeb cyffredinol ag amcanion y cynllun adfer. Gall gwaith o fewn y SoDdGA dargedu gwelliannau i nodweddion allweddol lle bo hynny'n bosibl.
<i>Hamdden</i>		
<i>Daeareg, Priddoedd ac Amaethyddiaeth</i>		
<i>Asedau Materol</i>		
<i>Gwastraff</i>		
Grŵp Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2008) Drafft a Argymhellir o'r Adolygiad Cyntaf o Gynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru	Gweledigaeth a nodau'r cynllun hwn yw darparu fframwaith cynllunio defnydd tir ar gyfer rheoli gwastraff yn gynaliadwy ac adfer adnoddau yng Ngogledd Cymru, er mwyn lleihau unrhyw effeithiau andwyol ar yr amgylchedd, iechyd pobl, yr economi a chymdeithas i'r eithaf a chynnig cynifer o gyfleoedd â phosibl.	Gall y lleihad mewn gwastraff arwain at wella'r amgylchedd, lleihau llygredd a lleihau newid hinsawdd yn y tymor hir a all, yn anuniongyrchol, leihau'r perygl o lifogydd, yn unol â nodau'r CRhPLIau.

<i>Hinsawdd</i>		
<i>Tirwedd</i>		
Amrywiol (2010) Cynllun Rheoli AHNE Bryniau Clwyd 2009-2014	Mae'r cynllun rheoli hwn ar gyfer yr AHNE yn cynnwys camau gweithredu i amddiffyn a gwella ansawdd tirwedd yr ardaloedd hyn.	Mae'r cynllun hwn yn canolbwyntio'n bennaf ar amddiffyn y dirwedd a threftadaeth naturiol, ac nid oes fawr o gysondeb rhyngddo ag amcanion allweddol y CRhPLlau. Fodd bynnag, cydnabyddir bod gwelliannau i fioamrywiaeth a'r ecosystemau ehangach ac, felly, dreftadaeth naturiol, drwy gynyddu gorchudd coed/llystyfiant mewn dalgylchoedd, creu gwlyptiroedd a sianelau afonydd ac ardaloedd afonol mwy naturiol, yn lleihau'r perygl o lifogydd, gan helpu i gyflawni amcanion y CRhPLI.
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (2012) Cynllun Rheoli Parc Cenedlaethol Eryri 2010-2015	Mae'r cynllun rheoli ar gyfer Parc Cenedlaethol Eryri yn cynnwys camau i amddiffyn a gwella tirwedd ac amgylchedd naturiol yr ardal, gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwyllt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal; a hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau rhinweddau arbennig yr ardal.	Mae'r cynllun hwn yn canolbwyntio'n bennaf ar amddiffyn y dirwedd a threftadaeth naturiol, ac nid oes fawr o gysondeb rhyngddo ag amcanion allweddol y CRhPLlau. Fodd bynnag, cydnabyddir bod gwelliannau i fioamrywiaeth a'r ecosystemau ehangach ac, felly, dreftadaeth naturiol, drwy gynyddu gorchudd coed/llystyfiant mewn dalgylchoedd, creu gwlyptiroedd a sianelau afonydd ac ardaloedd afonol mwy naturiol, yn lleihau'r perygl o lifogydd, gan helpu i gyflawni amcanion y CRhPLI.
<i>Treftadaeth Ddiwylliannol</i>		
English Heritage (2013) Heritage at Risk Register North West	Mae'n rhoi rhestr integredig o'r holl safleoedd hanesyddol y mae angen cymorth arnynt er mwyn diogelu eu dyfodol. Mae'r Gofrestr yn cynnwys manylion am yr hyn sy'n cael ei wneud i leihau'r risgiau i'r safleoedd sydd ar y Gofrestr, yn ogystal â	Mae'r gofrestr hon yn helpu i warchod yr amgylchedd hanesyddol, sy'n gallu gwrthdaro ag amcanion y CRhPLI sy'n ceisio lleihau'r perygl o lifogydd. Dylid cymryd gofal i sicrhau bod y CRhPLlau yn lleihau'r effaith

**Cyfoeth
Naturiol**
Cymru
**Natural
Resources**
Wales

	<p>gwybodaeth sy'n benodol i'r ardaloedd a gwmpesir gan y Cofrestrau unigol.</p>	<p>ar yr amgylchedd hanesyddol i'r eithaf. Bydd y CRhPLlau yn lleihau'r perygl o lifogydd, a all leihau'r difrod y mae llifogydd yn ei achosi i asedau hanesyddol.</p>
--	--	--

Cyhoeddwyd gan:
Cyfoeth Naturiol Cymru
Tŷ Cambria
29 Heol Casnewydd
Caerdydd
CF24 0TP

0300 065 3000 (Llun-Gwe, 8am - 6pm)

ymholiadau@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk
www.cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

© Cyfoeth Naturiol Cymru

Cedwir pob hawl. Gellir atgynhyrchu'r ddogfen hon gyda chaniatâd ymlaen llaw
Cyfoeth Naturiol Cymru